

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul legii bugetului de stat
pentru anul 2022

CUPRINS

Introducere.....	3
I. Contextul macroeconomic.....	6
1.1. Evoluția cadrului macroeconomic în anul 2021.....	6
1.2. Prognoza macroeconomică pentru anii 2022-2024.....	8
II. Executarea scontată a bugetului public național în anul 2021.....	12
2.1. Executarea scontată a veniturilor.....	14
2.2. Executarea scontată a cheltuielilor.....	15
2.3. Soldul bugetar al bugetului public național și finanțarea deficitului bugetar.....	16
2.4. Datoria de stat.....	17
III. Politica bugetar-fiscală pentru anii 2022-2024.....	18
3.1. Politica fiscală.....	18
3.2. Politica în domeniul cheltuielilor.....	19
IV. Datoria de stat în anii 2022-2024.....	21
4.1. Politica în domeniul datoriei de stat pentru anii 2022-2024.....	21
4.2. Datoria de stat și deservirea acesteia în anul 2022 și estimări pentru 2023-2024.....	21
V. Estimările bugetului public național pentru anii 2022-2024.....	24
5.1. Bugetul public național 2022.....	24
5.2. Bugetul asigurărilor sociale de stat 2022.....	34
5.3. Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală 2022.....	34
5.4. Bugetele locale 2022.....	35
5.5. Indicatorii principali ai bugetului public național, 2023-2024.....	35
VI. Proiectul bugetului de stat pentru anul 2022.....	37
6.1. Veniturile bugetului de stat.....	37
6.2. Cheltuielile bugetului de stat.....	44
6.3. Soldul (deficitul) bugetului de stat.....	49
6.4. Cheltuielile în cadrul grupelor funcționale principale.....	52
6.4.1. Servicii de stat cu destinație generală.....	52
6.4.2. Apărare națională.....	57
6.4.3. Ordine publică și securitate națională.....	58
6.4.4. Servicii în domeniul economiei.....	64
6.4.5. Protecția mediului.....	71
6.4.6. Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale.....	75
6.4.7. Ocrotirea sănătății.....	76
6.4.8. Cultură, sport, tineret, culte și odihnă.....	80
6.4.9. Învățământ.....	83
6.4.10. Protecție socială.....	87
6.5. Raporturile dintre bugetul de stat și componentele bugetului public național.....	90
6.5.1. Transferurile către bugetele locale.....	90
6.5.2. Transferurile către bugetul asigurărilor sociale de stat.....	99
6.5.3. Transferurile către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală.....	99

Introducere

Proiectul de lege a bugetului de stat pentru anul 2022 este elaborat pe fundalul continuării pandemiei de COVID-19, concomitent cu situația de alertă în sectorul energetic, precum și a impactului acestor situații asupra bugetului public național.

După un declin puternic în anul precedent, economia Moldovei și-a revenit treptat pe parcursul anului curent, în toamnă fiind lovită de criza energetică. Pentru anul 2021 se prognozează o creștere economică cu 7,5%, în mare parte din contul cererii interne puternice. Totodată, se observă o accelerare a ratei inflației, ca urmare a redresării cererii și a creșterii prețurilor la resursele energetice și produsele alimentare.

Deși se constată o înviorare a economiei, perspectivele creșterii economice sunt în continuare periclitare de factori de risc. Noile valuri de infectare, redresarea mai lentă a economiei din statele-parteneri comerciali, creșterea prețurilor la resursele energetice și la produsele alimentare, ar putea pune în pericol restabilirea economiei.

Reieșind din faptul că evoluția pandemiei la momentul actual poartă un caracter incert, riscul de reintroducere a unui sistem de restricții mai severe pentru protecția sănătății populației și de prevenire a răspândirii pandemiei COVID-19 este destul de înalt, ceea ce poate avea un impact suplimentar asupra vieții sociale și a economiei în ansamblu. Guvernul își propune utilizarea tuturor pârghiilor disponibile, inclusiv și celor financiare pentru a limita răspândirea infecției COVID-19 și pentru a reduce impactul acesteia asupra sănătății și vieții populației. Mai mult ca atât, sunt propuse măsuri de susținere financiară a salariaților și angajatorilor în condițiile instituirii unor eventuale restricții, și anume: asigurarea indemnizației salariaților cu copii și indemnizației pentru șomaj tehnic, asigurarea ajutorului salariaților, în cazul stabilirii regimului de activitate redusă, etc.

Pe măsura îmbunătățirii situației epidemiologice și scăderii prețurilor la resursele energetice la nivel global, accentul se va muta pe avansarea cheltuielilor pentru dezvoltare. Cheltuielile prioritare vor include cheltuielile pentru drumuri, sectorul energetic și aprovizionarea cu apă, dar și investiții eficiente în sănătate, educație și crearea locurilor de muncă noi. Mobilizarea veniturilor pe intern, eficientizarea cheltuielilor și consolidarea guvernantei bugetar-fiscale și transparenței, vor contribui la instaurarea disciplinei bugetare și asigurarea sustenabilității datoriei.

Conform prognozei, în anul 2021 deficitul bugetului public național va atinge nivelul de 5,3% din PIB, dat fiind majorarea cheltuielilor aferente crizelor curente,

în timp ce datoria de stat, care până la finele anului va constitui 36,7% din PIB, este considerată cu un risc scăzut de supra îndatorare.

Măsurile de politică fiscală și vamală pentru anul 2022 au drept scop consolidarea veniturilor bugetare printr-o administrare fiscală și vamală eficientă, soluționarea constrângerilor economice și asigurarea dezvoltării durabile a Republicii Moldova, în contextul proceselor economice și sociale existente. Sprijinirea redresării economice, diminuarea impactului crizei provocate de pandemia de COVID-19, asigurarea suportului pentru mediul de afaceri, îmbunătățirea nivelului de trai, reprezintă acțiuni de importanță primordială pentru Guvernul Republicii Moldova și economia țării.

De asemenea, la elaborarea proiectului de lege a bugetului de stat pentru anul 2022 s-a ținut cont de obiectivele de dezvoltare setate în Programul de activitate al Guvernului „Moldova vremurilor bune”, care au drept scop reducerea durabilă a sărăciei, crearea locurilor de muncă bine plătite, asigurând condiții pentru creșterea productivității muncii, stimularea investițiilor locale și străine pentru creșterea și diversificarea capacităților naționale de producție, adaptarea societății la schimbările climatice globale, îmbunătățirea cardinală a politicilor și a guvernării, reabilitarea mediului ambiant, asigurarea securității statului și cetățenilor, restabilirea finanțării externe, etc.

Proiectul bugetului de stat pentru anul 2022 are la bază prognoza indicatorilor macroeconomici actualizată în luna august de către Ministerul Economiei și ulterior revizuită în octombrie curent.

Pentru anul 2022, scenariul de prognoză macroeconomică prevede că Produsul Intern Brut (PIB) în termeni reali față de anul 2021 va fi în creștere cu 4,5%, iar în termeni nominali va atinge volumul de 255,7 mild. lei.

Conform estimărilor, în anul 2022 veniturile bugetului public național vor fi în creștere cu 10,0% față de volumul aprobat (modificat) în anul 2021, cheltuielile - cu 11,9%, iar deficitul bugetar va atinge nivelul de 6,0% din PIB.

Reieșind din situația epidemiologică și economică creată în anul 2021, ca urmare a impactului pandemiei de COVID-19, precum și situația creată în sectorul energetic, pentru anul 2022 se va aplica clauza de derogare de la regula bugetar-fiscală generală stabilită în art.15, alin.(1) în Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, care limitează deficitul bugetului public național, excluzând granturile la 2,5% din PIB. Astfel, pentru anul 2022 vor fi aplicate prevederile alin.(3) lit. a) a aceluiași articol, care admite derogarea de la regula bugetar-fiscală în caz de situații excepționale care pun în pericol securitatea națională.

Consolidarea poziției bugetar-fiscale și gestionarea responsabilă a finanțelor publice continuă să fie obiectivul principal al Guvernului pentru anul 2022.

Implementarea strategiei generale și a principalelor inițiative de politici ca răspuns la impactul pandemiei de COVID-19 și a crizei energetice, necesită mobilizarea de resurse semnificative, inclusiv financiare, iar Guvernul se angajează să ofere fonduri de la bugetul public național sub formă de cheltuieli directe și alte operațiuni de susținere.

În anul 2022 vor fi implementate o serie de măsuri de politică fiscală și vamală, programe noi de cheltuieli, precum și vor continua implementarea celor începute în anul 2021:

- revizuirea cuantumului scutirilor personale și a persoanelor întreținute;
- revizuirea și reglementarea accizelor pentru un spectru de mărfuri accizabile;
- anularea „taxei de lux” pentru serviciile de telefonie mobilă;
- ajustarea prevederilor eferente taxelor locale în vederea executării recomandărilor Hotărârii Curții Constituționale din 14 septembrie 2021;
- măsuri de susținere a populației (compensarea parțială a majorării tarifelor la gaze naturale și energie termică, indexarea pensiilor și stabilirea unui supliment de solidaritate în scopul majorării pensiei până la 2 000 lei, indexarea prestațiilor de asigurări sociale și a unor prestații sociale de stat, compensații salariaților pentru implementarea măsurilor speciale privind asigurarea securității, protecției vieții și sănătății populației);
- asigurarea indemnizației salariaților cu copii și indemnizației pentru șomaj tehnic;
- asigurarea ajutorului salariaților, în cazul stabilirii regimului de activitate redusă;
- susținerea sectorului sănătății prin finanțare internă și externă;
- majorarea salariilor în sectorul bugetar;
- subvenționarea locurilor de muncă.

Principalii parametri ai proiectului bugetului de stat pentru anul 2022 sunt:

1) *veniturile bugetului de stat* se estimează în sumă de 50 066,6 mil. lei, cu o majorare de 4 204,2 mil. lei sau 9,2% față de aprobat (modificat) 2021;

2) *cheltuielile bugetului de stat* se estimează în sumă de 65 202,6 mil. lei, cu o majorare de 7 548,3 mil. lei sau cu 13,1%, comparativ cu anul 2021.

Din suma totală a cheltuielilor bugetului de stat pentru anul 2022, 51,4% reprezintă transferuri către alte bugete (BASS, FAOAM, BL - 33 535,9 mil. lei).

3) *deficitul bugetului de stat* este prevăzut în sumă de 15 136,0 mil. lei.

Ca structură, proiectul de lege a bugetului de stat pentru anul 2022 cuprinde: partea textuală, cu prevederi generale și de ordin specific anului bugetar 2022 și anexele la proiect. De asemenea, proiectul de lege este însoțit de Nota informativă și alt material informativ adițional care conține tabele, destinat facilitării procesului de analiză și promovare a acestuia în Guvern și Parlament.

I. Contextul macroeconomic

1.1. Evoluția cadrului macroeconomic în anul 2021

În perioada februarie-martie 2021 Ministerul Economiei și Infrastructurii a elaborat o variantă preliminară a Prognozei indicatorilor macroeconomici pentru anii 2022-2024. Conform acestei versiuni a prognozei, după un an cu provocări majore, când economia Republicii Moldova a fost afectată puternic de condiții climatice extreme și criza pandemică, înregistrând un declin de -7%, se anticipa o revigorare treptată a economiei și o creștere reală de circa 6% în anul 2021.

Pe parcursul anului curent datele statistice privind indicatorii cu frecvență înaltă (producția industrială, comerțul interior de bunuri și servicii, remiterile, transportul de mărfuri și pasageri, comerțul internațional, creditarea, indicatorii externi etc.) au scos în evidență un ritm de relansare a economiei mai accelerat decât s-a anticipat. Prognoza principalilor indicatori macroeconomici a fost actualizată de către Ministerul Economiei în luna august și ulterior revizuită în octombrie și prevede o creștere de 7,5% a Produsului intern brut în anul 2021. În anii următori economia își va consolida traiectoria de recuperare și va înregistra o creștere cuprinsă între 4,5% în anul 2022 și 5,7% în anul 2024.

La revizuirea prognozei s-a luat în considerare nu doar evoluția economiei naționale în anul 2021, dar și principalele aspecte ale prognozei economiei mondiale, în special a țărilor care sunt principali parteneri comerciali ai Republicii Moldova, precum și riscurile majore cu care se poate confrunta țara noastră legate de înrăutățirea situației pandemice atât pe plan intern, cât și extern.

Economia națională înregistrează o tendință clară de recuperare. În semestrul I Produsul intern brut (PIB) a însumat 104,2 miliarde lei și a înregistrat creștere reală de 11,7% față de aceeași perioadă a anului 2020. Accelerarea creșterii consumului intern, a activității investiționale și înviorarea activității economice sunt factorii determinanți care au favorizat această creștere. Majoritatea sectoarelor în care a fost resimțită revigorare au generat influență pozitivă asupra PIB: administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii; învățământ; sănătate și asistență socială (+2,3% contribuție la PIB), comerț cu ridicata și cu amănuntul, transport și depozitare; activități de cazare și alimentație publică (+2,1% contribuție la PIB); industria (+1,9% contribuție la PIB); construcții (+1,6% contribuție la PIB); informații și comunicații (+0,9% contribuție la PIB) etc. Totodată, consumul final și activitatea investițională au influențat PIB cu 11,9% și 13,7%, respectiv. Relansarea cererii interne a determinat creșterea importurilor, în timp ce exportul net a avut o influență negativă asupra PIB și contribuind negativ cu 13,9% asupra creșterii.

Sectorul industrial este în creștere. În ianuarie-septembrie 2021 volumul producției industriale s-a majorat cu 12,9%. Această evoluție s-a datorat relansării,

după criza pandemică, a industriei prelucrătoare (+11,7%), industriei extractive (+11,9%), precum și majorării producției sectorului energetic (+19,9%).

După un an de secetă severă, în 9 luni ale anului 2021 *sectorul agricol* a înregistrat o creștere de 20,5%. Majorarea producției globale agricole a fost determinată de creșterea producției vegetale cu 34,9%. Sectorul zootehnic rămâne în scădere (-4,7%), datorită micșorării în continuare a efectivului de animale și a scăderii producției animaliere de toate categoriile.

Evoluția comerțului cu amănuntul și a comerțului cu servicii indică o îmbunătățire a cererii din partea populației. În ianuarie-august 2021 comerțul de bunuri cu amănuntul a înregistrat o creștere de 18,5% (în prețuri comparabile), iar comerțul cu servicii de piață prestate populației - cu 79,2%. A fost în creștere și volumul tranzacțiilor realizate de întreprinderi: volumul serviciilor prestate întreprinderilor a crescut cu 26,3%, iar volumul comerțului cu ridicata - cu 18,9% (în prețuri curente).

Pe fonul descreșterilor din perioada de criză din 2020, *activitatea investițională*, în prima jumătate a anului 2021, s-a majorat semnificativ. În ianuarie-iunie 2021, volumul investițiilor în active imobilizate a crescut cu 21,8%, însumând circa 10,1 mild. lei. Sporirea investițiilor proprii ale agenților economici, investițiilor publice, precum și a celor din surse străine, orientate în mașini și utilaje, mijloace de transport și sectorul construcțiilor au constituit factorii de bază care au influențat creșterea investițiilor.

Presiunile inflaționiste se accentuează. *Rata inflației anuală* a trecut peste nivelul de sus al intervalului de variație al țintei inflației stabilite de Banca Națională a Moldovei (5% +/- 1,5%), constituind 8,8% (octombrie 2021 față de octombrie 2020).

Leul moldovenesc s-a depreciat față de dolarul american, dar s-a apreciat față de Euro. În lunile ianuarie - octombrie 2021 moneda națională a marcat o depreciere de 1,8% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,21 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2021 până la 17,52 lei la 31.10.2021). Față de Euro leul moldovenesc s-a apreciat cu 3,8%. Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la 31.10.2021 a atins 4 048,3 mil. dolari (asigurând 6,7 luni de import), majorându-se cu 7,0% comparativ cu nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2020 și cu 14,4% - față de situația la 31.10.2020.

Comerțul internațional de mărfuri se intensifică. Relansarea economiei globale și creșterea cererii externe în principalele țări partenere a condus la majorarea exporturilor cu 21,1% în ianuarie-septembrie 2021, însumând 2 103,3 mil. dolari SUA. Totodată, intensificarea cererii interne a determinat creșterea importurilor cu 32,4%, atingând valoarea de 5 072,7 mil. dolari SUA. Volumul importurilor a depășit de circa 2,4 ori volumul exporturilor și, astfel, soldul negativ

al balanței comerciale s-a adâncit de circa 1,4 ori, accentuându-se mai mult dependența economiei de sursele externe.

Câștigul salarial mediu lunar brut al unui salariat din economia națională în semestrul I 2021 a constituit 8 758,6 lei și s-a majorat în termeni nominali cu 13,2% față de semestrul I 2020. În termeni reali salariul s-a majorat cu 11,1%. În sfera bugetară câștigul salarial mediu lunar a constituit 7 620,1 lei, fiind în creștere cu 6,9%, iar în sectorul real - 9 172,5 lei și s-a majorat cu 15,1%, respectiv (în termeni nominali).

Mărimea medie a *pensiei lunare* la 01.10.2021 a constituit 2 284,37 lei și s-a majorat cu 11,4% față de aceeași dată a anului 2020 în termeni nominali.

Rata șomajului (ponderea șomerilor BIM în forța de muncă) la nivel de țară în trimestrul II 2021 a înregistrat valoarea de 3,6%, fiind mai joasă față de trimestrul II 2020 (4,2%). Numărul șomerilor înregistrați la oficiile forței de muncă în ianuarie-august 2021 a constituit circa 21,6 mii persoane și s-a micșorat cu circa 37% față de ianuarie-august 2020.

1.2. Prognoza macroeconomică pentru anii 2022-2024

După declinul de 3,1% înregistrat în anul 2020, activitatea economică globală a intrat pe o traiectorie pozitivă. Totuși, această revigorare este neuniformă, reflectând ritmuri intense de relansare economică în țările dezvoltate datorită programelor masive de suport fiscal și financiar din partea statului și procesului activ de vaccinare. Însă, în majoritatea țărilor în curs de dezvoltare numărul crescut de infectări cu virusul COVID-19, obstacolele în procesul de vaccinare și suportul macroeconomic limitat reduc beneficiile legate de recuperarea cererii externe.

Creșterea economică globală se datorează consolidării cererii în tot mai multe țări și creșterii fluxurilor comerciale internaționale. În același timp, această creștere are loc în condiții de riscuri majore asociate perturbărilor lanțurilor valorice globale, presiunii inflaționiste și răspândirii noilor tulpini ale virusului.

Măsurile anticriză asociate pandemiei COVID-19 și oferta limitată a unor bunuri au dus la o creștere rapidă a prețurilor pentru unele tipuri de produse și servicii. Prețurile la materiile prime au înregistrat o creștere accentuată în 2021, depășind, în multe cazuri, nivelurile pre-pandemice. Prețurile la petrol au crescut semnificativ, constituind în prezent peste 80 dolari pentru 1 baril. Majorarea prețurilor la petrol a fost condiționată, pe de o parte, de consolidarea treptată a cererii și, pe de altă parte, de limitările producției de petrol de către OPEC. Cu toate acestea, creșterea prețurilor la petrol a fost parțial atenuată de incertitudinea

privind evoluția pandemiei și impactul potențial al acesteia asupra cererii la petrol în viitor.

Recuperarea economică rapidă și reducerea stocurilor au determinat creșterea de 1,8 ori a prețurilor internaționale la gaze de la începutul anului. Redirecționarea gazului lichefiat spre țările asiatice la preț mai ridicat a condus la diminuarea ofertei în regiunea Europeană și, ca rezultat, prețul la gaz în această regiune a crescut considerabil, depășind în luna octombrie 1200 dolari pentru 1000 m³.

Având la bază aceste ipoteze, FMI a revizuit în diminuire prognoza economiei globale în raportul său *World Economic Outlook* publicat în octombrie 2021. Conform acestei prognoze, *volumul produsului global* se estimează să crească cu 5,9% în anul 2021 și cu 4,9% - în 2022.

Conform proiecțiilor FMI, revenirea economiei mondiale la niveluri anterioare, cu mare probabilitate, o să fie de lungă durată, neuniformă și asociată unui grad înalt de incertitudine.

Se anticipează o creștere de 9,7% a *comerțului internațional* în anul 2021, ca urmare a recuperării activității economice globale, iar pentru anul 2022 - o creștere mai moderată de 6,7%. Recuperarea comerțului cu servicii va fi mai lentă față de comerțul cu bunuri, fiind condiționată de intensitatea redusă a călătoriilor internaționale.

Cererea internă și externă în creștere, precum și factorii de ofertă (creșterea costurilor și prețurilor la materiile prime) generează impact pro-inflaționist asupra prețurilor de consum în 2021. Totodată, creșterea prețurilor internaționale la petrol au determinat accelerarea prețurilor la combustibili pe piața internă. De asemenea, recolta modestă din anul precedent pentru anumite culturi, majorarea prețurilor de import, intensificarea presiunilor din partea costurilor contribuie la majorarea prețurilor la produsele alimentare și mărfurile nealimentare.

Conform prognozei, *rata anuală a inflației* la sfârșitul anului 2021 se estimează la nivel de 7,9%. Pentru anii următori aceasta va fi relativ stabilă, constituind 5% - 6,1%.

Cursul monedei naționale mediu anual pentru anul 2021 este prognozat la nivel de 17,87 lei pentru 1 dolar SUA, iar în următorii 3 ani moneda națională se va deprecia ușor până la 19,95 lei pentru 1 dolar SUA în anul 2024.

După declinul înregistrat în 2020, în anul 2021 se anticipează o majorare a *producției industriale* cu circa 10,5%. Îmbunătățirea cererii externe din regiune, pe fondul continuării procesului de vaccinare a populației împotriva virusului COVID-19, va ameliora situația în ramurile exportatoare ale industriei prelucrătoare: industria ușoară, industria băuturilor, industria constructoare de mașini, etc. Concomitent, creșterea cererii interne, susținută de creșterea veniturilor populației, va determina relansarea celorlalte ramuri industriale.

În următorii ani de prognoză (2022-2024), sectorul industrial va progresa, anticipându-se o creștere anuală între 5-7%. Avansul va fi asigurat de promovarea unor politici active de industrializare și de susținere a ramurilor cu potențial înalt de creștere, de dezvoltare a platformelor industriale și a Zonelor Economice Libere.

După un an de secetă profundă și o cădere abruptă a *sectorului agricol* (-27%), în 2021 se anticipează o creștere a producției agricole cu circa 29%. Această majorare va fi asigurată în special de creșterea producției vegetale, care conform estimărilor va avansa în 2021 cu circa 42%. Se prognozează creșterea roadei la majoritatea culturilor agricole: porumb, grâu, orz, floarea soarelui, sfecla de zahăr, struguri etc. Producția animalieră va rămâne în scădere în 2021, din cauza consecințelor secetei și diminuării continui a efectivului de animale.

În anii următori, în cazul unor condiții meteo relativ favorabile, se estimează o creștere medie anuală a producției agricole cu circa 3%. În general, incertitudinea condițiilor climaterice rămâne un factor de risc pentru toată perioada de prognoză.

Investițiile în active imobilizate vor crește stabil în următorii 4 ani. După o restrângere în 2020 a volumului de investiții cu circa 3%, în 2021 se anticipează un salt al acestora cu circa 10%. Creșterea investițiilor private, a investițiilor publice și a celor finanțate din surse externe, reluarea proiectelor investitorilor străini întrerupte de pandemie, vor constitui factorii care vor relansa activitatea investițională. Datorită creșterii cererii pentru activele imobiliare, vor crește și investițiile în sectorul construcțiilor. Vor avansa proiectele investiționale din sectorul energetic, infrastructura drumurilor, transportul public finanțate din surse bugetare și surse ale organizațiilor internaționale.

În anii de prognoză 2022-2024, volumul investițiilor în economie vor continua să crească. Agenții economici vor fi motivați să sporească în continuare investițiile în mașini și utilaje pentru a crește competitivitatea propriei producții și pentru a valorifica oportunitățile oferite de acordurile de cooperare economică internațională, în special de Acordul de Asociere cu UE. De asemenea, activitatea investițională va fi susținută de politicile statului orientate spre îmbunătățirea climatului investițional și atragerea investițiilor străine, eliminarea constrângerilor din calea mediului de afaceri. În perioada 2022-2024 se prevede o creștere medie anuală a investițiilor private cu circa 4 la sută.

În anii următori va continua creșterea investițiilor publice și a investițiilor susținute de partenerii de dezvoltare ai Republicii Moldova. Îmbunătățirea managementului finanțelor publice, creșterea gradului de asimilare a surselor financiare destinate proiectelor investiționale publice, precum și atragerea de noi surse de finanțare pentru proiectele de dezvoltare comunitară vor fi direcțiile de politici care vor mări volumul investițiilor publice în următorii ani.

Ipotezele de bază care au fost luate în considerație la prognoza comerțului exterior sunt prognoza pozitivă a sectorului real, relansarea consumului intern, înviorarea cererii externe, redresarea economiilor principalilor parteneri comerciali ai RM, majorarea prețurilor internaționale la resursele energetice și materie primă, precum și baza scăzută de comparație. Conform estimărilor, în anul 2021 un factor principal de creștere a exporturilor de mărfuri va fi sectorul agricol, în special în a doua jumătate a anului, precum și sectorul industriei alimentare, care vor impulsiona exporturile de produse agroalimentare. Având în vedere evoluțiile economice din perioada ianuarie-august 2021, precum și anularea majorității restricțiilor impuse de pandemie, se anticipează un volum total al exporturilor cu 18,2% mai mare decât în anul 2020. Pentru următorii ani se estimează o majorare a exporturilor în medie de 8,8% pentru anii 2022-2024.

În lipsa unei industrii dezvoltate, va continua importul unei game largi de produse: de la combustibili (produse minerale) la produse chimice, metale, mijloace de transport și bunuri de capital (mașini, utilaje etc.). În acest context, pentru anul 2021 se estimează un volum al importurilor în creștere cu 26,5%. Pentru anii 2022-2024 anticipăm o creștere a importurilor în medie cu circa 5,7 la sută.

În semestrul I 2021 *fondul de remunerare* a muncii, a fost în creștere cu 15,5% față de semestrul I 2020 în termeni nominali. În aceste condiții, fondul de remunerare în sectorul real pentru anul 2021 a fost estimat în valoare de 51,5 mild. lei, în creștere cu 17,3% față de anul 2020 în termeni nominali. Totodată, se prevede creșterea plăților salariale în sectorul bugetar, conform angajamentelor Guvernului. Prin urmare, în sectorul bugetar fondul de remunerare a muncii pentru anul 2021 se estimează în mărime de 14,8 mild. lei, în creștere cu 9,7% în termeni nominali față de anul 2020. Pentru anii 2022-2024 fondul de remunerare a muncii pe economie în mediu se va majora în termeni nominali cu circa 6,3%.

Printre principalii factori ce vor influența valoarea salariului mediu în anii 2022-2024 se enumeră creșterea economică prognozată, cererea accentuată de forță de muncă calificată, majorarea cuantumului salariului minim garantat în sectorul real al economiei, de rând și cu creșterea salariului minim în sectorul bugetar. Pentru anii de prognoză 2022-2024 se estimează majorarea câștigului salarial mediu nominal cu circa 9,6%.

Conform proiecțiilor, se anticipează o revigorare treptată a economiei pe termen mediu. *Produsul intern brut* va înregistra o creștere reală de circa 7,5% în anul 2021 și o valoare de circa 232,5 mild. lei, iar în următorii ani (2022-2024) creșterea economică se va menține pe o traiectorie ascendentă cuprinsă între 4,5%-5,7% până la finele orizontului de prognoză. Vor înregistra creșteri majoritatea sectoarelor economice. După un an cu secetă profundă, sectorul agricol își va

reveni în anul 2021 și se va menține în creștere, în cazul unor condiții climatice favorabile, asigurând totodată și evoluția pozitivă a industriei alimentare. Pe partea cererii, se estimează revenirea consumului privat pe o traiectorie ascendentă începând cu anul 2021 și va continua să fie unul din factorii determinanți ai creșterii economice. Activitatea investițională va fi impulsionată de creșterea investițiilor private, a investițiilor publice și a celor finanțate din surse externe, precum și de reluarea proiectelor investitorilor străini. Indicatorii comerțului exterior vor continua să înregistreze creștere în condițiile conjuncturii externe mai favorabile.

Proгноza principalilor indicatori macroeconomici pentru anii 2022-2024 prezentată de către Ministerul Economiei a fost revizuită până la declanșarea crizei din sectorul energetic. Totodată, accelerarea nivelului inflației, ca urmare a creșterii prețurilor la resursele energetice și produsele alimentare, poate avea un impact semnificativ asupra realizării acestui scenariu de prognoză, care va fi mai pesimist decât așteptările și care ar putea fi revizuit pe parcursul anului 2022.

II. Executarea scontată a bugetului public național în anul 2021

Rectificările bugetare întreprinse în anul 2021 au fost determinate ca urmare a revigorării treptate a economiei naționale, a implementării măsurilor suplimentare pentru protecția socială și a sănătății populației, de prevenire a pandemiei de COVID-19 și declarării stării de urgență în sectorul energetic conform Hotărârii Parlamentului nr.148/2021.

Astfel, pe parcursul anului au avut loc *trei rectificări* ale bugetelor componente a bugetului public național, aprobate prin Legile nr. 27/2021, nr.45/2021, nr.135/2021, nr.136/2021, nr.137/2021 și Hotărârii Guvernului nr.334 din 10 noiembrie 2021 pentru aprobarea proiectului de lege privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2021 nr. 258/2020, care se afla în examinare în Parlament.

Factorii de bază, care au determinat modificările operate la aceste bugete pentru anul 2021 sunt următorii:

1) ajustarea indicatorilor bugetari la venituri, cheltuieli și soldul bugetar (deficit) reieșind din reestimarea prognozelor principalilor indicatori macroeconomici agreeți pe parcursul anului, ținând cont de evoluția economiei naționale;

2) revizuirea programelor de cheltuieli, reieșind din mersul executării curente și capacitățile de valorificare a alocațiilor bugetare până la finele anului;

3) deblocarea finanțării suportului bugetar din partea donatorilor și modificarea structurii surselor de finanțare a deficitului bugetar;

4) asigurarea mijloacelor financiare în scopul gestionării situației pandemice până la finele anului;

5) punerea în aplicare a unor politici de asistență și protecție socială.

Urmare a modificărilor propuse, față de prevederile inițial aprobate, *veniturile și cheltuielile bugetului public național* s-au majorat cu 6 632,5 mil. lei și 4 640,2 mil. lei, iar *deficitul* s-a redus cu 1 992,3 mil. lei. Ca pondere în PIB *veniturile, cheltuielile și deficitul bugetului public național* constituie 31,6%, 36,9% și 5,3%, respectiv.

Indicatorii bugetului public național pentru anul 2021 pe tipuri de bugete, se prezintă în următorul tabel:

mil. lei

	2020 executat	2021				Devieri aprobat (modificat) 2021 față de executat 2020	
		aprobat/ estimat	aprobat (modificat)	Devieri aprobat (modificat) față de aprobat/estimat			
				suma	%	suma	%
Bugetul public național							
Venituri	62 650,0	66 914,2	73 546,7	6 632,5	109,9	10 896,7	117,4
Cheltuieli	73 269,8	81 305,2	85 945,4	4 640,2	105,7	12 675,6	117,3
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-10 619,8	-14 391,0	-12 398,7	1 992,3	86,2	-1 778,9	116,8
Bugetul de stat							
Venituri	38 500,5	41 415,4	45 862,4	4 447,0	110,7	7 361,9	119,1
inclusiv transferuri între bugete	16,6	11,8	20,0	8,2	169,5	3,4	120,5
inclusiv dobânzi din împrumuturile recreditate bugetelor de alt nivel	5,3					-5,3	
Cheltuieli	49 635,4	55 399,6	57 654,3	2 254,7	104,1	8 018,9	116,2
inclusiv transferuri între bugete	26 921,0	30 492,1	31 123,9	631,8	102,1	4 202,9	115,6
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-11 134,9	-13 984,2	-11 791,9	2 192,3	84,3	-657,0	105,9
Bugetele locale (consolidat)							
Venituri	18 264,3	19 066,6	19 741,8	675,2	103,5	1 477,5	108,1
inclusiv transferuri între bugete	13 617,9	14 202,5	14 220,9	18,4	100,1	603,0	104,4
Cheltuieli	17 927,4	19 273,4	19 948,6	675,2	103,5	2 021,2	111,3
inclusiv transferuri între bugete	16,6	11,8	20,0	8,2	169,5	3,4	120,5
inclusiv dobânzi din împrumuturile recreditate bugetelor de alt nivel	5,3					-5,3	
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	336,9	-206,8	-206,8			-543,7	
Bugetul asigurărilor sociale de stat							
Venituri	24 285,6	25 792,0	27 629,1	1 837,1	107,1	3 343,5	113,8

	2020 executat	2021				Devieri aprobat (modificat) 2021 față de executat 2020	
		aprobat/ estimat	aprobat (modificat)	Devieri aprobat (modificat) față de aprobat/estimat			
				suma	%	suma	%
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	9 769,4	10 454,6	11 068,0	613,4	105,9	1 298,6	113,3
Cheltuieli	24 244,4	25 792,0	27 629,1	1 837,1	107,1	3 384,7	114,0
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	41,2					-41,2	
Fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală							
Venituri	8 542,5	11 144,1	11 457,3	313,2	102,8	2 914,8	134,1
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	3 533,7	5 835,0	5 835,0		100,0	2 301,3	165,1
Cheltuieli	8 405,5	11 344,1	11 857,3	513,2	104,5	3 451,8	141,1
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	137,0	-200,0	-400,0	-200,0		-537,0	

2.1. Executarea scontată a veniturilor

Pentru anul 2021, se estimează, că la bugetul public național vor fi încasate venituri în sumă de 73 546,7 mil. lei, cu 6 632,5 mil. lei mai mult față de aprobat inițial.

În structură, estimările veniturilor bugetului public național pentru anul 2021 se caracterizează după cum urmează:

mil. lei

	Aprobat/ estimat	Aprobat (modificat)	Devieri (+,-)
Venituri, total	66 914,2	73 546,7	6 632,5
<i>inclusiv</i>			
Impozite și taxe	42 322,4	46 766,1	4 443,7
Contribuții și prime de asigurări obligatorii	20 285,6	21 818,7	1 533,1
Alte venituri	3 195,4	3 471,0	275,6
Granturi	1 110,8	1 490,9	380,1
<i>pentru susținerea bugetului</i>	<i>457,3</i>	<i>835,9</i>	<i>378,6</i>
<i>pentru proiecte finanțate din surse externe</i>	<i>653,5</i>	<i>655,0</i>	<i>1,5</i>

Partea majoră în totalul veniturilor bugetului public național o dețin *impozitele și taxele*, ce constituie 63,6% și se estimează în sumă de 46 766,1 mil. lei.

Contribuțiile și primele de asigurări obligatorii pentru anul 2021 constituie 29,7% din totalul veniturilor bugetului public național și se estimează în sumă de 21 818,7 mil. lei.

Alte venituri reprezintă circa 4,7% din totalul veniturilor bugetului public național și se estimează în sumă de 3 471,0 mil. lei.

Granturile constituie suma de 1 490,9 mil. lei, circa 2,0% din totalul veniturilor bugetului public național. Se estimează, că volumul granturilor externe

se va majora cu 380,1 mil. lei față de cele aprobate inițial, inclusiv cu 378,6 mil. lei în urma revizuirii intrărilor de granturi pentru suport bugetar.

Structura detaliată a veniturilor bugetului public național se prezintă în *Tabelul nr.4 la prezenta Notă.*

2.2. Executarea scontată a cheltuielilor

Reieșind din cadrul de resurse revizuit și necesitatea asigurării cu mijloace financiare a unor măsuri de politici, în special de asistență și protecție socială în contextul gestionării situației pandemice, precum și depășirii consecințelor situației excepționale create în sectorul energetic, cheltuielile bugetului public național pentru anul 2021 au fost revizuite și re-estimate în volum de 85 945,4 mil. lei.

Comparativ cu anul 2020, cheltuielile bugetului public național se prevăd cu o creștere de 12 675,6 mil. lei sau cu 17,3%.

Pe parcursul anului 2020, cheltuielile publice au fost majorate 4 640,2 mil. lei sau de 5,7% comparativ cu volumul estimat inițial, luând în considerare majorarea transferurilor de la bugetul de stat către alte bugete cu 631,8 mil. lei, sau cu 2,0 la sută.

Urmare modificărilor operate la legile bugetare anuale, cheltuielile tuturor bugetelor componente ale bugetului public național au fost majorate, după cum urmează:

- la bugetul de stat - cu 2 254,7 mil. lei sau cu 4,1%, atingând cifra de 57 654,3 mil. lei;

- la bugetul asigurărilor sociale de stat - cu 1 837,1 mil. lei sau cu 7,1% însumând 27 629,1 mil. lei;

- la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală - cu 513,2 mil. lei sau cu 4,5 la sută, volumul revizuit constituind 11 857,3 mil. lei.

De asemenea, cheltuielile bugetelor locale au fost majorate la total cu 675,2 mil. lei, sau cu 3,5%, reieșind din ajustarea părții de venituri proprii ale acestora, precum și majorării transferurilor primite de la bugetul de stat.

În aspect funcțional, cheltuielile bugetului public național pentru anul 2021 se prezintă, după cum urmează:

	Aprobat/ estimat	Aprobat (modificat)	Devieri (+;-)
Cheltuieli, total	81 305,2	85 945,4	4 640,2
Servicii de stat cu destinație generală	7 658,0	7 997,1	339,1
Apărare națională	793,3	788,1	-5,2
Ordine publică și securitate națională	5 341,2	5 355,1	13,9
Servicii în domeniul economiei	7 632,0	9 179,9	1 547,9
Protecția mediului	380,7	459,9	79,2
Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor	2 307,8	1 977,5	-330,3

mil. lei

	Aprobat/ estimat	Aprobat (modificat)	Devieri (+;-)
comunale			
Ocrotirea sănătății	13 546,4	14 201,2	654,8
dintre care transferuri acordate între instituțiile din cadrul bugetului de stat		2,0	2,0
Cultura, sport, tineret, culte și odihnă	2 074,8	1 967,9	-106,9
Învățământ	13 526,3	13 802,6	276,3
Protecție socială	28 044,7	30 218,1	2 173,4

Partea majoră în volumul cheltuielilor bugetului public național este menținută de *cheltuielile pentru protecție socială*, care constituie 35,2%, fiind prevăzute în sumă 30 218,1 mil. lei.

Cheltuielile pentru ocrotirea sănătății dețin 16,5% din cheltuielile publice și sunt estimate în sumă de 14 201,2 mil. lei.

Cheltuielile pentru învățământ constituie 16,1% din cheltuielile publice și ating cifra de 13 802,6 mil. lei.

Luând în considerare factorii care au cauzat modificarea legilor bugetare pentru anul 2021, precum și ajustarea cheltuielilor estimate pentru bugetele locale, cheltuielile publice au fost majorate preponderent pentru *domeniul protecție socială* cu 2 173,4 mil. lei, *servicii în domeniul economiei* cu 1 547,9 mil. lei și *domeniul ocrotirii sănătății* cu 654,8 mil. lei. Totodată, unele domenii au suportat diminuări de alocații, precum *gospodăria de locuințe și servicii comunale* cu 330,3 mil. lei, *cultura, sport, tineret* cu 106,9 mil. lei.

Structura detaliată a cheltuielilor bugetului public național se prezintă în *Tabelul nr.4 la prezenta Notă*.

2.3. Soldul bugetar al bugetului public național și finanțarea deficitului bugetar

Modificările operate la partea de venituri și cheltuieli a bugetului public național s-au soldat cu reducerea soldului bugetar (deficitului) aprobat inițial cu 1 992,3 mil. lei, în sumă nominală acesta va constitui 12 398,7 mil. lei.

În structura deficitului, bugetului de stat îi revine un deficit de 11 791,9 mil. lei, fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală – 400,0 mil. lei, bugetelor locale – 206,8 mil. lei, iar bugetul asigurărilor sociale de stat va fi balansat.

Estimările soldului bugetar a bugetului public național pentru anul 2021 (pe tipuri de bugete) se prezintă în următorul tabel:

mil. lei

	Aprobat/ estimat	Aprobat (modificat)
Total bugetul public național	-14 391,0	-12 398,7

	Aprobat/ estimat	Aprobat (modificat)
<i>ponderea în PIB, %</i>	-6,50	-5,33
Bugetul de stat	-13 984,2	-11 791,9
<i>ponderea în PIB, %</i>	-6,32	-5,07
FAOAM	-200,0	-400,0
<i>ponderea în PIB, %</i>	-0,09	-0,17
BASS		
<i>ponderea în PIB, %</i>		
Bugetele locale	-206,8	-206,8
<i>ponderea în PIB, %</i>	-0,09	-0,09

Estimările surselor de finanțare a soldului bugetar a bugetului public național pentru anul 2021 se prezintă în următorul tabel:

mil. lei

	Denumirea	Aprobat/ estimat	Aprobat (modificat)
	<i>SOLDUL BUGETAR</i>	-14 391,0	-12 398,7
	<i>Surse de finanțare</i>	14 391,0	12 398,7
1	<i>Active financiare</i>	-387,4	-2 809,7
	Creanțe interne	1 420,6	-1 541,8
	Acțiuni și alte forme de participare în capital	220,6	-1 705,8
	Alte creanțe interne	1 200,0	164,0
	Împrumuturi recreditate interne a instituțiilor nefinanciare și financiare	-1 808,0	-1 267,9
	Creanțe externe		
2	<i>Datorii</i>	14 760,8	14 989,7
	Valori mobiliare de stat	6 490,0	4 740,0
	Garanții de stat interne	-50,0	-5,0
	Valori mobiliare emise de autoritățile publice locale	-	72,5
	Împrumuturi interne de la instituții financiare și nefinanciare	-	250,0
	Împrumuturi externe	8 320,8	9 932,2
	primirea împrumuturilor externe	11 017,2	12 583,7
	rambursarea împrumuturilor externe	-2 696,4	-2 651,5
3	<i>Modificarea soldului mijloacelor bănești</i>	17,6	218,7

2.4. Datoria de stat

Soldul datoriei de stat și ponderea în PIB

Conform estimărilor, soldul datoriei de stat la situația din 31 decembrie 2021 la valoarea nominală nu va depăși 85 438,4 mil. lei, dintre care 59,8% - datorie de stat externă și 40,2% - datorie de stat internă, înregistrând o majorare cu 583,1 mil. lei față de valoarea aprobată pentru anul 2021. Majorarea soldului datoriei de stat în valori nominale se datorează creșterii intrărilor de împrumuturi de stat externe. Soldul datoriei de stat interne prognozat va fi mai mic decât cel aprobat inițial din cauză diminuării emisiunii VMS pe piața primară, aprobate pentru anul 2021. Astfel, pentru anul 2021 se estimează că finanțarea externă netă va constitui 545,0 mil. dolari SUA, cu 115,9 mil. dolari SUA sau 27,0% mai mult decât valoarea

aprobată, iar finanțarea internă netă din contul emisiunii VMS pe piața primară va constitui 5 000,0 mil. lei, cu 1 750 mil. lei sau 25,9% mai puțin decât valoarea aprobată inițial. Din totalul intrărilor brute prognozate pentru anul 2021, 37,1% se vor îndrepta spre finanțarea proiectelor investiționale, iar 62,9% - pentru suport bugetar.

La finele anului 2021, soldul datoriei de stat va fi compus preponderent din datorie de stat pe termen lung și cu rată fixă a dobânzii, însă va înregistra devieri de la limitele stabilite în Programul Managementul datoriei de stat pe termen mediu (2020-2022). Astfel, la situația din 31 decembrie 2021, soldul datoriei de stat scadentă în decurs de un an va menține o pondere de maxim 30,0% și, respectiv, purtătoare de rata dobânzii variabilă nu va depăși 45,0% din total datorie. Pentru VMS emise pe piața primară rata medie a dobânzii poate constitui aproximativ 5,6% anual, pentru împrumuturile externe fixe - aproximativ 0,5% anual, iar pentru datoria externă variabilă - rata dobânzii va oscila în dependență de evoluția ratelor internaționale precum și *Euribor 6 months*, precum și ratei pentru *DST*. Pe parcursul anului 2021, în dependență de cererea pieței, în vederea extinderii maturității portofoliului de valori mobiliare de stat, Ministerul Finanțelor a continuat emisiunea obligațiunilor de 2, 3 și 5 ani în circulație cu rată fixă a dobânzii și a emis în premieră obligațiuni de stat pe termen de 7 ani cu rată fixă a dobânzii. În anul 2021 emisiunile au fost prognozate în totalitate în monedă națională.

Ponderea datoriei de stat în PIB la sfârșitul anului 2021 va constitui 36,7%, dintre care 14,8% datorie de stat internă și 22,0% datorie de stat externă.

Cheltuielile legate de serviciul datoriei de stat în anul 2021 se estimează în sumă de 1 917,7 mil. lei, ceea ce constituie o diminuare cu 208,3 mil. lei sau cu 9,8% comparativ cu valoarea aprobată pentru anul 2021.

III. Politica bugetar-fiscală pentru anii 2022-2024

3.1. Politica fiscală

Politica fiscală și vamală, ca parte componentă a politicii economice a statului, reprezintă un instrument care are impact asupra orientării proceselor economice, în contextul în care generează influențe atât asupra mediului de afaceri, societății civile, cât asupra sustenabilității parametrilor bugetari. Astfel, în vederea soluționării constrângerilor economice și asigurarea dezvoltării durabile a Republicii Moldova, Guvernul urmărește ca politicile fiscale și vamale pe anul 2022 să condiționeze atingerea următoarele obiective:

- 1) o legislație fiscală și vamală care să condiționeze amplificarea proceselor economice;
- 2) consolidarea veniturilor bugetare;

3) sustenabilitatea dezvoltării mediului de afaceri.

Măsurile de politică fiscală și vamală pentru anul 2022:

➤ *Alocarea a 100% din încasările din taxa pentru folosirea drumurilor către bugetele locale;*

➤ *Anularea scutirii de impozit din veniturile obținute de persoanele fizice, cu excepția întreprinzătorilor individuali și gospodăriilor țărănești (de fermier), de la predarea materiei prime secundare, inclusiv a deșeurilor și a reziduurilor de hârtie și de carton, de cauciuc, de plastic și de sticlă (cioburi de sticlă), de metale feroase și neferoase, a reziduurilor industriale care conțin metale sau aliaje ale acestora și ambalajului returnabil, precum și a acumulatorilor electrice uzate (impact fiscal +50 mln. lei);*

➤ *Majorarea cuantumului scutirilor personale și a persoanelor întreținute (impactul fiscal va constitui - 290,6 mln. lei);*

➤ *Majorarea cotei impozitului pe venit reținut la sursa de plată din câștigurile de la jocurile de noroc de la 12% la 18% (Impact bugetar +7 mln. lei anual);*

➤ *Uniformizarea cotelor accizelor la tot spectrul produselor din tutun;*

➤ *Neaplicarea accizei suplimentare mijloacelor de transport importate în scopuri medicale, clasificate la pozițiile tarifare 8703;*

➤ *Anularea taxei pentru prestarea serviciilor de telefonie mobilă în cuantum de 1,5 % din venitul obținut din vânzările aferente acestor servicii la (- 42,0 mln. lei).*

3.2. Politica în domeniul cheltuielilor

Principalele măsuri de politici pentru anul 2022 sunt:

➤ *În domeniul asistenței și protecției sociale*

- compensarea parțială a gospodăriilor casnice a costurilor facturilor la gaze naturale și energie termică - 900,0 mil. lei;

- majorarea ajutorului pentru perioada rece a anului cu 200 lei (de la 500 la 700 lei) concomitent cu creșterea numărului de beneficiari a acestei alocații (+86000 familii) - 412,3 mil. lei;

- majorarea, începând cu 1 octombrie 2021, a pensiei minime pentru limită de vârstă, până la 2 000 lei - 1 633 mil. lei;

- susținerea angajatorilor și salariaților în situația de criză economică provocată de pandemia Covid-19 prin acordarea indemnizației pentru salariații care au copii cu vârsta de până la 12 ani și copii cu dizabilități, care beneficiază de zile libere în cazul suspendării procesului educațional în regim fizic și indemnizației pentru șomaj tehnic, instituit ca urmare a declarării stării de urgență și șomaj parțial - 150 mil. lei;

- acordarea, începând cu 1 ianuarie 2022 a pensiei anticipate pentru carieră lungă pentru persoanele care au realizat un stagiu contributiv de cotizare cu 5 ani pentru bărbați - 138,0 mil. lei.

➤ *În domeniul politicii salarizării:*

- creșterea graduală și egalarea unor valori de referință utilizate la calcularea salariilor angajaților din sectorul bugetar, precum și ajustarea prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar și altor acte normative. Astfel, valoarea de referință generală care se aplică pentru calcularea salariilor a circa 72 mii de angajați din sectorul bugetar se va majora până la 1 800 lei, iar pentru circa 103 mii de angajați până la 1 900 lei. Costul total al creșterii valorilor de referință este de 905,8 mil.lei;

- acordarea plății compensatorii persoanelor a căror salariu lunar, calculat începând cu 01.01.2022, pentru o funcție cu durata normală a timpului de muncă, va fi mai mic decât 3 100 lei - 285,7 mil. lei;

- majorarea claselor de salarizare pentru șoferi (conducători auto) - 33,3 mil. lei ș.a.

- prevederea unui fond pentru asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar, inclusiv acordarea premiilor anuale - 592,0 mil. lei.

➤ Întru asigurarea unor *politici și programe sustenabile pentru susținerea dezvoltării economiei*, în bugetul de stat pentru anul 2022, sunt planificate mijloace financiare în sumă de 203,9 mil. lei, dintre care 140,1 mil. lei (68,7%) sunt destinate susținerii întreprinderilor mici și mijlocii. Dintre programele date se enumeră:

- ✓ programul de atragere a remitențelor în economie PARE 1+1;
- ✓ fondul de garantare a creditelor pentru întreprinderile mici și mijlocii;
- ✓ programul pentru companiile în criză "A DOUA ȘANSĂ";
- ✓ programul de suport a digitalizării IMM ș.a.

Măsurile de politici date au ca scop dezvoltarea durabilă a IMM-urilor, extinderea ariei de creare și funcționare a acestora pe întreg teritoriul Republicii Moldova, accentul fiind pus pe zonele rurale, generare de noi locuri de muncă și încadrarea în activitate antreprenorială a tinerilor și femeilor.

➤ O altă prioritate majoră de dezvoltare a sectorului real al economiei, este *dezvoltarea continuă a sistemului de transporturi și infrastructură*, cu o creștere treptată a rețelei de drumuri în stare bună. Astfel pentru asigurarea măsurilor de politici în sectorul transport, în bugetul de stat sunt planificate mijloace în sumă de 4 718,0 mil. lei, dintre care 1 813,0 mil. lei mijloace financiare din surse externe.

- Pentru întreținerea corespunzătoare a drumurilor publice, pentru Fondul rutier sunt alocate mijloace în sumă de 2 900,0 mil. lei, având ca scop atingerea obiectivului de asigurare a reabilitării, modernizării, reparației și întreținerii corespunzătoare a tuturor drumurilor publice către anul 2022.

➤ Politica în domeniul *Subvenționării sectorului agricol și dezvoltării rurale* cu un volum de alocații în mărime de 1 500,0 mil. lei, va asigura susținerea producătorilor agricoli, crearea condițiilor favorabile pentru dezvoltarea durabilă a sectorului agricol și integrarea economiei și a sectorului agroindustrial al Republicii Moldova în economia europeană, precum și a îmbunătățirii nivelului de trai în mediul rural.

➤ Politica în domeniul *Eficienței energetice* pentru anul 2022 cu un volum de alocații în mărime de 30,0 mil. lei, destinate reducerii intensității energetice și a consumului specific de energie în toate sectoarele economiei naționale, precum și a valorificării surselor regenerabile de energie.

➤ Politica în domeniul *Dezvoltării regionale și locale* prevede alocații în sumă de 770,0 mil. lei prevăzute pentru Fondul Național de dezvoltare Regională și Locală, în scopul dezvoltării social-economice echilibrate și durabile pe întreg teritoriul Republicii Moldova, reducerea discrepanțelor dintre nivelurile de dezvoltare social-economice a zonelor regionale și locale.

➤ Politica în domeniul *Protecției mediului înconjurător* cu un volum de alocații în mărime de 250,0 mil. lei, destinate finanțării proiectelor pentru implementarea strategiilor, programelor și planurilor naționale de protecție a mediului, construcția și participarea în cote părți în construcția obiectelor de protecție a mediului (finanțarea lucrărilor de proiectare și implementarea lor în domeniul alimentării cu apă și canalizare), colectarea și sortarea deșeurilor și susținerea întreprinderilor de prelucrare sau neutralizare a lor, de ameliorare a calității bazinului aerian.

IV. Datoria de stat în anii 2022-2024

4.1. Politica în domeniul datoriei de stat pentru anii 2022-2024

Obiectivul fundamental al managementului datoriei de stat va consta în asigurarea necesităților de finanțare ale bugetului de stat la nivel acceptabil de cheltuieli pe termen mediu și lung în condițiile limitării riscurilor implicate.

În scopul atingerii obiectivului fundamental, vor fi prioritare următoarele obiective specifice de gestionare a datoriei de stat în perioada anilor 2022-2024:

- dezvoltarea pieței interne a valorilor mobiliare de stat;
- contractarea împrumuturilor de stat externe, ținând cont de raportul cost-risc;
- managementul riscului operațional aferent datoriei de stat.

4.2. Datoria de stat și deservirea acesteia în anul 2022 și estimări pentru 2023-2024

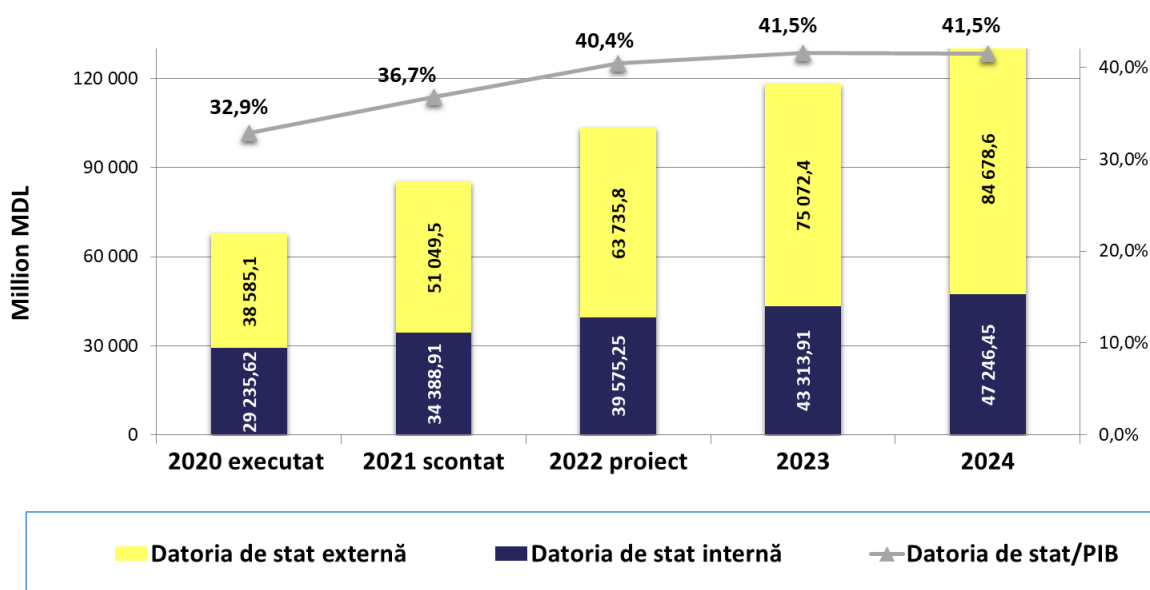
Conform estimărilor, *soldul datoriei de stat* la situația din 31 decembrie 2022 nu va depăși 103 311,1 mil. lei, dintre care 61,7% - datorie de stat externă și 38,3% - datorie de stat internă, înregistrând o majorare cu 17 872,7 mil. lei față de valoarea scontată pentru sfârșitul anului 2021, preponderent din contul finanțării externe nete pozitive prognozate pentru anul 2022.

La finele anului 2022, soldul datoriei de stat va fi în continuare compus preponderent din datorie de stat pe termen lung și cu rată fixă a dobânzii. Pentru VMS emise pe piața primară rata medie a dobânzii poate constitui aproximativ 7,0% anual, la împrumuturile de stat externe rata dobânzii va depinde de costul resurselor pe piața externă. În dependență de cererea pieței, se va tinde în continuare spre majorarea ponderii obligațiunilor de 2, 3, 5 și 7 ani în circulație cu rată fixă a dobânzii. Împrumuturile externe noi care vor fi contractate, vor avea maturitatea de minim 12 ani, preferință fiind acordată creditorilor multilaterali.

Ponderea datoriei de stat în PIB la sfârșitul anului 2022 se va încadra în valoarea de 40,4%, cu 3,7 p.p. mai mult față de valoarea scontată pentru finele anului 2021.

Pentru anul 2023, se estimează că soldul datoriei de stat se va majora cu 14,6%, iar în 2024 acesta se va majora cu 11,4% și va constitui 131 925,1 mil. lei, situându-se la nivel de 41,5% ca pondere în PIB.

Structura datoriei de stat pentru anii 2020-2024 se prezintă în următoarea diagramă:

Datoria de stat externă

Pe parcursul anului 2022 vor fi valorificate împrumuturi de stat externe în sumă de 11 868,7 mil. lei (echivalentul a 632,3 mil. dolari SUA) și rambursate împrumuturi de stat externe în sumă de 2 660,9 mil. lei (echivalentul a 140,9 mil. dolari SUA). Ca urmare, la situația din 31 decembrie 2022, conform estimărilor, *soldul datoriei de stat externe* nu va depăși 63 735,8 mil. lei (echivalentul a 3 317,8 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă o majorare cu 12 686,3 mil. lei (echivalentul a 511,4 mil. dolari SUA) sau cu 24,9% față de plafonul precizat al datoriei de stat externe la situația din 31 decembrie 2021. În valori nominale, majorarea plafonului datoriei de stat externe se explică prin finanțarea externă netă

pozitivă în anul 2022. Totodată, ca pondere în PIB, se estimează că soldul datoriei de stat externe va înregistra la finele anului 2022 o majorare cu 2,9 p.p. față de valoarea precizată pentru anul 2021 și nu va depăși 24,9%.

În următorii ani, soldul datoriei de stat externe se va majora de la 75 072,4 mil. lei (echivalentul a 3 783,9 mil. dolari SUA) la finele anului 2023 până la 84678,6 mil. lei (echivalentul a 4 132,7 mil. dolari SUA) la finele anului 2024.

Datoria de stat internă

În anul 2022 se preconizează emisiunea netă a VMS pe piața primară în sumă de 4 900,0 mil. lei, răscumpărarea VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat în sumă de 290,0 mil. lei.

Astfel, la situația din 31 decembrie 2022, conform estimărilor, *soldul datoriei de stat interne* la valoarea nominală nu va depăși 39 575,3 mil. lei sau 15,5% în PIB, inclusiv:

- VMS emise pe piața primară - 25 450,9 mil. lei (64,3%);
- VMS convertite - 2 063,4 mil. lei (5,2%);
- VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat - 12 061,2 mil. lei (30,5%).

În perioada anilor 2023-2024, în scopul finanțării deficitului bugetului de stat se prevăd a fi direcționate surse din emisiunea netă a VMS pe piața primară în sumă de 4 000,0 mil. lei în fiecare an. Totodată, se preconizează răscumpărarea VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat în sumă de 310,0 mil. lei în anul 2023 și 330,0 mil. lei în anul 2024.

Astfel, în perioada anilor 2023-2024 soldul datoriei de stat interne la valoarea nominală se va majora de la 43 313,9 mil. lei la finele anului 2023 până la 47 246,2 mil. lei la finele anului 2024.

Garanțiile de stat

Conform estimărilor, la situația din 31 decembrie 2022 soldul garanțiilor de stat nu va depăși 2 500,0 mil. lei și va fi format în totalitate din garanții interne emise în cadrul Programului de stat „Prima casă”. În anul 2022, nu se preconizează emisiunea garanțiilor de stat externe.

Cheltuielile pentru serviciul datoriei de stat

Pentru serviciul datoriei de stat pentru anul 2022 se prevăd alocații în sumă de 2 773,0 mil. lei, ceea ce constituie o majorare cu 855,2 mil. lei sau cu 44,6% comparativ cu valoarea precizată pentru anul 2021. Ca pondere în PIB, cheltuielile pentru serviciul datoriei de stat vor constitui cca 1,1 la sută.

	Executat 2020	Aprobat (modificat) 2021	Proiect 2022	Devieri (+;-)	
				2022/2020	2022/2021
Dobânzi	1 619.6	1 917,7	2 773.0	1 153.4	855,3

	Executat 2020	Aprobat (modificat) 2021	Proiect 2022	Devieri (+;-)	
				2022/2020	2022/2021
<i>datoria externă</i>	361,5	398,4	517,9	156,4	119,5
<i>datoria internă</i>	1 322,7	1 519,3	2 255,1	932,4	735,8

Serviciul datoriei de stat externe

Pe parcursul anului 2022, cheltuielile pentru *serviciul datoriei de stat externe* se estimează în sumă de 517,9 mil. lei (echivalentul a 27,3 mil. dolari SUA). Comparativ cu valoarea precizată pentru anul 2021, cheltuielile pentru *serviciul datoriei de stat externe* vor înregistra o majorare cu 119,5 mil. lei (echivalentul a 4,8 mil. dolari SUA) ca urmare a majorării debursărilor efectuate în anul 2021 comparativ cu anul 2020, precum și ca urmare a achitării comisionului unic pentru împrumuturile ce urmează a fi contractate în anul 2022 de la Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare.

În perioada anilor 2023-2024, se estimează că cheltuielile pentru *serviciul datoriei de stat externe* vor înregistra cca 533,9 mil. lei și 590,8 mil. lei, respectiv.

Serviciul datoriei de stat interne

În anul 2022 cheltuielile pentru *serviciul datoriei de stat interne* se estimează în sumă de 2 255,1 mil. lei, inclusiv pentru:

VMS emise pe piața primară 1 506,4 mil. lei;

VMS convertite 144,4 mil. lei;

VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat 604,3 mil. lei.

Comparativ cu valoarea aprobată (precizată) pentru anul 2021, cheltuielile prevăzute în anul 2022 sunt mai mari cu 735,8 mil. lei sau cu 32,6% ca urmare a majorării volumului de emisiune a VMS pe piața primară și a creșterii ratei medii a dobânzii la VMS emise pe piața primară.

În perioada anilor 2023-2024, cheltuielile pentru *serviciul datoriei de stat interne* se prevăd în sumă de 2 282,2 mil. lei și de 2 519,5 mil. lei, respectiv.

V. Estimările bugetului public național pentru anii 2022-2024

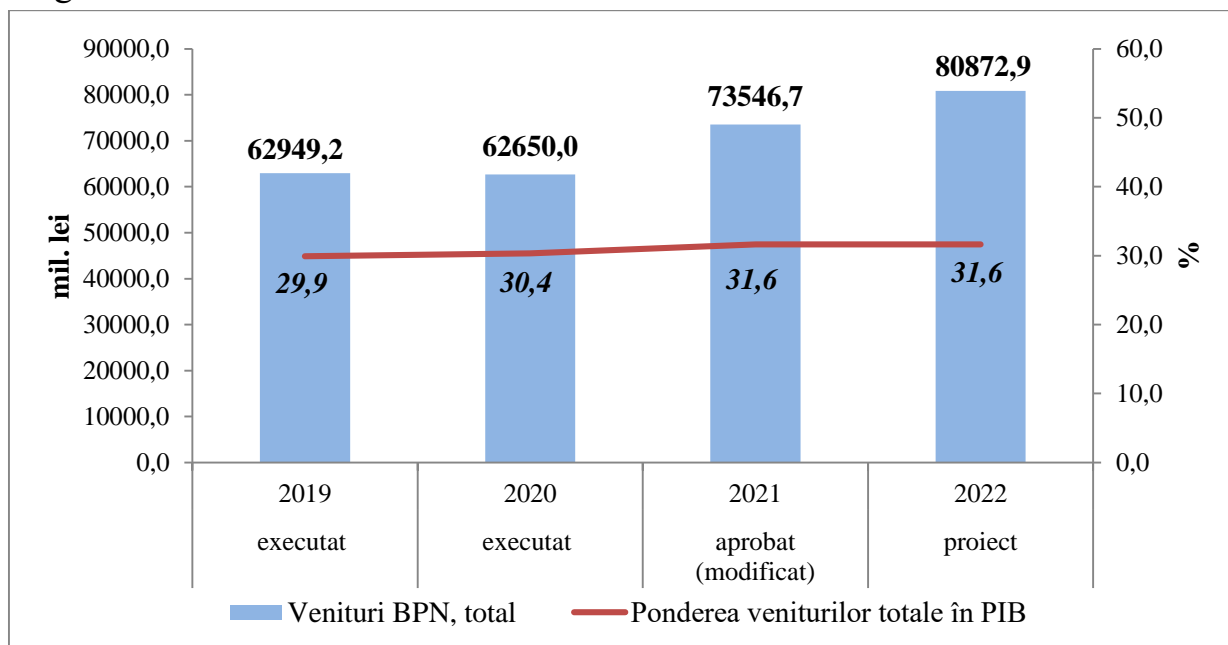
5.1. Bugetul public național 2022

Parametrii bugetului public național au fost estimați reieșind din prognoza indicatorilor macroeconomici pentru anii 2022-2024, precum și din obiectivele politicii bugetar-fiscale.

La estimarea volumului veniturilor bugetului public național pentru anul 2022 au fost luat în considerație măsurile politicii fiscale și vamale, impactul cărora se estimează ca pierderi bugetare în sumă de 332,6 mil. lei.

Veniturile bugetului public național pentru anul 2022 se estimează în sumă de circa 80 872,9 mil. lei, cu 7 326,2 mil. lei sau cu 10,0% mai mult față de aprobat (modificat) pe anul 2021, iar ca pondere în PIB - la nivel de 31,6 la sută.

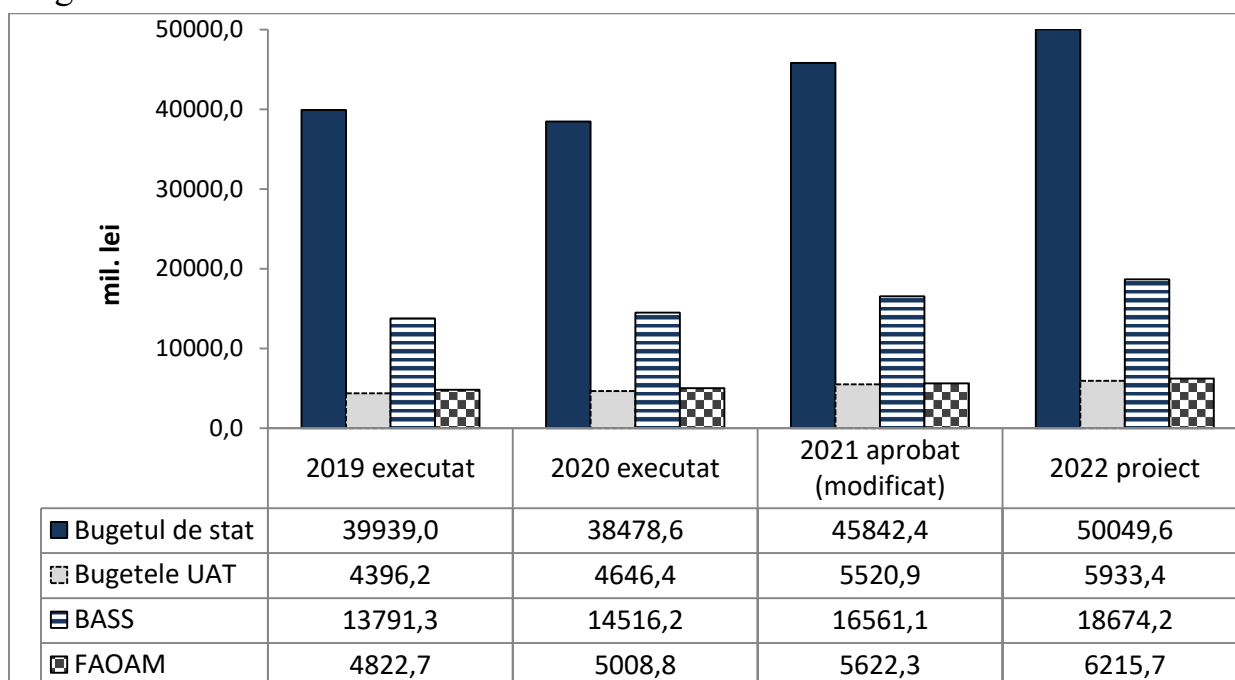
Evoluția veniturilor bugetului public național pe anii 2019-2022 se prezintă în diagrama ce urmează:

Evoluția veniturilor pe componente a bugetului public național, pe anii 2019 - 2022, se prezintă în următorul tabel:

	2019 executat	2020 executat	2021 aprobat (modificat)	2022 proiect	2022 față de 2021	
					(+;-)	%
Bugetul public național	62 949,2	62 650,0	73 546,7	80 872,9	7 326,2	110,0%
Bugetul de stat	39 967,9	38 500,5	45 862,4	50 066,6	4 204,2	109,2%
inclusiv transferuri	23,5	16,6	20,0	17,0	-3,0	85,0%
dobânzi din						
împrumuturile recreditate						
bugetelor de alt nivel	5,4	5,3				
Bugetele UAT	16 724,4	18 264,3	19 741,8	20 847,4	1 105,6	105,6%
inclusiv transferuri	12 328,2	13 617,9	14 220,9	14 914,0	693,1	104,9%
Bugetul asigurărilor						
sociale de stat	21 748,3	24 285,6	27 629,1	31 224,2	3 595,1	113,0%
inclusiv transferuri	7 957,0	9 769,4	11 068,0	12 550,0	1 482,0	113,4%
dintre care pentru						
acoperirea deficitului	1 987,7	2 554,6	2 840,0	2 931,1	91,1	103,2%
Fondurile de asigurare						
obligatorie de asistență						
medicală	7 636,3	8 542,5	11 457,3	12 287,6	830,3	107,2%
inclusiv transferuri	2 813,6	3 533,7	5 835,0	6 071,9	236,9	104,1%

Tendențele acumulării veniturilor pe componentele bugetului public național (cu excepția transferurilor între componente), pe anii 2019-2022, se prezintă în diagrama care urmează:

În structura bugetului public național, încasările veniturilor bugetului de stat dețin 61,9% și vor însuma 50 049,6 mil. lei (fără transferuri). În comparație cu sumele aprobate (modificat) pe anul 2021 aceste venituri vor crește cu 4 207,2 mil. lei sau cu 9,2 la sută.

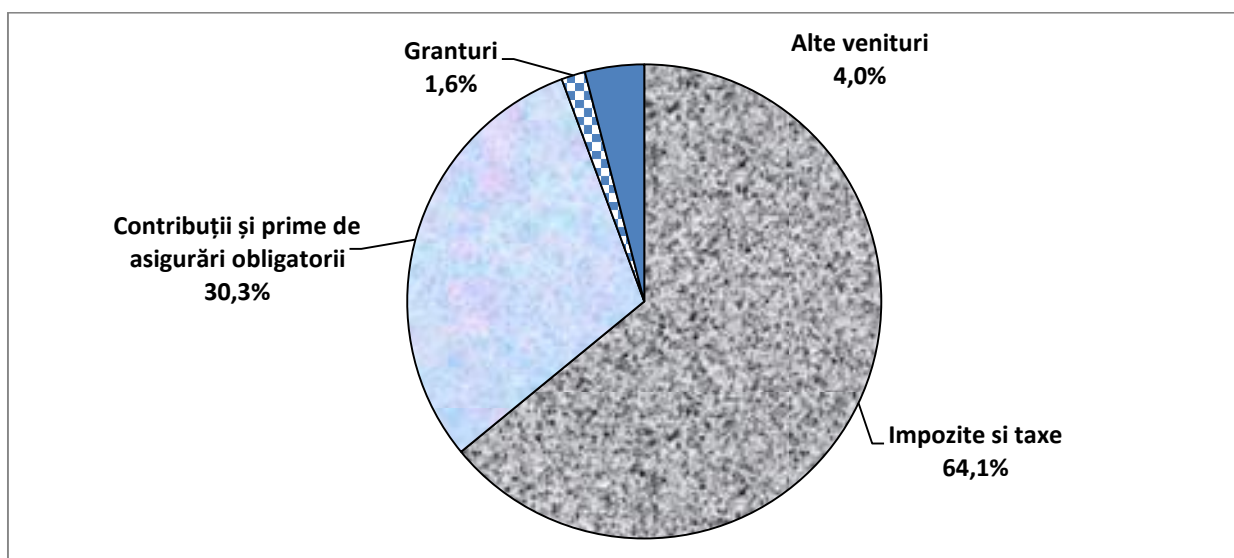
Majorarea veniturilor bugetului de stat se va produce exclusiv datorită creșterii *impozitelor și taxelor* cu 4 591,0 mil. lei, ca rezultat a restabilirii economiei în urma impactului provocat de pandemia de COVID-19. Creșterea veniturilor bugetului de stat, cu excepția granturilor, va constitui 9,7 la sută.

Ponderea *încasărilor la bugetul asigurărilor sociale de stat* în bugetul public național va constitui 23,1%, fiind estimate în sumă de 18 674,2 mil. lei (fără transferuri). Comparativ cu aprobat (modificat) 2021, veniturile proprii ale acestui buget vor crește cu 2 113,1 mil. lei sau cu 12,8 la sută.

Veniturile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în structura bugetului public național constituie 7,7%, fiind prognozate în sumă de 6 215,7 mil. lei (fără transferuri). Comparativ cu aprobat (modificat) 2021, veniturile proprii ale fondurilor date vor înregistra o creștere cu 593,4 mil. lei sau cu 10,6 la sută.

Veniturile bugetelor locale în structura bugetului public național vor deține 7,3%, fiind estimate în sumă de 5 933,4 mil. lei (fără transferuri). Comparativ cu aprobat (modificat) 2021, veniturile proprii ale bugetelor locale și defalcările de la impozitele și taxele de stat se vor majora cu 412,5 mil. lei sau cu 7,5 la sută.

Structura veniturilor bugetului public național pe anul 2022, sub *aspectul clasificăției economice*, se prezintă în următoarea diagramă:

Partea majoră în structura veniturilor bugetului public național o dețin *impozitele si taxele*. Astfel, în anul 2022 acestea vor constitui circa 64,1% (51 810,3 mil. lei), cu 5 044,2 mil. lei mai mult (46 766,1 mil. lei) față de aprobat (rectificat) în 2021. Din totalul acestora, 70,3% le revine impozitelor si taxelor pe mărfuri și servicii (36 450,8 mil. lei), 23,5% - impozitelor pe venit (12 191,0 mil. lei), 4,8% - taxelor asupra comerțului exterior și operațiunilor externe (2 465,0 mil. lei) și 1,4% - impozitelor pe proprietate (703,5 mil. lei). Ca pondere în PIB, în anul 2022 impozitele și taxele vor deține 20,3 la sută.

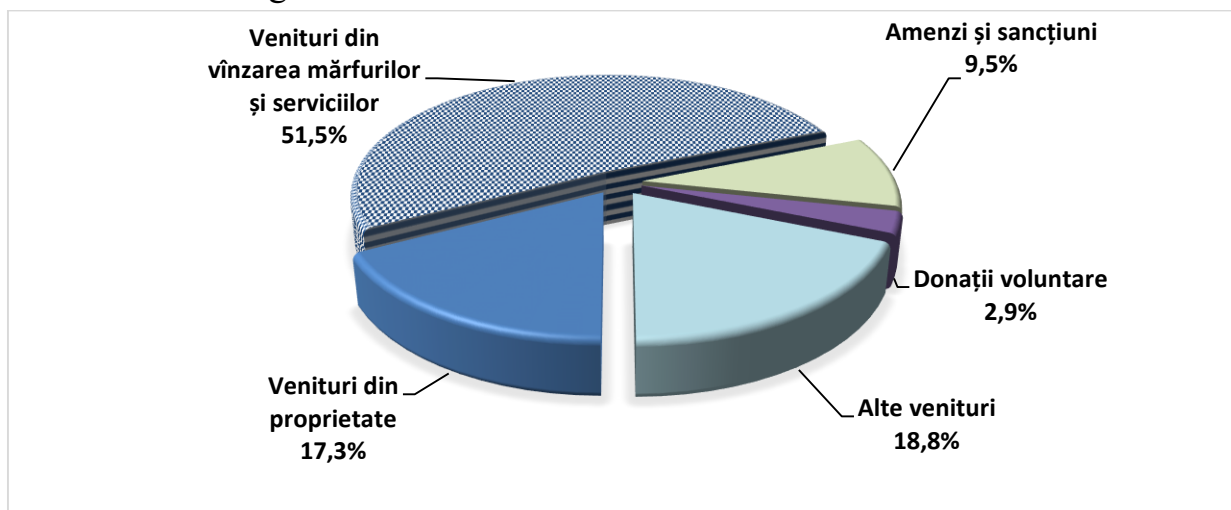
Contribuțiile și primele de asigurări obligatorii reprezintă 30,3% din totalul veniturilor bugetului public național și se prognozează în sumă 24 484,9 mil. lei. Din acestea 75,0% revine contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii (18 367,7 mil. lei), iar 25,0% primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (6 117,2 mil. lei). Ca pondere în PIB această grupă de venituri reprezintă circa 9,6 la sută.

În structura veniturilor BPN, *granturile* se prognozează să dețină circa 1,6% (1 317,9 mil. lei). Din totalul granturilor, cele destinate susținerii bugetului reprezintă circa 33,4% (440,0 mil. lei), restul 66,6% (877,9 mil. lei) fiind destinate proiectelor finanțate din surse externe. Granturile destinate suportului bugetar sunt preconizate a fi obținute din partea Uniunii Europene ca urmare a încheierii noului acord de asistență macrofinanciară. Ponderea granturilor în PIB va constitui 0,5 la sută.

Alte venituri ale bugetului public național se prognozează în sumă 3 259,8 mil. lei sau circa 4,0% din totalul veniturilor. Față de aprobat (modificat) 2021, încasările din aceste venituri se vor diminua cu 211,2 mil. lei. În totalul altor venituri, circa 51,5% sau 1 677,7 mil. lei reprezintă *venituri din vânzarea*

mărfurilor și serviciilor. Din acestea, suma veniturilor colectate de către instituțiile bugetare în urma prestării serviciilor și plata pentru *locățiunea bunurilor* va constitui 1 095,0 mil. lei. *Donățiile voluntare* se prognozează în sumă de 93,7 mil. lei, *veniturile din proprietate* - 564,1 mil. lei, *încasări din amenzi și sancțiuni* - 311,9 mil. lei, *alte venituri* - 612,4 mil. lei (dintre care 575,4 mil. lei impozit unic în sectorul IT).

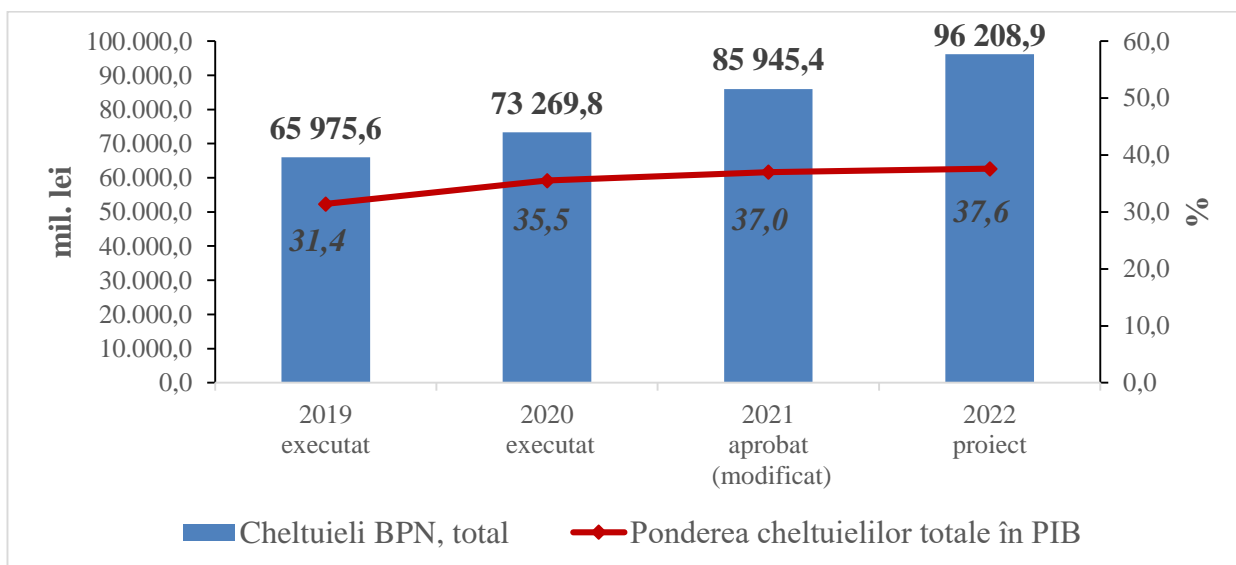
Structura altor venituri ale bugetului public național pe anul 2022 se prezintă în următoarea diagramă:

Cheltuielile bugetului public național pentru anul 2022 se estimează în sumă de 96 208,9 mil. lei și urmează să asigure realizarea acțiunilor și activităților, care derivă din documentele de politici naționale și sectoriale.

Comparativ cu anul 2021, cheltuielile publice cresc cu 10 263,5 mil. lei sau cu 11,9%, iar ca pondere în PIB constituie 37,6%, cu o majorare de 0,6 puncte procentuale.

Evoluția cheltuielilor bugetului public național în anii 2019-2022 se prezintă în diagrama care urmează:

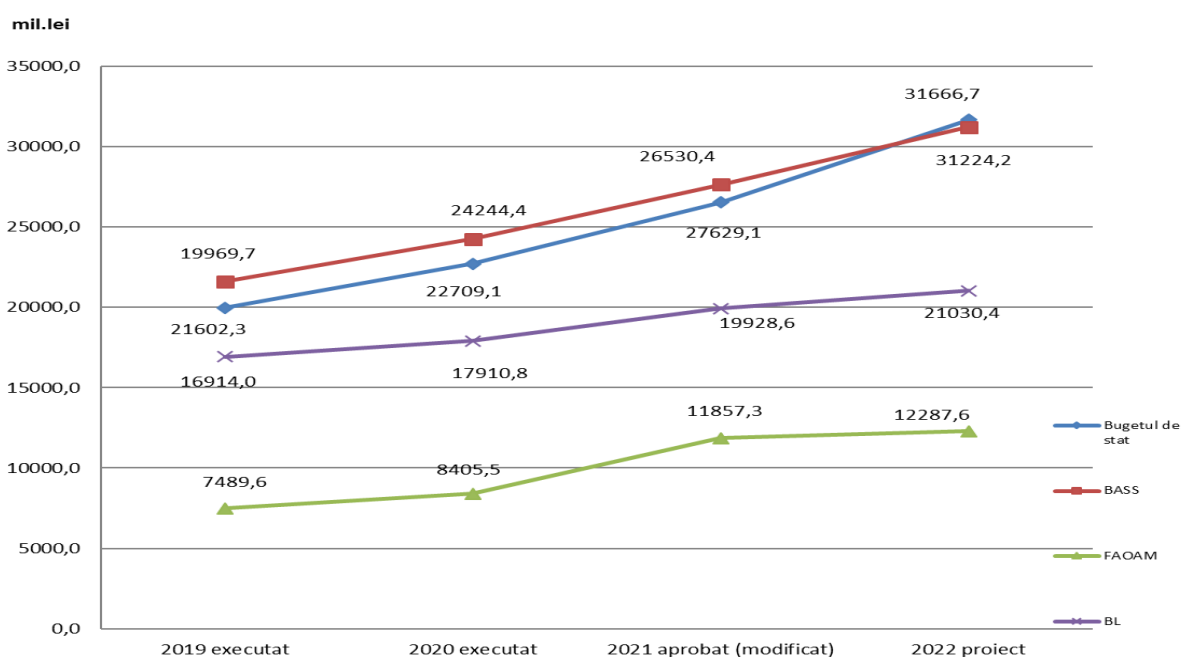
Evoluția cheltuielilor pe bugete - componente ale bugetului public național în anii 2019-2022 se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Executat 2019	Executat 2020	Aprobat (modificat) 2021	Proiect 2022	Proiect 2022 față de aprobat (modificat) 2021	
					(+,-)	%
Bugetul public național	65 975,6	73 269,8	85 945,4	96 208,9	10 263,5	111,9
<i>inclusiv:</i>						
Bugetul de stat	43 073,9	49 635,4	57 654,3	65 202,6	7 548,3	113,1
dintre care transferuri către alte bugete	23 104,2	26 926,3	31 123,9	33 535,9	2 412,0	107,7
Bugetul asigurărilor sociale de stat	21 602,3	24 244,4	27 629,1	31 224,2	3 595,1	113,0
Fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală	7 489,6	8 405,5	11 857,3	12 287,6	430,3	103,6
Bugetele locale	16 937,5	17 927,4	19 948,6	21 047,4	1 098,8	105,5
dintre care transferuri către alte bugete	23,5	16,6	20,0	17,0	-3,0	85,0

Datele din tabel denotă tendința de creștere anuală a cheltuielilor bugetului public național la total și pe fiecare componentă bugetară. Prin urmare, în anul 2022 comparativ cu anul 2021 se estimează o creștere a cheltuielilor bugetului public național cu 11,9%, în timp ce cheltuielile bugetului de stat cresc cu 13,1%, ale bugetului asigurărilor sociale de stat - cu 13,0%, iar cheltuielile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală - cu 3,6 %. De asemenea, cheltuielile bugetelor locale sunt estimate cu o creștere de 5,5 la sută.

Tendențele cheltuielilor pe bugete - componente ale bugetului public național în anii 2019-2022 (cu excepția transferurilor între bugete), se prezintă în diagrama care urmează:

Datele din diagramă evidențiază că în anul 2022 comparativ cu anul 2021 cresc semnificativ cheltuielile proprii bugetului de stat și bugetului asigurărilor sociale de stat, cu 19,4% și 13,0%, respectiv. Cheltuielile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și ale bugetelor locale cresc mai lent, cu 3,6% și 5,5%, corespunzător.

Din punct de vedere a atribuirii cheltuielilor bugetare atât în aspect funcțional, cât și în aspectul categoriilor economice, este de menționat că acestea reflectă tendințele programelor de cheltuieli, reieșind din măsurile de politici în derulare și care urmează a fi întreprinse pentru realizarea obiectivelor Guvernului.

În aspectul repartizării resurselor publice pe domenii, este de remarcant concentrarea acestora în proporție de 78,0% în 4 domenii, precum: *protecția socială* - 36,0% sau 34 623,9 mil. lei; *ocrotirea sănătății* - 15,9%, care reprezintă 15 312,7 mil. lei, *învățământul* - 15,4 %, sau 14 788,8 mil. lei și serviciile în domeniul economiei cu 10,7% sau 10 334,1 mil. lei.

Structura cheltuielilor bugetului public național pe *grupe funcționale* în anii 2021-2022, se prezintă în tabelul care urmează:

Denumirea	Aprobat (modificat) 2021			Proiect 2022			Devieri (+,-) Proiect 2022 față de aprobat (modificat) 2021		
	mil.lei	% în PIB	% în total	mil.lei	% în PIB	% în total	mil.lei	% în PIB	% în total
Cheltuieli, total	85 945,4	37,0	100,0	96 208,9	37,6	100,0	10 263,5	0,7	0,0
Servicii de stat cu destinație generală	7 997,1	3,4	9,3	9 241,4	3,6	9,6	1 244,3	0,2	0,3
Apărare națională	788,1	0,3	0,9	773,3	0,3	0,8	-14,8	-0,04	-0,1
Ordine publică și securitate națională	5 355,1	2,3	6,2	5 856,9	2,3	6,1	501,8	-0,01	-0,1
Servicii în domeniul economiei	9 179,9	3,9	10,7	10 334,1	4,0	10,7	1 154,2	0,1	0,1
Protecția mediului	459,9	0,2	0,5	575,6	0,2	0,6	115,7	0,03	0,1
Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale	1 977,5	0,9	2,3	2 515,7	1,0	2,6	538,2	0,1	0,3
Ocrotirea sănătății	14 201,2	6,1	16,5	15 312,7	6,0	15,9	1 111,5	-0,1	-0,6
dintre care transferuri acordate între instituțiile din cadrul bugetului de stat	2,0		0,002	1,3		0,001	-0,7		
Cultura, sport, tineret, culte și odihnă	1 967,9	0,8	2,3	2 187,8	0,9	2,3	219,9	0,01	-0,02
Învățământ	13 802,6	5,9	16,1	14 788,8	5,8	15,4	986,2	-0,2	-0,7
Protecție socială	30 218,1	13,0	35,2	34 623,9	13,5	36,0	4 405,8	0,5	0,8

Evoluția cheltuielilor bugetului public național în anii 2021-2022 *sub aspectul categoriilor economice* se prezintă în tabelul care urmează:

Denumirea	Aprobat (modificat) 2021			Proiect 2022			Devieri (+,-) Proiect 2022 față de aprobat (modificat) 2021		
	mil.lei	% în PIB	% în total	mil.lei	% în PIB	% în total	mil.lei	% în PIB	% în total
Cheltuieli și active nefinanciare, total	85 945,4	37,0	100,0	96 208,9	37,6	100,0	10 263,5	0,7	
Cheltuieli recurente	83 107,4	35,7	96,7	93 065,3	36,4	96,7	9 957,9	0,7	0,03
Cheltuieli	76 608,8	33,0	89,1	86 468,8	33,8	89,9	9 860,0	0,9	0,7
Cheltuieli de personal	18 719,9	8,1	21,8	20 719,9	8,1	21,5	2 000,0	0,1	-0,2
Bunuri și servicii	17 568,3	7,6	20,4	19 096,4	7,5	19,8	1 528,1	-0,1	-0,6
Dobânzi	1 981,7	0,9	2,3	2 914,9	1,1	3,0	933,2	0,3	0,7
datoria externă	450,6	0,2	0,5	586,6	0,2	0,6	136,0	0,04	0,1
datoria internă	1 531,1	0,7	1,8	2 328,3	0,9	2,4	797,2	0,3	0,6
Subvenții	4 144,3	1,8	4,8	4 180,6	1,6	4,3	36,3	-0,1	-0,5
Granturi acordate	744,4	0,3	0,9	1 525,0	0,6	1,6	780,6	0,3	0,7
Prestații sociale	28 607,3	12,3	33,3	33 027,0	12,9	34,3	4 419,7	0,6	1,0
Alte cheltuieli	4 842,9	2,1	5,6	5 005,0	2,0	5,2	162,1	-0,1	-0,4
Active nefinanciare	9 336,6	4,0	10,9	9 740,1	3,8	10,1	403,5	-0,2	-0,7
Mijloace fixe	6 932,0	3,0	8,1	7 044,8	2,8	7,3	112,8	-0,2	-0,7
dintre care investiții capitale	2 838,0	1,2	3,3	3 143,6	1,2	3,3	305,6	0,01	-0,03
Stocuri de materiale	2 541,8	1,1	3,0	2 840,5	1,1	3,0	298,7	0,02	-0,01
Alte active nefinanciare	-137,2	-0,1	-0,2	-145,2	-0,1	-0,2	-8,0	0,004	0,01
Informativ:									
Cheltuieli curente	77 875,1	33,5	90,6	86 603,7	33,9	90,0	8 728,6	0,4	-0,6
Cheltuieli capitale	8 070,3	3,5	9,4	9 605,2	3,8	10,0	1 534,9	0,3	0,6

Cheltuielile curente pentru anul 2022 sunt estimate în sumă de 86 603,7 mil. lei și constituie 90,0% din cheltuielile totale, fiind în creștere față de anul 2021 cu 8 728,6 mil. lei.

În cadrul cheltuielilor curente, *cheltuielile de personal* pentru anul 2022 sunt estimate în sumă de 20 719,9 mil.lei. Estimarea volumului cheltuielilor de personal este efectuată în baza măsurilor propuse de majorare a salariilor angajaților din sectorul bugetar, reorganizarea și crearea unor noi instituții sau majorarea numărului de unități conform prevederilor actelor normative în vigoare.

Cheltuielile de personal includ alocații de circa 325,0 mil. lei pentru măsurile noi introduse în Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar dintre care, începând cu 1 ianuarie 2022:

- acordarea plății compensatorii persoanelor a căror salariu lunar, calculat începând cu 01.01.2022, pentru o funcție cu durata normală a timpului de muncă, va fi mai mic decât 3100 lei - 285,7 mil. lei;

- majorarea claselor de salarizare pentru șoferi (conducători auto) - 33,3 mil. lei;

- majorarea claselor de salarizare pentru cadrele didactice din cadrul serviciilor de asistență psihopedagogică - 3,3 mil. lei;

- majorarea claselor de salarizare pentru „directorii (șefi) a altor instituții de învățământ” - 1,9 mil. lei;

- majorarea claselor de salarizare pentru judecătorii din cadrul Curții Constituționale - 0,4 mil. lei;

- acordarea claselor suplimentare de salarizare pentru Serviciul Hidrometeorologic de Stat - 0,4 mil. lei.

Totodată, se menționează că, obiectivul principal în domeniul politicii salarizării este creșterea graduală a valorilor de referință utilizate la calcularea salariilor angajaților din sectorul bugetar.

În limita fondului de 20 719,9 mil. lei, mijloacele pentru majorarea valorilor de referință constituie 905,8 mil. lei pentru 187 478 unități și alocațiile suplimentare la propunerile autorităților - 371,1 mil. lei.

Pentru anul 2022, numărul de unități luat în calcul la estimarea cheltuielilor de personal constituie 174 260,2 unități. Numărul de unități de personal la bugetul de stat va constitui 51 775,7 unități, la bugetele locale - 120 841,5 unități, la bugetul asigurărilor sociale obligatorii de stat - 1 348 unități, iar la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală (aparat administrativ) - 295 unități.

Cheltuielile capitale sunt estimate în volum de 9 605,2 mil. lei și constituie 10,0% din cheltuielile totale sau 3,8% raportate la PIB. Comparativ cu anul 2021, acestea atestă o creștere de circa 1 534,9 mil. lei sau 19,0%. În cadrul acestora, cheltuielile pentru *investiții capitale* se prevăd în sumă de 3 143,6 mil. lei, cu o creștere de 305,6 mil. lei sau 10,8% față de anul 2021.

Evoluția bugetului public național conform clasificăției bugetare, economice și funcționale pentru anii 2019-2024 se prezintă, respectiv, în *Tabelul nr.3* și *Tabelul nr.4* la Nota informativă.

Soldul (deficitul) bugetului public național pentru anul 2022 se estimează în sumă de 15 336,0 mil. lei sau 6,0% din PIB. Pentru anul 2022 este aplicată clauza de derogare de la regula bugetar-fiscală generală stabilită în art.15, alin.(1) și alin.(3) în Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, reieșind din consecințele impactului pandemiei de Covid-19 și situației create în sectorul energetic. Din volumul total al deficitului, 98,7% sau 15 136,0 mil. lei îi revine bugetului de stat și 1,3% îi revine bugetelor locale sau 200,0 mil. lei.

Având la bază estimările veniturilor, cheltuielilor și surselor de finanțare a deficitului, cadrul financiar general al bugetului public național pe anii 2021-2022 se prezintă în următorul tabel:

mil. lei

	Aprobat (modificat) 2021	Proiect 2022	Proiect 2022 față de aprobat (modificat) 2021	
			(+,-)	%
Veniturile bugetului public național	73 546,7	80 872,9	7 326,2	10,0%
<i>ponderea în PIB, %</i>	<i>31,63%</i>	<i>31,63%</i>	<i>0,0%</i>	
Cheltuielile bugetului public național	85 945,4	96 208,9	10 263,5	11,9%
<i>ponderea în PIB, %</i>	<i>36,97%</i>	<i>37,63%</i>	<i>0,66%</i>	
Soldul bugetului public național	-12 398,7	-15 336,0	-2 937,3	23,7%
<i>ponderea în PIB, %</i>	<i>-5,33%</i>	<i>-6,00%</i>	<i>-0,66%</i>	
<i>PIB, informativ</i>	<i>232500,0</i>	<i>255700,0</i>		

Finanțarea deficitului bugetului public național în anul 2022 se va efectua din *surse interne și externe*, în special prin valorificarea împrumuturilor pentru finanțarea proiectelor din surse externe și pentru susținerea bugetului, emisiunea valorilor mobiliare de stat, acțiuni în formă de participare în capital, alte creanțe interne ale bugetului, precum și din mijloacele bănești din solduri la conturile bugetelor componente ale bugetului public național.

Evoluția surselor de finanțare ale bugetului public național pentru anii 2021-2022 se prezintă în următorul tabel.

mil. lei

	Aprobat (modificat) 2021	Proiect 2022
Total surse de finanțare	12 398,7	15 336,0
Active financiare, total	-2 809,7	-926,0
dintre care		
<i>Acțiuni și alte forme de participare în capital*</i>	<i>-1 705,8</i>	<i>-6,6</i>
<i>Alte creanțe interne ale bugetului</i>	<i>164,0</i>	<i>1 200,0</i>
<i>Împrumuturi recreditate interne instituțiilor financiare și nefinanciare</i>	<i>-1 267,9</i>	<i>-2 119,4</i>
Datorii, total	14 989,7	14 370,6
dintre care		
<i>Valori mobiliare de stat cu excepția acțiunilor**</i>	<i>4 740,0</i>	<i>4 610,0</i>
<i>Garanții interne de stat</i>	<i>-5,0</i>	<i>-10,0</i>
<i>Valori mobiliare emise de autoritățile publice locale</i>	<i>72,5</i>	
<i>Împrumuturi interne de la instituții financiare și nefinanciare</i>	<i>250,0</i>	<i>350,0</i>
<i>Împrumuturi externe</i>	<i>9 932,2</i>	<i>9 420,6</i>
primirea împrumuturilor	<i>12 583,7</i>	<i>12 395,1</i>
rambursarea împrumuturilor	<i>-2 651,5</i>	<i>-2 974,5</i>
Modificarea soldului de mijloace bănești	218,7	1 891,4

*) inclusiv venituri din privatizare

**) răscumpărarea VMS emise pentru executarea obligațiunilor de plată derivate din garanțiile stat și răscumpărarea VMS emise pentru rezerva lichidităților în 2021 - (-260,0) mil. lei și în 2022 - (-290,0) mil. lei.

5.2. Bugetul asigurărilor sociale de stat 2022

Veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat se prognozează pentru anul 2022 în sumă de 31 224,2 mil. lei, cu o majorare față de aprobat (modificat) 2021 de 3 595,1 mil. lei sau 13,0%. *Veniturile din contribuțiile de asigurări sociale de stat* pentru anul 2022 vor constitui circa 58,8% în totalul veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat și vor atinge 18 367,7 mil. lei, mai mult cu 2 082,8 mil. lei decât aprobat (modificat) pentru anul 2021.

Veniturile din contribuțiile de asigurări sociale de stat pentru anul 2022 au fost estimate conform mărimilor stabilite în Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale și a fondului de remunerare a muncii prognozat pentru anul 2022.

Transferurile de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat se prevăd în sumă de 12 550,0 mil. lei, dintre care transferuri pentru acoperirea deficitului în sumă de 2 931,1 mil. lei. Comparativ cu anul 2021, volumul transferurilor se va majora la total cu 1 482,0 mil. lei, dintre care transferurile pentru acoperirea deficitului se vor majora cu 91,1 mil. lei.

Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2021 se propun în sumă de 31 224,2 mil. lei, cu o majorare de 3 595,1 mil. lei față de aprobat (modificat) 2021. Ritmul de creștere a cheltuielilor în anul 2022 va constitui 13,0% față de cele aprobate (modificate) în anul 2021.

Bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2022 este estimat *fără deficit*.

5.3. Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală 2022

Veniturile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală se prognozează pentru anul 2022 în sumă de 12 287,6 mil. lei, cu o majorare față de aprobat (modificat) 2021 de 830,3 mil. lei sau 7,2%. Veniturile din primele de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anul 2022 vor constitui circa 49,8% în totalul veniturilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și vor atinge suma de 6 117,2 mil. lei, mai mult cu 583,4 mil. lei decât aprobat (modificat) 2021.

Pentru anul 2022, *cuantumul primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală* va rămâne la nivelul celor existente - în mărime de 9% și va fi achitată de angajat. Prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de sumă fixă pentru anul 2022 este păstrată la nivelul anului 2021 și va constitui 4 056,0 lei.

Transferurile de la bugetul de stat către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală se prevăd în sumă de 6 071,9 mil. lei, cu o majorare de 236,9 mil. lei. În suma totală a veniturilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, transferurile dețin 49,4% față de 50,9% în anul 2021.

Cheltuielile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2022 se propun în sumă de 12 287,6 mil. lei, sau cu o majorare de 430,3 mil. lei față de aprobat (modificat) 2021. Ritmul de creștere a cheltuielilor în anul 2022 va constitui 3,6% față de cele aprobate (modificate) în anul 2021.

Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2022 au fost estimate *fără deficit*.

5.4. Bugetele locale 2022

Veniturile bugetelor locale pentru anul 2022 sunt estimate în sumă de 20847,4 mil. lei, dintre care veniturile proprii sunt prognozate în sumă de 5 933,4 mil. lei și dețin 28,5% din veniturile bugetelor locale. Transferurile de la bugetul de stat către bugetele locale se prevăd în sumă de 14 914,0 mil. lei.

Cheltuielile bugetelor locale pentru anul 2022 sunt estimate în sumă de 21 047,4 mil. lei, fiind în creștere cu 1 098,8 mil. lei sau cu 5,5% față de aprobat (modificat) 2021.

Bugetele locale pentru anul 2022 au fost estimate cu *deficit* în sumă de 200,0 mil. lei, care va fi finanțat din contul împrumuturilor interne și externe.

5.5. Indicatorii principali ai bugetului public național, 2023-2024

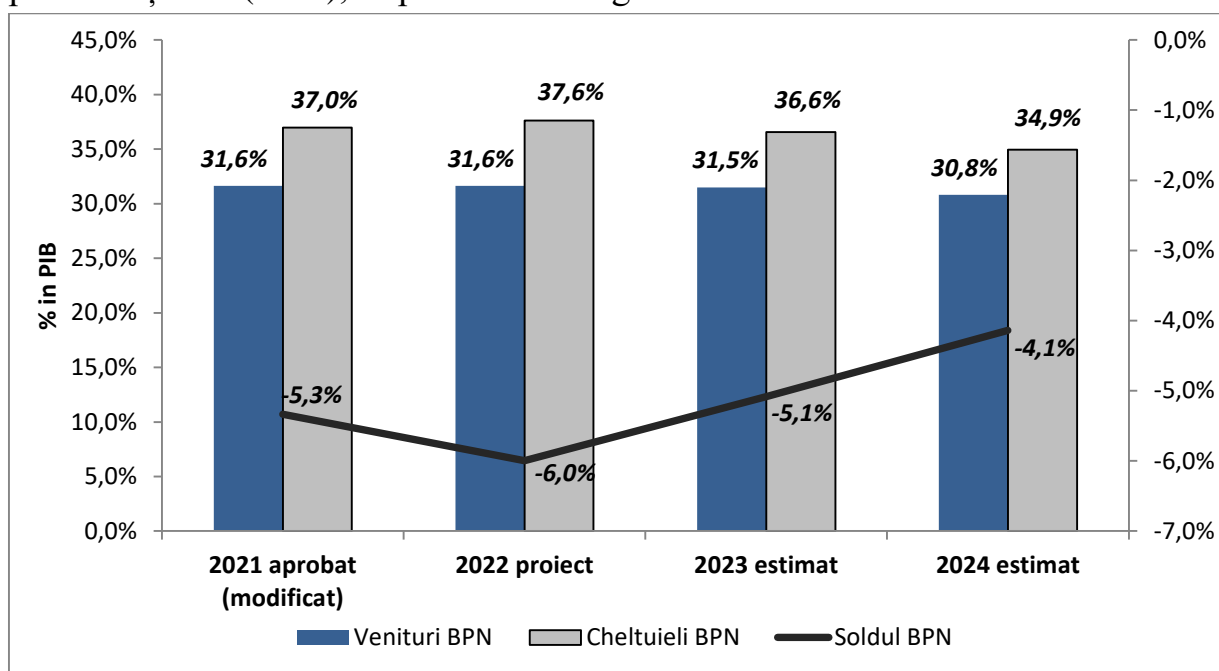
Cadrul macro-fiscal al bugetului public național pentru anii 2022-2024 a fost estimat în baza prognozei indicatorilor macroeconomici pentru anii 2022-2024, obiectivelor politicii fiscale pe termen mediu, și principalelor priorități de cheltuieli sectoriale pentru anii 2022-2024.

Parametrii generali ale bugetului public național pentru anii 2022-2024 se prezintă tabelul care urmează:

mil. lei

	Proiect 2022	Estimat	
		2023	2024
Venituri	80 872,9	89 687,9	97 985,6
<i>ponderea în PIB, %</i>	<i>31,6%</i>	<i>31,5%</i>	<i>30,8%</i>
Cheltuieli	96 208,9	104 173,9	111 157,6
<i>ponderea în PIB, %</i>	<i>37,6%</i>	<i>36,6%</i>	<i>34,9%</i>
Sold bugetar (deficit)	-15 336,0	-14 486,0	-13 172,0
<i>ponderea în PIB, %</i>	<i>-6,0%</i>	<i>-5,1%</i>	<i>-4,1%</i>

Evoluția veniturilor, cheltuielilor și soldului (deficitului) bugetar în anii 2021-2024, ca indicatori principali care caracterizează cadrul macro-fiscal al bugetului public național (BPN), se prezintă în diagrama care urmează:

Veniturile bugetului public național către anul 2024 vor crește față de 2022 în medie cu 21,1% și, în valoare absolută, se vor înscrie pe un trend ascendent (de la 80,9 mild. lei în 2022 la 98,0 mild. lei în 2024) în timp ce raportat la PIB vor scădește de la 31,6% în 2022 la 30,8% în anul 2024.

Cheltuielile publice pe termen mediu vor crește în medie cu 15,6%, iar în valoare absolută vor crește de la 96,2 mild. lei în anul 2022 până la 111,2 mild. lei în anul 2024. Totodată, ca pondere în PIB, cheltuielile publice se reduc treptat și vor constitui în anul 2022 - 37,6%, iar în anii 2023 și 2024 - 36,6% și 34,9% respectiv.

Pe durata anilor 2022-2024, principală sursă de finanțare a deficitului vor rămâne sursele externe de finanțare, îndreptate, prioritar, pentru finanțarea proiectelor. Ca pondere în PIB, valorile deficitului bugetului public național vor atinge nivelul de 6,0% în anul 2022, 5,1% în anul 2023, iar în anul 2024 - 4,1 la sută.

VI. Proiectul bugetului de stat pentru anul 2022

Parametrii bugetului de stat pentru anul 2022 se estimează la partea de venituri în sumă de 50 066,6 mil. lei, la partea de cheltuieli - 65 202,6 mil. lei și soldul (deficitul) bugetar - 15 136,0 mil. lei.

Estimările veniturilor, cheltuielilor și soldului (deficitului) bugetar ale bugetului de stat pentru anii 2021-2022, se prezintă în următorul tabel:

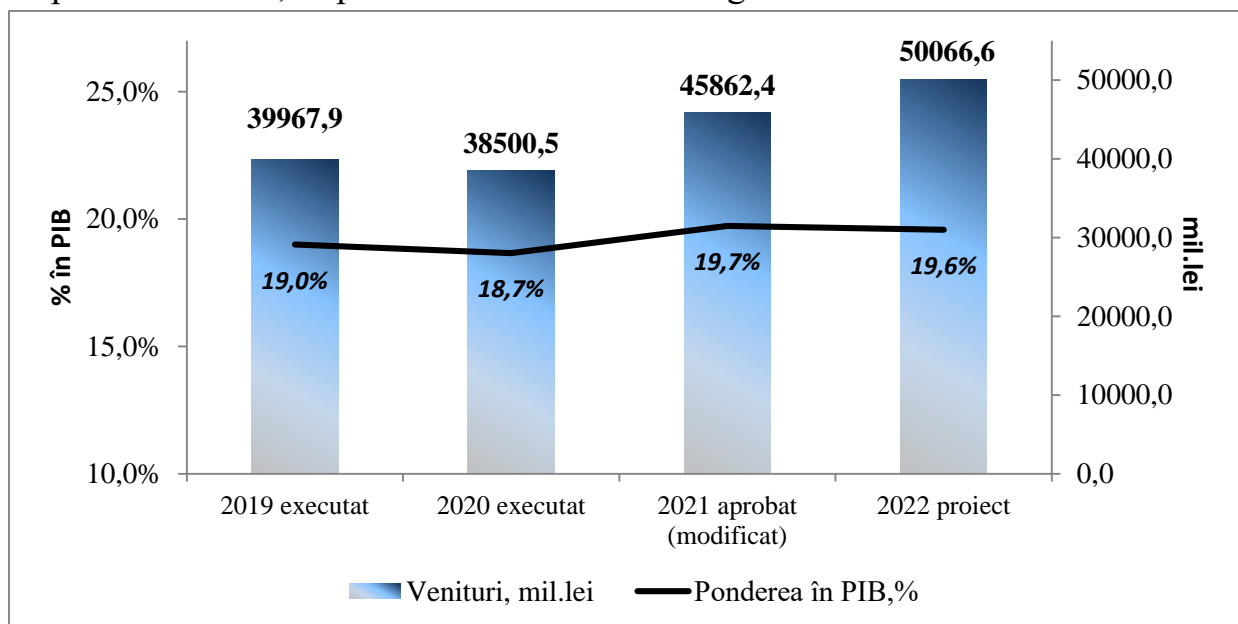
mil. lei

	Aprobat (modificat) 2021	Proiect 2022	Proiect 2022 față de aprobat (modificat) 2021	
			(+,-)	%
Veniturile bugetului de stat	45 862,4	50 066,6	4 204,2	9,2%
<i>ponderea în PIB, %</i>	<i>19,73%</i>	<i>19,58%</i>	<i>-0,15%</i>	
Cheltuielile bugetului de stat	57 654,3	65 202,6	7 548,3	13,1%
<i>ponderea în PIB, %</i>	<i>24,80%</i>	<i>25,50%</i>	<i>0,70%</i>	
Soldul bugetului de stat	-11 791,9	-15 136,0	-3 344,1	28,4%
<i>ponderea în PIB, %</i>	<i>-5,07%</i>	<i>-5,92%</i>	<i>-0,85%</i>	
<i>PIB, informativ</i>	<i>232 500,0</i>	<i>255 700,0</i>		

6.1. Veniturile bugetului de stat

În anul 2022, la bugetul de stat se preconizează acumularea veniturilor în sumă totală de 50 066,6 mil. lei, cu o creștere față de aprobat (modificat) 2021 - de 4 204,2 mil. lei sau 9,2%. Ponderea veniturilor bugetului de stat în raport cu PIB se estimează la nivel de 19,6 la sută.

Evoluția veniturilor bugetului de stat pe anii 2019-2022, în sume nominale și ca pondere în PIB, se prezintă în următoarea diagramă:

Din suma totală a veniturilor bugetului de stat pentru anul 2022, *veniturile generale* vor constitui 96,5% sau 48 302,1 mil. lei, iar *veniturile colectate* - 3,5%

sau 1 764,5 mil. lei. Față de aprobat (modificat) 2021, veniturile generale vor crește cu 3 916,2 mil. lei sau 8,8%, iar veniturile colectate cu 288,0 mil. lei sau 19,5% din contul majorării granturilor pentru finanțarea proiectelor din surse externe. Estimările respective se prezintă în următorul tabel:

mil. lei

	Aprobat (modificat) 2021	Proiect 2022	Proiect 2022 față de aprobat (modificat) 2021	
			(+,-)	%
Total venituri	45 862,4	50 066,6	4 204,2	109,2%
<i>inclusiv:</i>				
Venituri generale	44 385,9	48 302,1	3 916,2	108,8%
Venituri colectate (<i>inclusiv proiecte finanțate din surse externe</i>)	1 476,5	1 764,5	288,0	119,5%

În structura veniturilor bugetului de stat prognozate pentru anul 2022, partea preponderentă - 93,2% sau 46 669,2 mil. lei o dețin încasările din *impozite și taxe*, cu o creștere față de aprobat (modificat) 2021 de 10,9% sau cu 4 591,0 mil. lei. Ca pondere în PIB, aceste venituri vor atinge nivelul de 18,3 la sută.

Intrările de granturi pentru susținerea bugetului și pentru proiectele finanțate din surse externe, conform acordurilor semnate cu donatorii externi, se prognozează în sumă de 1 317,9 mil. lei. *Granturile pentru suport bugetar* se estimează în sumă de 440,0 mil. lei (echivalent – 20,0 mil. euro) care reprezintă I tranșă din acordul nou pentru asistență macrofinanciară și *pentru proiecte finanțate din surse externe* – 877,9 mil. lei (echivalent – 46,8 mil. dol. SUA). Ca pondere în suma totală a veniturilor bugetului de stat acestea vor constitui 2,6% și în raport cu PIB - 0,5 la sută.

Alte venituri vor constitui 4,1% din totalul veniturilor bugetului de stat pe anul 2022, cifrându-se în valori nominale la 2 062,5 mil. lei. Circa 1 142,7 mil. lei (55,4%) din aceste venituri reprezintă *venituri din vânzarea mărfurilor și serviciilor*.

Estimarea veniturilor bugetului de stat pentru anul 2022, pe tipuri, se prezintă în următorul tabel:

mil. lei

	Aprobat (modificat) 2021	Proiect 2022	Proiect 2022 față de aprobat (modificat) 2021	
			(+,-)	%
Total venituri	45 862,4	50 066,6	4 204,2	109,2%
Impozite si taxe	42 078,2	46 669,2	4 591,0	110,9%
Granturi	1 410,4	1 317,9	-92,5	93,4%
Alte venituri	2 353,8	2 062,5	-291,3	87,6%
Transferuri de la alte bugete	20,0	17,0	-3,0	85,0%

Structura detaliată a veniturilor bugetului de stat se prezintă în *Tabelul nr.5 la Nota informativă*.

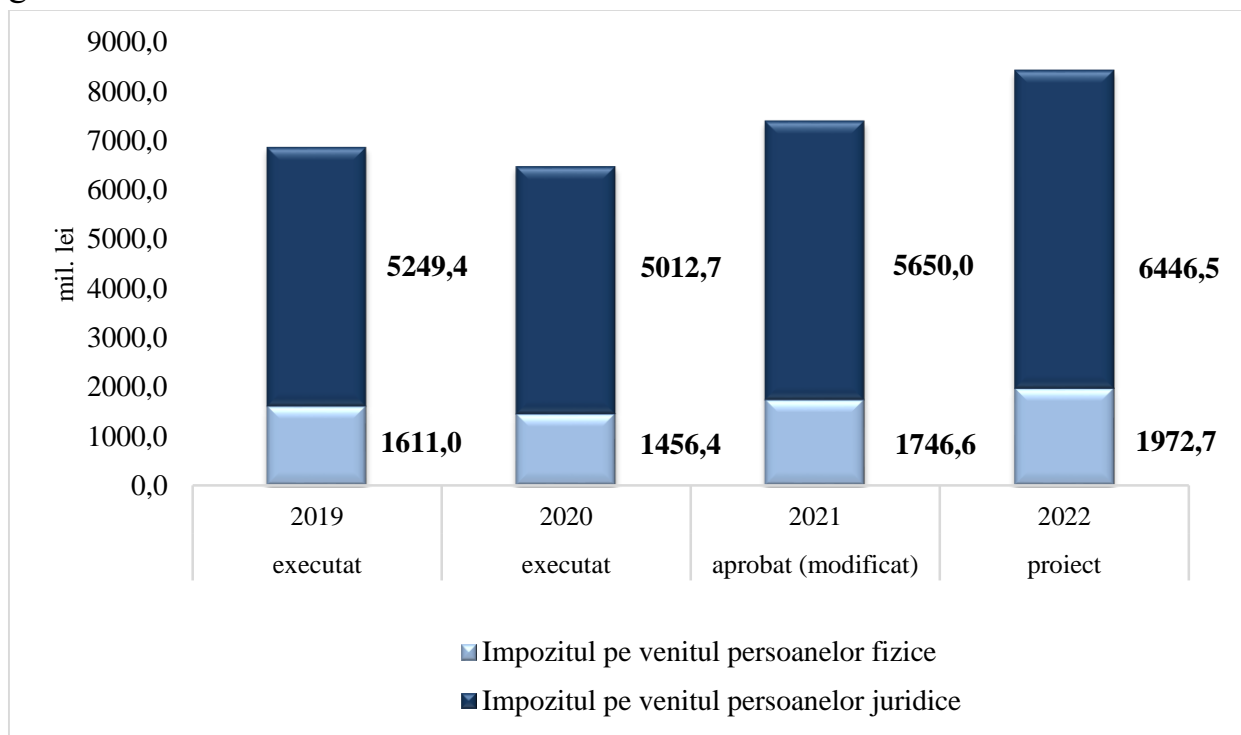
În continuare se prezintă o analiză succintă pe grupuri de venituri, pe tipuri de impozite și taxe.

Impozite și taxe. Din suma totală a veniturilor bugetului de stat - 93,2% sau 46 669,2 mil. lei revin impozitelor și taxelor, dintre care *impozitele pe venit* - 18,0% din această grupă de venituri, *impozitele pe proprietate* - 0,1%, *impozite și taxe pe mărfuri și servicii* - 76,6% și *taxe asupra comerțului exterior și operațiunilor externe* - 5,3 la sută.

Defalcările de la *impozitul pe venitul persoanelor fizice* pentru anul 2022 se prognozează în sumă de 1 972,7 mil. lei, cu 226,1 mil. lei mai mult față de volumul aprobat (modificat) pentru anul 2021, din contul majorării volumului fondului de remunerare a muncii cu 11,2%. Totodată la prognozarea impozitului pe venitul persoanelor fizice a fost luată în calcul majorarea cuantumului scutirilor personale și a persoanelor întreținute. Pierderile bugetare al măsurii propuse se estimează în sumă de 290,6 mil. lei.

Încasările de la *impozitul pe venitul persoanelor juridice* se prevăd în sumă de 6 446,5 mil. lei, cu o creștere în comparație cu nivelul aprobat (modificat) 2021 de 14,1%, sau 796,5 mil. lei, ca rezultat al recuperării activității economice. În suma totală a impozitelor și taxelor acest impozit va constitui 13,8 la sută.

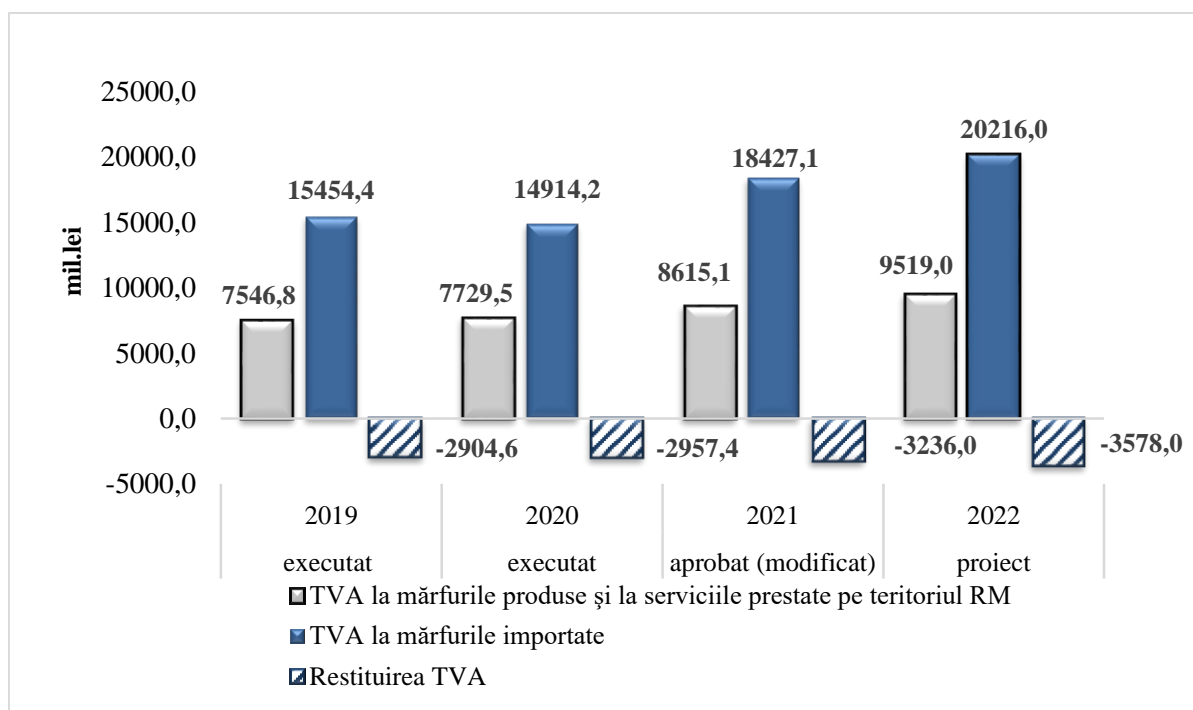
Dinamica încasărilor impozitelor pe venit pe anii 2019-2022 se prezintă în graficul ce urmează:

Taxa pe valoarea adăugată va rămâne și în continuare cea mai importantă sursă de venit a bugetului de stat. Încasările din această taxă se prognozează în sumă de 26 157,0 mil. lei sau cu o creștere față de aprobat (modificat) 2021 de

2 350,8 mil. lei sau 9,9%. Ca pondere în totalul impozitelor și taxelor, TVA va constitui 56,0%, iar în totalul veniturilor bugetului de stat – 52,2 la sută.

Dinamica încasărilor TVA pe anii 2019-2022 se prezintă în graficul ce urmează:

Volumul încasărilor taxei pe valoarea adăugată pentru anul 2022 a fost estimat având ca bază prognoza consumului intern (creșterea față de anul 2021 cu 10,8%), majorării volumelor importurilor cu 5,1%, fluctuația cursului de schimb valutar, îmbunătățirea administrării fiscale și vamale.

Încasările din *taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul republicii* pentru anul 2022 se estimează în sumă de 9 519,0 mil. lei și vor crește în comparație cu nivelul aprobat (modificat) în anul 2021 cu 903,9 mil. lei sau cu 10,5 la sută.

Încasările *TVA de la mărfurile importate* se estimează în volum de 20 216,0 mil. lei. Comparativ cu nivelul aprobat (modificat) 2021, încasările date vor fi în creștere cu 1 788,9 mil. lei sau cu 9,7 la sută.

Restituirea taxei pe valoarea adăugată la mărfurile și serviciile cu drept de deducere, se estimează în sumă de 3 578,0 mil. lei și constituie 13,7% din suma TVA prognozată pentru încasare la buget. Față de aprobat (modificat) în anul 2021 restituirile TVA vor crește cu 342,0 mil. lei sau cu circa 10,6%, iar ca pondere în PIB aceste operațiuni vor constitui circa 1,4 la sută.

Măsurile politicii fiscale, propuse a fi implementate în anul 2022, se vor cifra în creșterea încasărilor din *accize (nete)* în bugetul de stat cu 850,7 mil. lei sau cu 11,8% față de nivelul aprobat (modificat) 2021 și vor constitui 8 051,0 mil. lei.

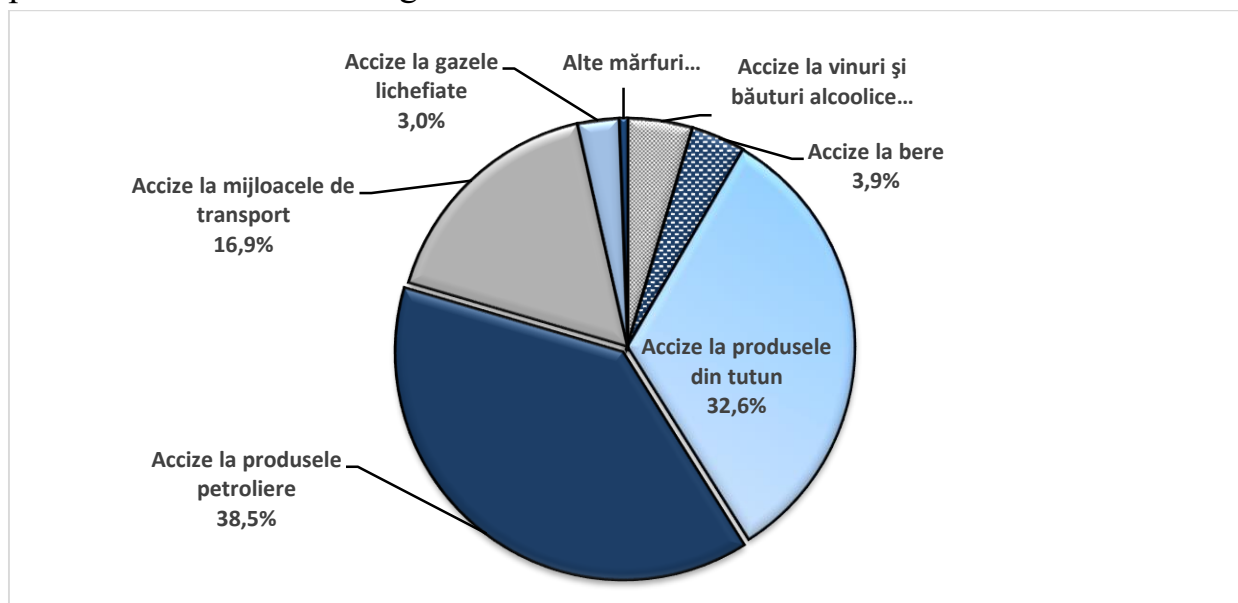
Ponderea accizelor în totalul impozitelor și taxelor va constitui 17,2%, iar în totalul veniturilor bugetului de stat - 16,0 la sută.

Din suma încasărilor din accize estimată pentru anul 2022 – 7 227,7 mil. lei sau 89,8% se preconizează a fi încasate din vânzarea mărfurilor importate, iar 823,3 mil. lei sau 16,1% - din vânzarea mărfurilor produse pe teritoriul republicii.

În structura accizelor - circa 38,5% le revine accizelor la produsele petroliere, 32,6% - produsele din tutun, 16,9% - mijloace de transport importate, 4,6% - vinurile și băuturile alcoolice tari, 3,9% - bere, 3,0% - gazele lichefiate și 0,5% - alte produse accizate.

Totodată, pentru mărfurile supuse accizelor, conform legislației în vigoare, se prevăd *restituiri* din buget în sumă de 15,0 mil. lei.

Proгноza încasării accizelor pe tipuri de mărfuri accizate pe anul 2022 se prezintă în următoarea diagramă:

Încasările taxelor rutiere se prognozează pentru anul 2022 în volum de 1 094,3 mil. lei și au fost estimate reieșind din mărimea taxelor stabilite în titlul IX al Codului fiscal.

Din suma totală a taxelor rutiere, taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova a fost prognozată în sumă de 868,0 mil. lei, taxa pentru folosirea drumurilor RM de către autovehiculele neînmatriculate în RM (vinieta) - 143,3 mil. lei, alte taxe rutiere – 83,0 mil. lei.

Încasările taxei de licență pentru anumite genuri de activitate vor însuma în anul de prognoză 52,5 mil. lei, reieșind din prevederile Legii nr.160/2011 privind reglementarea prin avizare a activității de întreprinzător.

Conform Legii nr.1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului, pentru anul 2022 se prognozează *încasări de la plăți pentru poluarea mediului* în sumă de 368,5 mil. lei. Din suma totală a plăților date, 352,5 mil. lei sau 95,7% vor

constitui încasările de la taxa pentru mărfurile care în procesul utilizării cauzează poluarea mediului, care vor crește față de aprobat (modificat) 2021 cu 29,5 mil. lei.

Încasările *impozitelor din comerțul exterior și operațiunile externe* se prognozează în sumă de 2 465,0 mil. lei, cu 233,5 mil. lei sau 10,5% mai mult decât aprobat (modificat) 2021, ca rezultat a creșterii importurilor și exporturilor pentru anul 2022 cu 5,1% și 10,6% respectiv. În suma totală a veniturilor bugetului de stat încasările respective vor constitui 4,9%, iar în suma impozitelor și taxelor - 5,3 %, și în PIB - 1,0 la sută.

Pentru anul 2022 *încasările de la aplicarea tarifului vamal* se prognozează în sumă de 1 646,9 mil. lei, ce constituie 66,8% din suma totală a impozitelor din comerțul exterior și operațiunile externe. Aceste încasări au fost estimate reieșind din volumul importurilor prognozat pentru anul 2022, aplicarea Acordului privind Zona Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, Acordul de Comerț Liber între Republica Moldova și Republica Turcia și Acordurile de Comerț liber cu țările CSI. *Încasările taxei pentru efectuarea procedurilor vamale* vor constitui 730,9 mil. lei, fiind în creștere în comparație cu aprobat (modificat) 2021 cu 94,9 mil. lei.

Ținând cont de prevederile legislației vizând regimul de vize pentru cetățenii străini și acordarea serviciilor de către instituțiile serviciului diplomatic, încasările din *taxa consulară* se prognozează în sumă de 87,2 mil. lei. Comparativ cu aprobat (modificat) 2021 aceste încasări vor crește cu 11,2 mil. lei.

Granturile. Conform acordurilor încheiate cu donatorii externi, intrările din granturi la bugetul de stat se prevăd în sumă de 1 317,9 mil. lei, ceea ce în raport cu veniturile totale constituie 2,6%. Această sumă include granturi pentru susținerea bugetului în sumă de 440,0 mil. lei (echivalentul a 20,0 mil. euro), granturi pentru finanțarea proiectelor din surse externe - 877,9 mil. lei (echivalentul a 46,8 mil. dolari SUA).

În funcție de donator, granturile de la guvernele altor state reprezintă 8,1%, restul - 91,9% fiind oferite de organizațiile internaționale.

Alte venituri. În această categorie de venituri sunt incluse venituri ce se referă la următoarele capitole „Venituri din proprietate”, „Venituri din vânzarea mărfurilor și serviciilor”, „Amenzi și sancțiuni”, „Donații voluntare”, „Alte venituri”.

În total, veniturile acestei grupe sunt estimate în sumă de 2 062,5 mil. lei. Față de aprobat (modificat) 2021 încasările veniturilor respective se vor micșora cu 291,3 mil. lei. Ponderea încasărilor date în PIB este de 0,8 la sută.

Veniturile din proprietate vor constitui suma de 413,8 mil. lei și includ venituri din dobânzile la conturile bugetare încasate la bugetul de stat (125,9 mil. lei), soldul profitului Băncii Naționale a Moldovei (133,0 mil. lei) transferat

conform prevederilor Legii cu privire la modificarea unor acte normative nr.42/2020 (modificarea art. 20 alin.(5) din Legea 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei), dividendele primite de la cota parte a proprietății statului în societățile pe acțiuni (67,7 mil. lei), defalcările din profitul net al întreprinderilor de stat (50,0 mil. lei), alte venituri – 37,2 mil. lei. În anul 2022, la acest capitol vor fi transferate suma redevenței din concesionarea activelor și terenurilor din gestiunea ÎS “Aeroportul Internațional Chișinău” (conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.780/2013) de către SRL „Avia Invest” în sumă de 4,0 mil. lei, și de către SRL „Gările Moderne” (conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.898/2018) – 6,1 mil. lei.

Veniturile din vânzarea mărfurilor și serviciilor se estimează în volum de 1 142,7 mil. lei cu o creștere față de aprobat (modificat) în anul 2021 cu 24,3 mil. lei sau 2,2 la sută.

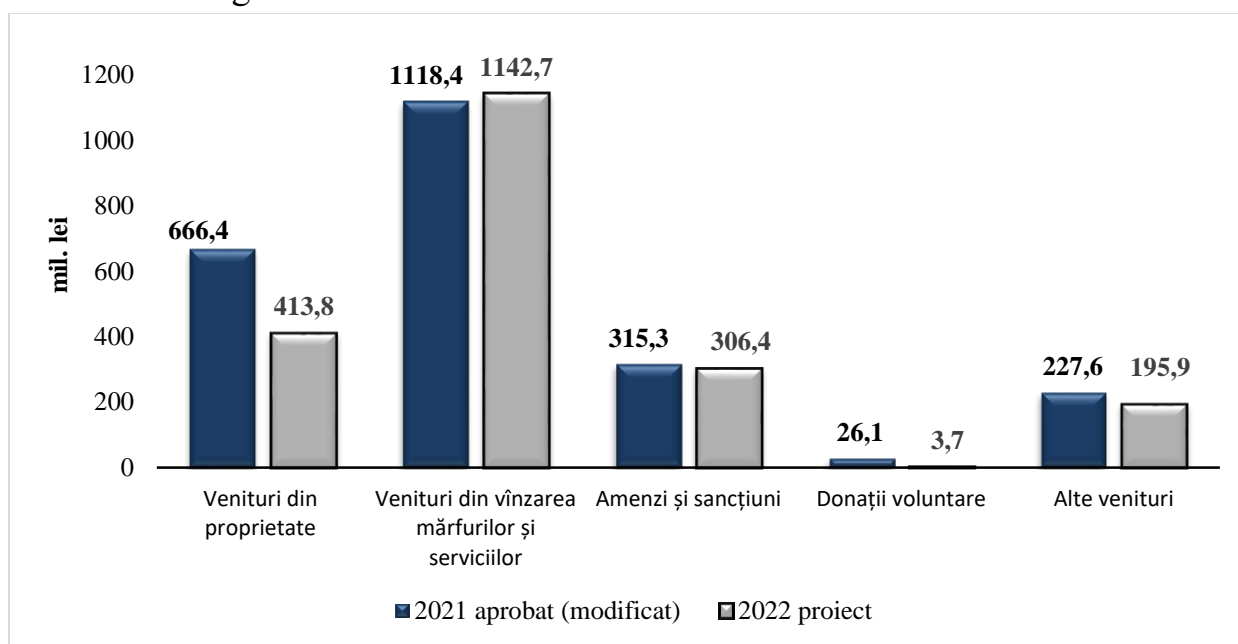
Încasările taxei de stat, în anul 2022, va constitui suma de 282,0 mil. lei sau 24,7% din totalul acestei grupe de venituri. Începând cu 01.01.2022 plata lunară pentru prestarea serviciilor de telefonie mobilă va fi anulată, iar veniturile Fondului de susținere a populației vor constitui suma de 135,6 mil. lei, dintre care taxa de portabilitate - 33,8 mil. lei, taxa aeroportuară - 95,0 mil. lei și plata pentru prestarea serviciilor telefoniei mobile - 6,8 mil. lei, care reprezintă plata pentru luna decembrie 2021 pentru prestarea serviciilor respective. Încasări de la prestarea serviciilor cu plată de către instituțiile bugetare se estimează în sumă de 699,8 mil. lei, cu o creștere față de aprobat (modificat) 2021 cu 13,1 mil. lei sau 1,9%. Alte venituri din această grupă se cifrează la 25,3 mil. lei.

Amenzile și sancțiunile se estimează în volum de 306,4 mil. lei, cu o diminuare față de aprobat (modificat) în anul 2021 cu 8,9 mil. lei.

Donațiile voluntare pentru instituțiile bugetare pentru anul 2022 se estimează în sumă de 3,7 mil. lei. Aceste încasări reprezintă donațiile, conform acordurilor bilaterale încheiate cu donatorii interni și externi de către instituțiile bugetare și poartă de obicei un caracter de plăți unice și direcționate pentru finanțarea anumitor măsuri prevăzute în bugetul instituțiilor.

Alte venituri în această categorie constituie circa 195,9 mil. lei, dintre care partea preponderentă sau 183,7 mil. lei constituie defalcările la bugetul de stat de la impozitul unic perceput de la rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației, conform prevederilor art.14 din Legea nr.77/2016.

Evoluția altor venituri ale bugetului de stat pe anii 2021-2022 se prezintă în următoarea diagramă:

Totodată, pentru anul 2022, sunt prevăzute transferuri la bugetul de stat din bugetele locale pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe în sumă de 17,0 mil. lei (FISM, IFAD VIII, Construcția locuințelor sociale II).

6.2. Cheltuielile bugetului de stat

Partea de cheltuieli a bugetului de stat pentru anul 2022 este prevăzută în sumă de 65 202,6 mil. lei, cu o majorare de 7 548,3 mil. lei sau cu 13,1% comparativ cu anul 2021.

Excluzând cheltuielile aferente proiectelor finanțate din surse externe, cheltuielile bugetului de stat se cifrează la suma de 59 769,4 mil. lei, cu o majorare de 6 043,9 mil. lei sau cu 11,2% față de anul 2021.

Cheltuielile proiectelor finanțate din surse externe se prevăd în sumă de 5433,2 mil. lei și sunt în creștere cu 1 504,4 mil. lei sau cu 38,3% comparativ cu anul 2021.

Cheltuielile și resursele bugetului de stat pentru anul 2022, comparativ cu anul 2021 aprobat (modificat), se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Executat 2020	Aprobat 2021	Aprobat (modificat) 2021	Proiect 2022	Proiect 2022 față de aprobat (modificat) 2021	
					(+,-)	%
Cheltuieli, total	49 635,4	55 399,6	57 654,3	65 202,6	7 548,3	113,1
<i>inclusiv:</i>						
Cheltuieli cu excepția proiectelor finanțate din surse externe	47 375,6	52 421,8	53 725,5	59 769,4	6 043,9	111,2

	Executat 2020	Aprobat 2021	Aprobat (modificat) 2021	Proiect 2022	Proiect 2022 față de aprobat (modificat) 2021	
					(+, -)	%
<i>Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	95,4	94,6	93,2	91,7	-1,5	x
Proiecte finanțate din surse externe	2 259,8	2 977,8	3 928,8	5 433,2	1 504,4	138,3
<i>Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	4,6	5,4	6,8	8,3	1,5	x
Resurse, total	49 635,4	55 399,6	57 654,3	65 202,6	7 548,3	113,1
<i>inclusiv:</i>						
resurse generale	46 616,0	51 567,9	52 847,3	58 907,9	6 060,6	111,5
resurse colectate	3 019,4	3 831,7	4 807,0	6 294,7	1 487,7	130,9

Cheltuielile bugetului de stat pentru anul 2022 sunt determinate de obiectivele politicii bugetare pe termen mediu și prevăd asigurarea financiară a priorităților ramurilor, conform documentelor de politici naționale și sectoriale; continuării măsurilor de politici în derulare în domenii, precum și a inițierii unor măsuri noi de politici, în special în domeniul protecției sociale; asigurării implementării sistemului unic de remunerare a muncii în sectorul bugetar; precum și realizării activităților în cadrul proiectelor și acțiunilor conform acordurilor cu partenerii de dezvoltare.

În proporție de 90,3% cheltuielile prevăzute în buget urmează să fie acoperite din contul resurselor generale ale bugetului de stat, iar 9,7% - din contul încasărilor de la efectuarea lucrărilor și prestarea serviciilor contra plată; din granturi și împrumuturi pentru proiectele finanțate din surse externe, precum și din donații și alte mijloace bănești, intrate legal în contul instituțiilor bugetare.

Cheltuielile atribuite *proiectelor finanțate din surse externe* sunt estimate în proporție de 8,3% din cheltuielile totale ale bugetului de stat, cu o majorare de 1,5 p.p. comparativ cu anul 2021.

Sinteza proiectelor finanțate din surse externe, incluse în bugetul de stat pentru anii 2019-2024 se prezintă în Tabelul nr.11 la Nota informativă.

Cu referință la repartizarea cheltuielilor bugetului de stat în aspect funcțional și în aspectul categoriilor economice, este de menționat că acestea reflectă tendințele programelor de cheltuieli, reieșind din necesitatea asigurării financiare a măsurilor de politici conform propunerilor de buget ale autorităților publice centrale.

Cheltuielile bugetului de stat în *aspectul grupelor funcționale*, în anii 2021-2022, se prezintă în tabelul care urmează

mil. lei

	Aprobat (modificat) 2021			Proiect 2022			Devieri (+,-) Proiect 2022 față de aprobat (modificat) 2021		
	Bugetul de stat	inclusiv		Bugetul de stat	inclusiv		Bugetul de stat	inclusiv	
		cu excepția proiectelor finanțate din surse externe	proiecte finanțate din surse externe		cu excepția proiectelor finanțate din surse externe	proiecte finanțate din surse externe		cu excepția proiectelor finanțate din surse externe	proiecte finanțate din surse externe
Cheltuieli, total	57 654,3	53 725,5	3 928,8	65 202,6	59 769,4	5 433,2	7 548,3	6 043,9	1 504,4
Servicii de stat cu destinație generală	8 911,6	8 790,6	121,0	9 968,2	9 721,8	246,4	1 056,6	931,2	125,4
Apărare națională	773,8	768,4	5,4	758,1	747,7	10,4	-15,7	-20,7	5,0
Ordine publică și securitate națională	5 320,9	5 194,4	126,5	5 830,6	5 538,4	292,2	509,7	344,0	165,7
Servicii în domeniul economiei	7 911,1	5 551,2	2 359,9	9 004,7	6 425,6	2 579,1	1 093,6	874,4	219,2
Protecția mediului	435,0	374,4	60,6	548,9	415,4	133,5	113,9	41,0	72,9
Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale	313,1	213,3	99,8	675,9	408,1	267,8	362,8	194,8	168,0
Ocrotirea sănătății	8 043,4	7 113,3	930,1	8 949,9	7 453,9	1 496,0	906,5	340,6	565,9
dintre care transferuri acordate între instituțiile din cadrul bugetului de stat	2,0		2,0	1,3		1,3	-0,7		-0,7
Cultură, sport, tineret, culte și odihnă	937,5	934,0	3,5	1 027,5	1 017,7	9,8	90,0	83,7	6,3
Învățământ	12 611,9	12 390,1	221,8	13 655,4	13 256,1	399,3	1 043,5	866,0	177,5
Protecție socială	12 398,0	12 395,8	2,2	14 784,7	14 784,7		2 386,7	2 388,9	-2,2

Datele din tabel relevă, că majorarea cheltuielilor bugetului de stat în anul 2022 față de anul 2021, excluzând proiectele finanțate din surse externe, **predomină pentru domeniul protecției sociale - 2 388,9 mil. lei sau 39,5% din creșterea totală.** Celelalte domenii au beneficiat de alocații majorate de la 41,0 mil. lei până la 931,2 mil. lei. Totodată, se atestă o diminuare de alocații în sumă de 20,7 mil. lei comparativ cu anul 2021.

Structura cheltuielilor bugetului de stat conform clasificăției funcționale pentru anii 2019-2024 se prezintă în Tabelul nr.7 la Nota informativă.

Totodată, aspectele specifice domeniilor se expun în continuare, la capitolul 6.4. „Cheltuielile în cadrul grupelor funcționale principale” al prezentei Note informative.

În *aspectul categoriilor economice*, cheltuielile bugetului de stat se caracterizează precum urmează:

mil. lei

	Executat 2020	Aprobat (modificat) 2021	Proiect 2022	Devieri (+,-)	
				2022/2020	2022/2021
Cheltuieli și active nefinanciare, total	49 635,4	57 654,3	65 202,6	15 567,2	7 548,3
Cheltuieli recurente	48 111,2	55 397,1	62 539,8	14 428,6	7 142,7
Cheltuieli	46 077,9	52 701,6	59 614,9	13 537,0	6 913,3
Cheltuieli de personal	7 040,6	8 087,7	9 143,8	2 103,2	1 056,1
Bunuri și servicii	1 666,2	2 163,7	3 055,9	1 389,7	892,2
Dobânzi aferente	1 684,2	1 917,7	2 773,0	1 088,8	855,3
datoriei de stat externe	361,5	398,4	517,9	156,4	119,5
datoriei de stat interne	1 322,7	1 519,3	2 255,1	932,4	735,8
Subvenții	5 102,1	3 608,1	3 589,6	-1 512,5	-18,5
Granturi acordate	248,5	726,9	1 451,5	1 203,0	724,6
Prestații sociale	518,7	630,6	1 470,7	952,0	840,1
Alte cheltuieli	2 896,6	4 443,0	4 594,5	1 697,9	151,5
Transferuri acordate, total	26 921,0	31 123,9	33 535,9	6 614,9	2 412,0
<i>bugetelor locale</i>	13 617,9	14 220,9	14 914,0	1 296,1	693,1
<i>bugetului asigurărilor sociale de stat</i>	9 769,4	11 068,0	12 550,0	2 780,6	1 482,0
<i>fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală</i>	3 533,7	5 835,0	6 071,9	2 538,2	236,9
Active nefinanciare	3 557,5	4 952,7	5 587,7	2 030,2	635,0
Mijloace fixe	2 647,3	3 740,8	4 089,0	1 441,7	348,2
<i>dintre care investiții capitale</i>	1 524,2	2 257,2	2 662,8	1 138,6	405,6
Stocuri de materiale	895,9	1 195,6	1 485,1	589,2	289,5
Alte active nefinanciare	14,3	16,3	13,6	-0,7	-2,7
<i>Informativ:</i>					
Cheltuieli curente	44 842,0	52 720,9	58 508,2	13 666,2	5 787,3
Cheltuieli capitale	4 793,4	4 933,4	6 694,4	1 901,0	1 761,0

Este de remarcat că, cheltuielile bugetului de stat cu excepția transferurilor către alte bugete sunt prevăzute cu o majorare de 5 136,3 mil. lei, sau cu 19,4%, atunci când transferurile către alte bugete se majorează cu 2 412,0 mil. lei sau cu 7,7%, față de anul 2021.

Cheltuielile curente sunt prevăzute în sumă de 58 508,2 mil. lei, cu o majorare de 5 787,3 mil. lei sau cu 11,0%, comparativ cu anul 2021.

Cheltuielile capitale însumează 6 694,4 mil. lei, ce constituie cu 1 761,0 mil. lei sau cu 35,7% mai mult față de anul 2021. Ponderea cheltuielilor capitale în totalul cheltuielilor bugetului de stat constituie 10,3 la sută.

Circa 42,2% din cheltuielile capitale sau 2 824,4 mil. lei vor fi finanțate din contul resurselor generale și colectate, iar 57,8 % sau 3 870,0 mil. lei - din contul proiectelor finanțate din surse externe.

Cheltuielile pentru investiții capitale constituie 2 662,8 mil. lei (pentru 77 proiecte de investiții capitale) sau 39,8% din suma cheltuielilor capitale și 4,1% din cheltuielile totale ale bugetului de stat.

Tendința din anii precedenți se menține în ceea ce privește sursele de acoperire a cheltuielilor pentru investiții capitale: cea mai semnificativă cotă - parte a cheltuielilor va fi acoperită din contul proiectelor finanțate din surse externe – 2 349,7 mil. lei sau 88,2% și din contul resurselor generale și colectate - 313,1 mil. lei sau 11,8%.

Este de menționat că, mijloacele financiare în sumă de 74,4 mil. lei sau 23,8% din resursele generale și colectate, vor fi alocate în calitate de contribuție a Guvernului la implementarea unor proiecte finanțate din surse externe.

Cea mai mare pondere în cheltuielile pentru investiții capitale reprezintă ramura „Servicii în domeniul economiei” - 1 898,0 mil. lei sau 71,3%, dintre care 1803,7 mil. lei sau circa 95,0% se prevăd pentru implementarea proiectelor de reabilitare a drumurilor finanțate din surse externe.

Se estimează că, circa 315,7 mil. lei sau 11,9% se vor direcționa pentru obiective din domeniul ordinii publice și securității naționale, dintre care 122,7 mil. lei sau 38,9% vor fi utilizate pentru construcția penitenciarului din Chișinău și 25,0 mil. lei sau 7,9% întru continuarea construcției casei de arest din municipiul Bălți. Concomitent, în scopul elaborării documentației de proiect și deviz pentru construcția a 5 sedii ale instanțelor judecătorești se prevăd 13,0 mil. lei.

Pentru domeniul învățământului în total sunt prevăzute 42,7 mil. lei, ceea ce constituie 1,6% din cheltuielile pentru investiții capitale. Din suma menționată, 26,0 mil. lei sunt preconizate pentru finalizarea proiectului de reconstrucție a clădirilor centrelor de excelență în învățământ profesional tehnic.

Repartizarea alocațiilor pentru investiții capitale pe autorități bugetare beneficiare și pe proiecte, se prezintă în Anexa nr.6 la proiectul de lege.

Pentru o mai mare transparență a repartizării mijloacelor pentru finanțarea investițiilor capitale pe autorități bugetare, informația privind costul de deviz, soldurile costului de deviz pe proiecte pentru care se alocă mijloace bugetare se prezintă în Tabelul nr.12 la Nota informativă.

Structura cheltuielilor bugetului de stat conform clasificăției economice pe anii 2019-2024 se prezintă în Tabelul nr.8 la Nota informativă.

Bugetele autorităților bugetare independente/autonome

Din partea autorităților independente/autonome au parvenit solicitări de alocații în sumă totală de 1 592,9 mil. lei, dintre care nu au fost acceptate solicitări în sumă de 94,0 mil. lei, reieșind din disponibilitatea cadrului de resurse și posibilitățile de alocare a mijloacelor bugetare pentru anul 2022. Totodată,

conform estimărilor Ministerului Finanțelor, bugetele autorităților bugetare independente/autonome au fost suplimentate cu alocații pentru cheltuieli de personal, reieșind din modificarea valorilor de referință pentru calcularea salariilor angajaților din sectorul bugetar și propunerile de modificare a Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr. 270/2018.

Astfel, în proiectul de lege a bugetului de stat pentru anul 2022 au fost incluse bugetele autorităților independente în sumă totală 1 498,9 mil. lei, dintre care:

- Secretariatul Parlamentului – 182 747,0 mii lei;
- Aparatul Președintelui Republicii Moldova – 32 526,0 mii lei;
- Curtea Constituțională – 22 341,7 mii lei;
- Curtea de Conturi – 51 005,4 mii lei;
- Consiliul Superior al Magistraturii – 478 530,4 mii lei;
- Consiliul Superior al Procurorilor – 14 327,4 mii lei;
- Procuratura Generală – 385 379,0 mii lei;
- Oficiul Avocatului Poporului – 18 020,5 mii lei;
- Comisia Electorală Centrală – 63 683,7 mii lei;
- Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal – 9 872,6 mii lei;
- Consiliul Audiovizualului – 12 515,2 mii lei;
- Consiliul Concurenței – 26 515,3 mii lei;
- Autoritatea Națională de Integritate – 20 436,2 mii lei;
- Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității – 5 728,6 mii lei;
- Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor – 7 672,7 mii lei;
- Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor – 12 662,3 mii lei;
- Centrul Național Anticorupție – 134 215,3 mii lei;
- Institutul Național al Justiției – 20 708,1 mii lei.

Sinteza propunerilor de buget ale autorităților bugetare independente/autonome, precum și măsurile care nu au acoperire financiară se prezintă în Tabelul nr.16 la Nota informativă.

6.3. Soldul (deficitul) bugetului de stat

Conform estimărilor, bugetul de stat în anul 2022 se va solda cu un deficit în sumă de 15 136,0 mil. lei. Din această sumă – 10 605,8 mil. lei sau 70,1% revine componentei de bază, iar 4 530,2 mil. lei sau 29,9% deficitului proiectelor finanțate din surse externe.

Principalele surse de finanțare a deficitului bugetului de stat (inclusiv pe componenta proiectelor finanțate din surse externe) se prezintă mai jos:

- *sursele interne*

✓ *procurarea cotei părți în capitalul social* - (-506,6) mil. lei (ÎS „Calea Ferată din Moldova” – 377,7 mil. lei din contul împrumutului acordat de Banca Europeană de Investiții în cadrul Proiectului de achiziții a locomotivelor și de restructurare a infrastructurii feroviare, SRL „Arena Națională” - până la 69,6 mil. lei în cazul necesității intervenției statului la rambursarea Partenerului Privat a investițiilor efectuate în construcția arenei polivalente de interes național conform contractului nr.01/PPP/AN/18 din 24 august 2018), participarea RM în capitalul social al Băncii Internaționale de Reconstrucție și Dezvoltare – 40,9 mil. lei și Corporația financiară internațională – 18,4 mil. lei;

✓ *mijloace din vânzarea proprietății publice de stat* - 500,0 mil. lei;

✓ *mijloace din vânzarea activelor băncilor aflate în procedura de lichidare* - 1 200,0 mil. lei;

✓ *emisiunea netă a valorilor mobiliare de stat pe piața primară* – 4 900,0 mil. lei;

✓ *răscumpărarea valorilor mobiliare de stat emise pentru executarea a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat* - (-290,0) mil. lei;

✓ *împrumuturi recreditate instituțiilor nefinanciare și financiare (net)* - (-2 119,4) mil. lei, dintre care prin intermediul proiectelor finanțate din surse externe - (-2 737,2) mil. lei și rambursarea împrumuturilor recreditate instituțiilor financiare și nefinanciare 617,8 mil. lei. Estimările respective s-au efectuat reieșind din rezultatele analizei situației financiare a beneficiarilor recreditați din surse interne și externe, care au datorii pentru împrumuturi recreditate și posibilitatea reală de a încasa în buget sumele datorate;

✓ *dezafectarea mijloacelor bugetare pentru onorarea garanțiilor de stat pentru împrumuturi interne* - (-10,0) mil. lei (implementarea programului „Prima casă”);

✓ *rambursarea împrumuturilor recreditate bugetelor locale* - 59,2 mil. lei.

- *sursele externe*

✓ *intrări de împrumuturi externe pentru susținerea bugetului și implementarea proiectelor finanțate din surse externe* - 11 868,7 mil. lei (echivalentul a 632,3 mil. dol. SUA);

✓ *pentru onorarea obligațiunilor față de creditorii externi vor fi utilizate* - (-2 660,9 mil. lei (echivalentul a 140,9 mil. dol. SUA).

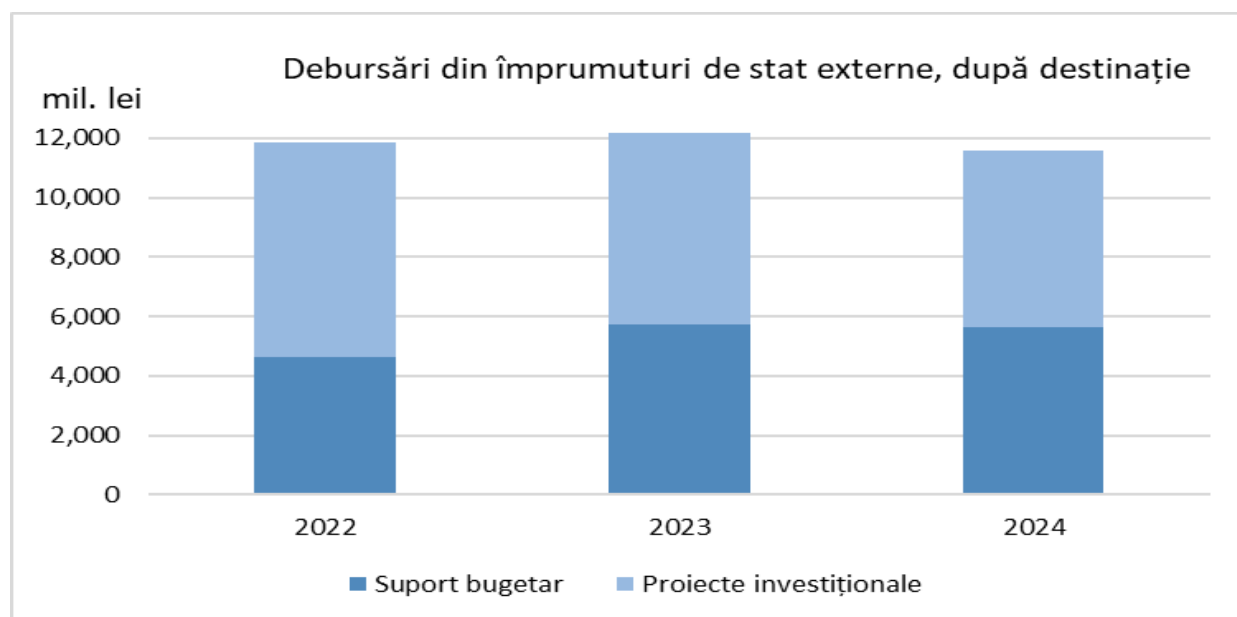
- *utilizarea soldurilor mijloacelor bănești la cont* - 2 195,0 mil. lei.

Cât privește structura pe destinații, volumul total al intrărilor de împrumuturi de stat externe în anul 2022, va fi distribuit după cum urmează:

- pentru *susținerea bugetului* - 4 643,7 mil. lei (echivalentul a 247,4 mil. dolari SUA). În volumul total de împrumuturi sunt preconizate intrări de la: tranșa II al împrumutului *FMI* din programul nou în valoare de 1 501,8 mil. lei

(echivalentul a 80,0 mil. dolari SUA), de la *Comisia Europeană* I tranșă din Acordul nou de asistență macrofinanciară în sumă de 1 100,0 mil. lei (echivalentul a 50,0 mil. euro), *Banca Mondială* - 1 004,2 mil. lei (echivalentul a 53,5 mil. dolari SUA), dintre care DPO I în sumă 938,5 mil. lei (echivalentul a 50,0 mil. dolari SUA), *alți donatori* - 660,0 mil. lei (echivalentul a 30,0 mil. euro) și 377,8 mil. lei (echivalentul a 20,1 mil. dolari SUA) de la *Banca Europeană de Investiții* în cadrul proiectului de achiziții a locomotivelor și de restructurare a infrastructurii feroviare;

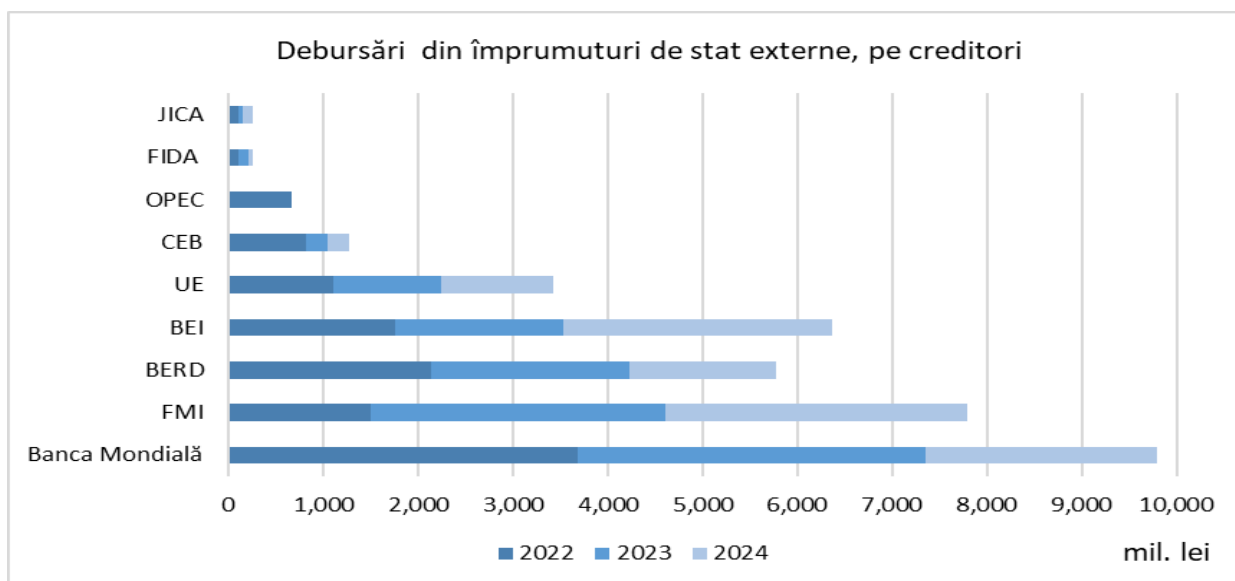
- pentru realizarea proiectelor finanțate din surse externe - 7 225,0 mil. lei (echivalentul a 384,9 mil. dolari SUA).

Pentru anul 2022, creditorul principal al Guvernului Republicii Moldova va fi Banca Mondială, prin intermediul Agenției Internaționale de Dezvoltare (AID) și Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare, care va acorda împrumuturi în valoare de 3 690,1 mil. lei (echivalentul a 196,6 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă o pondere de aproximativ 31,1% din volumul total al intrărilor de împrumuturi de stat externe.

Locul doi după volumul total al intrărilor de împrumuturi de stat externe este deținut de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare cu 2 143,5 mil. lei (echivalentul a 114,2 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă o pondere de 18,1% din totalul intrărilor de împrumuturi de stat externe, urmat de Banca Europeană de Investiții cu 1 752,9 mil. lei (echivalentul a 93,4 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă o pondere de 14,8%, și, urmat de Fondul Monetar Internațional cu 1 501,8 mil. lei (echivalentul a 80,0 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă o pondere de 12,7% din totalul intrărilor de împrumuturi de stat externe, care este urmat de Uniunea Europeană cu 1 100,0 mil. lei (echivalentul a 58,6 mil. dolari SUA), ceea

ce reprezintă o pondere de 9,3% din totalul intrărilor de împrumuturi de stat externe.

6.4. Cheltuielile în cadrul grupelor funcționale principale

6.4.1. Servicii de stat cu destinație generală

Pentru grupa funcțională „Servicii de stat cu destinație generală” în proiectul de buget pentru anul 2022 se prevăd alocații în sumă de 9 968,2 mil. lei sau 15,3% din cheltuielile bugetului de stat.

Cheltuielile și resursele grupei date în anii 2020-2022 se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Executat 2020	Aprobat (modificat) 2021	Proiect 2022	Proiect 2022 față de aprobat (modificat) 2021	
				(+,-)	%
Cheltuieli, total	7 622,5	8 911,6	9 968,2	1 056,6	111,9
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>15,4</i>	<i>15,5</i>	<i>15,3</i>	<i>-0,2</i>	<i>x</i>
cheltuieli curente	7 482,0	8 687,7	9 275,1	587,4	106,8
cheltuieli capitale	140,5	223,9	693,1	469,2	309,6
Resurse total,	7 622,5	8 911,6	9 968,2	1 056,6	111,9
<i>inclusiv:</i>					
resurse generale	7 449,2	8 674,3	9 604,1	929,8	110,7
venituri colectate	102,7	116,3	117,7	1,4	101,2
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	70,6	121,0	246,4	125,4	203,6

Comparativ cu alocațiile aprobate (modificate) pentru anul 2021, în anul 2022 se prevede o majorare de 1 056,6 mil. lei sau circa 11,9%, iar față de executat în anul 2020 - de 2 345,7 mil. lei sau circa 30,8%.

Unul din obiectivele de bază care a stat la elaborarea propunerilor de buget pentru grupa dată este îmbunătățirea gestionării autorităților administrației publice și asigurarea prestării unor servicii publice de calitate.

În anul 2022 va continua implementarea priorităților de politici asumate în Programul de activitate al Guvernului și Acordul de Asociere RM-UE.

Cheltuielile pentru anul 2022 au fost estimate reieșind din *prioritățile strategice ale sectorului*:

- edificarea societății informaționale în sectorul public, modernizarea și digitalizarea serviciilor publice;
- consolidarea managementului în domeniul finanțelor publice;
- consolidarea sistemului statistic național;
- consolidarea relațiilor cu partenerii strategici de dezvoltare și sporirea eficienței activității serviciului diplomatic al Republicii Moldova peste hotarele țării;
- asigurarea și extinderea autonomiei financiare locale;
- fortificarea mecanismelor de colaborare cu diaspora;
- reintegrarea țării.

Factorii principali care au influențat modificarea alocațiilor comparativ cu aprobat (rectificat) 2021 sunt:

- *majorări de alocații în sumă de 1 900,3 mil. lei pentru:*
 - onorarea serviciului datoriei de stat - 855,2 mil. lei;
 - rezervele materiale ale statului - 290,0 mil. lei;
 - susținerea din partea Guvernului a Programului Diaspora Acasă Reușește DAR 1+3 - 5,0 mil. lei;
 - reparații capitale ale edificiilor autorităților/instituțiilor bugetare - 30,1 mil. lei;
 - investiții capitale - 60,9 mil. lei;
 - cheltuielile de personal ale autorităților/instituțiilor bugetare - 90,4 mil. lei, inclusiv 69,7 mil. lei pentru majorarea valorii de referință potrivit prevederilor Legii nr.270/2018;
 - alocațiilor aferente activităților în cadrul proiectelor finanțate din surse externe - 125,4 mil. lei;
 - deschiderea Consulatului general în Republica Federală Germania - 10,0 mil. lei;
 - cotizații de membru în organizațiile internaționale ale căror membru este Republica Moldova - 3,4 mil. lei;
 - finanțarea partidelor politice - 7,9 mil. lei;
 - cheltuieli de personal legate de ajustarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar - 422,0 mil. lei.

- *reduceri de alocații în sumă de 843,7 mil. lei, în legătură cu:*
 - transferuri către bugetele locale - 595,1 mil. lei;
 - fondurile de urgență ale Guvernului - 23,0 mil. lei;
 - acțiuni cu caracter general - 107,1 mil. lei, inclusiv achitarea documentelor executorii - 71,7 mil. lei, comisioane bancare - 11,5 mil. lei;
 - tehnologii informaționale și comunicații - 19,9 mil. lei;
 - contribuția Guvernului la implementarea proiectelor finanțate din surse externe - 2,8 mil. lei;
 - cheltuieli pentru organizarea alegerilor locale noi - 8,4 mil. lei;
 - optimizarea cheltuielilor de întreținere a autorităților/instituțiilor publice - 27,9 mil. lei;
 - redistribuirea cheltuielilor pentru activitatea Serviciului Național Unic de Urgență 112 la grupa funcțională „Servicii în domeniul economiei” - 59,5 mil. lei.

Din alocațiile prevăzute pentru grupa dată, cheltuielile cu caracter instituțional (întreținerea curentă a instituțiilor bugetare) constituie 3 340,9 mil. lei sau 33,5%, iar 6 627,3 mil. lei sau 66,5% sunt destinate pentru *programe de dezvoltare a ramurii, principalele fiind:*

- rezervele materiale ale statului - 336,1 mil. lei;
- lucrări statistice - 61,3 mil. lei;
- pregătirea recensământului populației și a locuințelor (runda 2020) - 2,4 mil. lei;
- alocații pentru organizarea și desfășurarea alegerilor locale noi - 2,5 mil. lei;
- finanțarea partidelor politice - 42,0 mil. lei;
- activități de susținere a diasporei - 3,5 mil. lei;
- Programul Diaspora Acasă Reușește DAR 1+3 - 10,0 mil. lei;
- activități de reintegrare a țării - 15,0 mil. lei;
- activități aferente instituțiilor de cercetare și inovare - 178,3 mil. lei;
- fondurile de rezervă și intervenție ale Guvernului - 800,0 mil. lei;
- onorarea obligațiunilor financiare ale Republicii Moldova față de organizațiile internaționale - 62,4 mil. lei;
- transferuri pentru susținerea financiară a unităților administrativ-teritoriale - 2 094,4 mil. lei;
- serviciul datoriei de stat - 2 773,0 mil. lei;
- proiecte finanțate din surse externe - 246,4 mil. lei.

Totodată, în proiectul de buget sunt incluse alocații în sumă totală de 104,1 mil. lei pentru finanțarea unor activități ale instituțiilor publice la autogestiune conform cadrului normativ, inclusiv pentru:

- IP „Agenția de Guvernare Electronică” pentru îndeplinirea condiționalităților proiectului finanțat din surse externe - 22,8 mil. lei;

-IP „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” pentru administrarea și modernizarea sistemului de telecomunicații al autorităților administrației publice și implementarea tehnologiilor informaționale în sectorul public în conformitate cu cadrul normativ - 75,2 mil. lei;

-IP „Agenția Servicii Publice” pentru confecționarea centralizată a formularelor actelor și certificatelor de stare civilă - 0,3 mil. lei;

- IP „Palatul Republicii” și IP „Pensiunea din Holercani” - 5,8 mil. lei.

În grupa dată de cheltuieli în anul 2022 vor fi în derulare 11 *proiecte finanțate din surse externe*, dintre care:

1) Proiectul „*Modernizarea serviciilor guvernamentale*” cu un volum de alocații de 183,7 mil. lei, destinate îmbunătățirii accesului, eficienței și calității serviciilor publice, prin reingineria a cel puțin 21 de servicii publice, digitalizarea a 12 servicii, ceea ce va reduce numărul de documente necesare și durata de timp în prestarea serviciilor selectate, precum și crearea 80 de centre unificate de prestare a serviciilor publice.

2) Proiectul „*Consolidarea cadrului instituțional al Republicii Moldova în domeniul migrației și dezvoltării*” cu un volum de alocații de 1,1 mil. lei, destinate maximizării impactului pozitiv al migrației asupra dezvoltării socio-economice a Republicii Moldova prin consolidarea cadrului național și local, și angajamentul sporit al diasporei, precum și prin asigurarea continuității și durabilității activităților, implementate în prima fază a proiectului.

3) Proiectul „*Suport pentru Secretariatul tehnic comun a Programului Operațional Comun România -Republica Moldova 2014-2020*” cu un volum de alocații de 4,2 mil. lei, în vederea sporirii dezvoltării economice și îmbunătățirea calității vieții oamenilor din zona transfrontraliară.

4) Proiectul „*Suport pentru Programul Transnațional Dunărea*” cu un volum de alocații de 1,9 mil. lei, destinate stimulării inovării și a spiritului antreprenorial, conservarea patrimoniului natural și cultural din regiunea Dunării.

5) Proiectul „*Reforma administrației fiscale*” cu un volum de alocații de 10,6 mil. lei, destinat îmbunătățirii colectării impozitelor, serviciilor prestate contribuabililor, conformării fiscale și susținerea activității de antreprenzător.

6) Proiectul „*Reabilitarea și modernizarea posturilor vamale de la frontiera moldo-română*” cu un volum de alocații de 26,8 mil. lei, destinat reabilitării și modernizării birourilor vamale la frontiera moldo-română, îmbunătățirii condițiilor tehnice optime pentru efectuarea procedurilor de control vamal în conformitate cu cerințele internaționale, precum și îmbunătățirea capacității de trecere a frontierei la Postului vamal Sculeni.

7) Proiectul „*Consolidarea sistemului statistic național*” cu un volum de alocații de 0,9 mil. lei, destinate îmbunătățirii datelor statistice dezagregate multi-

dimensionale, sporirii capacităților și abilităților statistice ale actorilor naționali relevanți (funcționari publici la nivel central și local, reprezentanți mass-media, mediul academic etc) pentru utilizarea eficientă a datelor statistice în formularea, implementarea și monitorizarea bazată pe dovezi a politicilor sectoriale și naționale.

8) Proiectul „*Consolidarea democrației în Republica Moldova prin alegeri inclusive și transparente*” cu un volum de alocații de 0,7 mil. lei, destinate sporirii participării cetățenilor la procesele democratice prin conceptualizarea, precum și implementarea programelor de informare și educare civică a alegătorilor.

9) Proiectul „*Programul Cadru 7*” cu un volum de alocații de 0,7 mil. lei, destinate procurării echipamentului specializat necesar pentru cercetare în medicină, energie, biotehnologie, nanotehnologii, precum și suportului pentru organizarea trainingurilor, seminarelor, videoconferințelor, zilelor de informare pentru cercetători.

10) Proiectul „*Suport pentru cooperarea științifică și tehnică*” cu un volum de alocații de 1,7 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- asigurarea accesului echitabil pentru toți la servicii de calitate înaltă în domeniul sănătății și educației;
- dezvoltarea cooperării în domeniul securității alimentare, ecologice, hazardurilor naturale;
- crearea unei punct de legătura între statele partenere al Programului transfrontalier, cu scopul susținerii comunităților din zonele de frontieră în găsirea unor soluții comune la problemele similare cu care acestea se confruntă;
- încurajarea autorităților locale și alte organizații din zonele de frontieră pentru colaborarea în vederea dezvoltării economiei locale, rezolvării anumitor probleme legate de mediul înconjurător și pentru întărirea pregătirii pentru situații de urgență;
- creșterea mobilității cercetătorilor prin organizarea atelierelor de lucru și seminarelor, videoconferințelor, suport pentru rețelele de instituții de cercetare.

11) Programul – cadru al UE pentru cercetare și inovare – Orizont 2020 cu un volum de alocații de 14,1 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- promovarea participării cercetătorilor, organizațiilor din sfera științei și inovării, întreprinderilor mici și mijlocii și organizațiilor din sectorul asociativ la programele de cercetare-inovare ale Uniunii Europene;
- promovarea potențialului științific și tehnologic din Republica Moldova în spațiul european de cercetare, inclusiv în relațiile cu instituțiile europene;
- dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii - o strategie viabilă de atingere a obiectivelor de dezvoltare a țării, precum creșterea economică, crearea de locuri de muncă, consolidarea bazei industriale și a structurii producției

locale, dezvoltarea sectoarelor în stagnare, atingerea altor obiective sociale și politice;

- suportul pentru organizarea instruirilor, seminarelor, videoconferințelor, zilelor de informare pentru cercetători.

6.4.2. Apărare națională

Pentru grupa funcțională „Apărare națională” în proiectul de buget pentru anul 2022 se prevăd alocații în sumă de 758,1 mil. lei sau 1,2% din cheltuielile bugetului de stat.

Cheltuielile și resursele grupei date în anii 2020-2022 se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Executat 2020	Aprobat (modificat) 2021	Proiect 2022	Proiect 2022 față de aprobat (modificat) 2021	
				(+,-)	%
Cheltuieli, total	637,4	773,8	758,1	-15,7	98,0
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>1,3</i>	<i>1,3</i>	<i>1,2</i>	<i>-0,1</i>	<i>x</i>
cheltuieli curente	577,4	696,7	722,7	26,0	103,7
cheltuieli capitale	60,0	77,1	35,4	-41,7	45,9
Resurse total,	637,4	773,8	758,1	-15,7	98,0
<i>inclusiv:</i>					
resurse generale	629,9	761,2	740,9	-20,3	97,3
venituri colectate	6,0	7,2	6,8	-0,4	94,4
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	1,5	5,4	10,4	5,0	192,6

Comparativ cu alocațiile aprobate (modificate) pentru anul 2021, în anul 2022 se prevede o diminuare de 15,7 mil. lei sau circa 2,0%, iar față de executat în anul 2020 se prevede o majorare de 120,7 mil. lei sau circa 18,9%.

Cheltuielile pentru anul 2022 au fost estimate reieșind din *prioritățile strategice ale sectorului, precum:*

- asigurarea funcționalității Armatei Naționale și creșterea capacității de apărare prin continuarea procesului de profesionalizare graduală, consolidare, transformare și dezvoltare a capabilităților militare;

- sporirea atractivității serviciului militar prin creșterea calității vieții și îmbunătățirea condițiilor de serviciu;

- consolidarea și dezvoltarea relațiilor de cooperare internațională, asigurarea participării și creșterii contribuției în operații și misiuni internaționale de menținere a păcii conform angajamentelor asumate.

Factorii principali care au influențat modificarea alocațiilor comparativ cu aprobat (rectificat) 2021 sunt:

- *majorări de alocații în sumă de 53,4 mil. lei pentru:*

- cheltuieli de personal legate de ajustarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar - 40,4 mil. lei;
- majorarea cotei de participare la Inițiativa de consolidare a capacităților de apărare (DCBI) - 8,0 mil. lei;
- participarea militarilor Armatei Naționale în misiuni de menținere a păcii - 5,0 mil. lei.

• *reduceri de alocații în sumă de 69,1 mil. lei, în legătură cu:*

- reparații capitale ale obiectelor de infrastructură din subordinea Ministerului Apărării - 41,9 mil. lei;
- stocurile de materiale circulante - 27,2 mil. lei.

În grupa dată de cheltuieli în anul 2022 vor fi în derulare 2 *proiecte finanțate din surse externe*, inclusiv:

1) Proiectul „Cooperarea cu SUA” cu un volum de alocații de 9,3 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- desfășurarea exercițiilor bilaterale și multinaționale cu participarea militarilor Armatei naționale;
- cursuri de instruire și activități de asistență organizate de armata SUA.

2) Proiectul „Cooperare cu NATO ” cu un volum de alocații de 1,1 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- participarea militarilor din armata națională la exerciții bilaterale și multinaționale desfășurate sub egida NATO;
- cursuri de instruire.

6.4.3. Ordine publică și securitate națională

Pentru grupa funcțională „Ordine publică și securitate națională” în proiectul de buget pentru anul 2022 se prevăd alocații în sumă de 5 830,6 mil. lei sau 8,9% din cheltuielile bugetului de stat.

Cheltuielile și resursele grupei date în anii 2020-2022 se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Executat 2020	Aprobat (modificat) 2021	Proiect 2022	Proiect 2022 față de aprobat (modificat) 2021	
				(+, -)	%
Cheltuieli, total	4 750,4	5 320,9	5 830,6	509,7	109,6
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	9,6	9,2	8,9	-0,3	x
cheltuieli curente	4 344,6	4 802,2	5 182,3	380,1	107,9
cheltuieli capitale	405,8	518,7	648,3	129,6	125,0
Resurse total,	4 750,4	5 320,9	5 830,6	509,7	109,6
<i>dintre care transferuri primite între instituțiile din cadrul bugetului de stat</i>		1,3	1,3		x

	Executat 2020	Aprobat (modificat) 2021	Proiect 2022	Proiect 2022 față de aprobat (modificat) 2021	
				(+,-)	%
<i>inclusiv:</i>					
resurse generale	4 667,3	5 126,7	5 469,1	342,4	106,7
venituri colectate	49,5	67,7	69,3	1,6	102,4
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	33,6	126,5	292,2	165,7	231,0

Comparativ cu alocațiile aprobate (modificate) pentru anul 2021, în anul 2022 se prevede o majorare de 509,7 mil. lei sau circa 9,6%, iar față de executat în anul 2020 - de 1 080,2 mil. lei sau circa 22,7%.

Cheltuielile pentru anul 2022 au fost estimate reieșind din *prioritățile strategice ale sectorului, precum:*

- continuarea realizării planului de construire a clădirilor noi și/sau de renovare a clădirilor existente, necesare pentru buna funcționare a sistemului instanțelor judecătorești;

- evaluarea extraordinară a judecătorilor și procurorilor sub aspectul emiterii actelor ilegale și integrității acestora;

- dezvoltarea infrastructurii sistemului penitenciar și îmbunătățirea condițiilor de detenție;

- dezvoltarea, dotarea, îmbunătățirea infrastructurii și capacităților funcționale ale subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne pentru protecția drepturilor și a intereselor legitime ale persoanei și comunității;

- consolidarea capacităților de intervenție ale Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, dezvoltarea infrastructurii precum și modernizarea parcului de autospeciale;

- consolidarea managementului frontierei de stat și securizarea frontierelor, inclusiv prin extinderea numărului punctelor de trecere a frontierei gestionate în comun cu autoritățile de frontieră ale statelor vecine;

- gestionarea eficientă a proceselor migraționale în materie de admisie, ședere, readmisie, azil, integrare, inclusiv de prevenire și combatere a șederii ilegale în țară;

- consolidarea capacităților de asigurare eficientă a securității naționale.

Factorii principali care au influențat modificarea alocațiilor comparativ cu aprobat (rectificat) 2021 sunt:

- *majorări de alocații în sumă de 627,3 mil. lei pentru:*

- cheltuieli de personal legate de ajustarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar - 321,2 mil. lei;

- asigurarea funcționalității curente a instituțiilor din domeniile justiției, ordinii publice și securității naționale - 39,4 mil. lei;

- alocarea mijloacelor financiare pentru achitarea prestațiilor sociale pentru angajații Ministerului Afacerilor Interne, Centrului Național Anticorupție - 38,5 mil. lei;
- dotarea cu echipament a laboratorului de expertiză genetico-judiciară - 20,0 mil. lei;
- asigurarea activității Comisiei de evaluare externă/extraordinară a judecătorilor și procurorilor - 14,8 mil. lei;
- continuarea implementării proiectelor finanțate din surse externe - 165,7 mil. lei;
- investiții capitale finanțate din contul bugetului de stat - 26,4 mil. lei;
- transferuri primite cu destinație specială de către Administrația Națională a Penitenciarelor în cadrul Programului de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, al infecțiilor cu transmitere sexuală și malariei - 1,3 mil. lei.
- *reduceri de alocații în sumă de 117,6 mil. lei:*
 - pentru reparația capitală și dezvoltarea infrastructurii instituțiilor din domeniile justiției, ordinii publice și securității naționale - 10,0 mil. lei;
 - pentru procurarea mijloacelor fixe și dezvoltarea bazei tehnico-materială - 89,4 mil. lei;
 - redistribuiri către sectorul Educație - 2,1 mil. lei;
 - contribuția Guvernului la proiectele finanțate din surse externe - 16,1 mil. lei.

În grupa dată de cheltuieli în anul 2022 vor fi în derulare 18 *proiecte finanțate din surse externe*, inclusiv:

1) Proiectul „*Infrastructura de comunicații*” gestionat de către Ministerul Afacerilor Interne, cu un volum de alocații de 34,1 mil. lei, din contul grantului oferit de către Uniunea Europeană, destinate implementării următoarelor măsuri:

- dezvoltarea și modernizarea infrastructurii;
- îmbunătățirea acoperirii rețelilor de comunicații și a disponibilității rețelei fixe prin utilizarea a 4 centre de comunicații mobile.

2) Proiectul „*Îmbunătățirea infrastructurii de operare a Serviciului Mobil (SMURD) și de pregătire a cadrelor de intervenție în situații de urgență în zona transfrontalieră dintre Republica Moldova și România*” gestionat de către Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, cu un volum de alocații de 19,8 mil. lei, din contul grantului oferit în cadrul Programului de Cooperare Transfrontalieră al Instrumentului European de Vecinătate (ENI) pentru anii 2014-2020, destinate implementării următoarelor măsuri:

- dezvoltarea unei infrastructuri comune de instruire pentru răspuns la situații de urgență prin înființarea unei unități de formare (poligon);

- îmbunătățirea cadrului operațional transfrontalier comun între structurile care acționează în situații de urgență prin revizuirea planului comun de cooperare și a procedurilor asociate;

- înființarea Unității de Primiri Urgențe în Republica Moldova și construirea de platforme de aterizare pentru intervenții aeriene în ambele țări.

3) Proiectul *„Cooperare regională pentru prevenirea și combaterea criminalității transfrontaliere Republica Moldova – România”* gestionat de către Ministerul Afacerilor Interne, cu un volum de alocații de 17,4 mil. lei, din contul grantului oferit de către Uniunea Europeană, destinate pentru a spori eficiența poliției de frontieră, a poliției în gestionarea criminalității organizate transfrontaliere, creșterii nivelului de siguranță și încredere a cetățenilor în aceste structuri, precum și realizarea unei platforme de colaborare între România și Moldova în domeniul analizei și schimbului de informații, pentru creșterea capacității operative și de intervenție în zona de frontieră.

4) Proiectul *„Programul – cadru al UE pentru cercetare și renovare - Orizont 2020”*, cu un volum de alocații total de 2,7 mil. lei oferite ca grant de către Uniunea Europeană, dintre care:

- 1,6 mil. lei pentru implementarea proiectului de către Inspectoratul General al Poliției de Frontieră a cărui obiectiv constă în utilizarea aparatelor de zbor dotate nepilotate cu senzori capabili de a detecta, localiza și identifica persoane și vehicule care traversează frontiera în zonele împădurite;

- 1,1 mil. lei oferite Serviciului de Protecție și Pază de Stat, destinate implementării următoarelor măsuri:

- cercetare și inovare în domeniul securității statului;
- dezvoltarea unei platforme avansate de prevenire și combatere a criminalității și terorismului.

5) Proiectul *„Îmbunătățirea capacităților de comunicare bazate pe TIC în zona transfrontalieră a României de Nord-Est - Republica Moldova” (Răzeni)”,* cu un volum de alocații de 12,0 mil. lei din contul grantului oferit în cadrul Programului de Cooperare Transfrontalieră al Instrumentului European de Vecinătate (ENI) pentru anii 2014-2020, destinate Inspectoratului General pentru Situații de Urgență pentru reconstrucția Centrului republican de instruire pentru pompieri și salvatori din satul Răzeni, raionul Ialoveni.

6) Proiectul *„Răspuns comun eficient în situații de urgență transfrontaliere”,* cu un volum de alocații de 12,0 mil. lei din contul grantului oferit în cadrul Programului de Cooperare Transfrontalieră al Instrumentului European de Vecinătate (ENI) pentru anii 2014-2020, destinate Inspectoratului General pentru Situații de Urgență pentru construcția și dotarea Dispeceratului de Urgență pentru regiunea de Nord, amplasat în municipiul Bălți.

7) Proiectul „*Creșterea capacităților profesionale ale personalului implicat în asigurarea și restabilirea ordinii publice în zona transfrontalieră*” cu un volum de alocații de 0,1 mil. lei din contul grantului acordat din fondurile Comisiei Europene, pentru asigurarea cooperării Inspectoratului General de Carabinieri și Jandarmeria Română pe segmentul transfrontalier, în scopul îmbunătățirii nivelului de pregătire și de intervenție a personalului implicat în asigurarea și restabilirea ordinii publice.

8) Proiectul „*Consolidarea și pregătirea comună la nivelul personalului implicat în asigurarea și restabilirea ordinii publice în cadrul manifestărilor publice în zona transfrontalieră*”, cu un volum de alocații de 0,9 mil. lei oferit ca grant din fondurile Comisiei Europene, destinate Inspectoratului General de Carabinieri în scopul pregătirii și perfecționării personalului antrenat în menținerea și asigurării ordinii publice în caz de proteste și alte manifestări.

9) Proiectul „*Consolidarea capacității poliției moldovenești și române în domeniul prevenirii criminalității, inclusiv crimelor transfrontaliere*”, cu un volum de alocații de 0,6 mil. lei oferit ca grant din fondurile Comisiei Europene destinate Inspectoratului General al Poliției pentru organizarea campaniilor de informare și prevenire, instruirea angajaților Poliției întru furnizarea unui serviciu de poliție proactiv pentru a răspunde nevoilor cetățenilor și comunității din zonele rurale și urbane, în zona transfrontalieră a Republicii Moldova.

10) Proiectul „*Îmbunătățirea cooperării transfrontaliere prin dezvoltarea unui concept comun de investigare complexă a locului crimei*”, cu un volum de alocații de 0,4 mil. lei oferit ca grant din fondurile Comisiei Europene, destinate Inspectoratului General de Poliție în scopul creșterii capacității operaționale și tehnice a unităților criminalistice ale poliției și crearea unei rețele naționale privind managementul probelor de la locul crimei.

11) Proiectul „*Dezvoltarea unui concept de patrulare comună de poliție a drumurilor din zona de frontieră dintre Republica Moldova - România*”, cu un volum de alocații de 0,4 mil. lei oferit ca grant din fondurile Comisiei Europene, destinate Inspectoratului General de Poliție pentru consolidarea capacităților serviciilor de patrulare în Republica Moldova, utilizând tehnologiile IT pentru depistarea, înregistrarea și schimbul de date privind contravențiile de trafic rutier, în zona transfrontalieră.

12) Proiectul „*Instalarea sistemului de supraveghere video în regiunea transfrontalieră*”, cu un volum de alocații de 0,4 mil. lei oferit ca grant din fondurile Comisiei Europene, destinate Inspectoratului General al Poliției de Frontieră pentru îmbunătățirea siguranței și securității în zona de frontieră România-Moldova (punctul de frontieră Sculeni), în special în ceea ce privește

circulația de persoane, mărfuri și capital prin reducerea ratei criminalității la frontieră.

13) Proiectul *„Creșterea capacității de cooperare polițienească transfrontalieră în zona lacului Stâncă-Costești”*, cu un volum de alocații de 1,7 mil. lei oferit ca grant prin intermediul Programului Operațional Comun România - Republica Moldova 2014 - 2020, destinate Inspectoratului General al Poliției de Frontieră pentru consolidarea securității frontierei estice a UE prin creșterea mobilității și capacității administrative a unităților poliției de frontieră, precum și creșterea nivelului de încredere al populației în autoritatea polițienească.

14) Proiectul *„Dezvoltarea parteneriatului în Rețeaua de cunoaștere a protecției civile a UE în rândul membrilor UE, tarilor Politicii europene de vecinătate și organizațiilor internaționale (NET-CBRN-REACT)”*, cu un volum de alocații de 0,2 mil. lei oferit ca grant din fondurile Uniunii Europene, destinate Inspectoratului General pentru Situații de Urgență în vederea sporirii cunoștințelor și diseminarea acestora în cadrul Mecanismului de Protecție Civilă al Uniunii Europene într-o gestionare mai bună și mai rapidă a riscurilor de dezastru în Europa de Est și Orientul Mijlociu.

15) Proiectul *„Alinierea țărilor politicii europene de vecinătate la Mecanismul de protecție civilă și instrumentele UE prin serii de exerciții (EURO-MED-REACT)”*, cu un volum de alocații de 0,5 mil. lei oferit ca grant din fondurile Uniunii Europene Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, pentru evaluarea abilităților și capacităților de a aplica și utiliza asistența internațională, instrumentele UE ca răspuns la dezastrele chimice, naturale și cele provocate de om precum și la incidentele de sănătate în mediu pandemic.

16) Proiectul *„Îmbunătățirea echipamentului de stingere a incendiilor”*, cu un volum de alocații de 74,2 mil. lei oferit ca grant de către Guvernul Japoniei, destinate Inspectoratului General pentru Situații de Urgență pentru achiziționarea autospecialelor necesare la prevenirea și combaterea situațiilor excepționale.

17) Proiectul *„Construcția penitenciarului din municipiul Chișinău”* gestionat de către Administrația Națională a Penitenciarelor, cu un volum de alocații de 113,7 mil. lei, din contul grantului și împrumutului oferit de Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (CEB), destinate implementării următoarelor măsuri:

- organizarea licitației și selectarea companiei care va executa lucrările de construcție;

- începutul construcției noului penitenciar cu 1 536 spații de detenție.

18) Proiectul *„Programul de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, al infecțiilor cu transmitere sexuală și al tuberculozei în Moldova”*, gestionat de către Administrația Națională a Penitenciarelor, cu un volum de alocații de 1,3 mil. lei,

din contul grantului obținut de la Fondul Global, care are drept obiectiv creșterea accesului la servicii de prevenire HIV în populațiile țintă și asigurarea accesului universal la servicii de TARV, îngrijire și suport pentru persoanele care trăiesc cu HIV/SIDA.

6.4.4. Servicii în domeniul economiei

Pentru grupa funcțională „Servicii în domeniul economiei” în proiectul de buget pentru anul 2022 se prevăd alocații în sumă de 9 004,7 mil. lei sau 13,8% din cheltuielile bugetului de stat.

Cheltuielile și resursele grupei date în anii 2020-2022 se prezintă în tabelul care urmează:

	Executat 2020	Aprobat (modificat) 2021	Proiect 2022	Proiect 2022 față de aprobat (modificat) 2021	
				(+,-)	%
Cheltuieli, total	7 831,7	7 911,1	9 004,7	1 093,6	113,8
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>15,8</i>	<i>13,7</i>	<i>13,8</i>	<i>0,1</i>	<i>x</i>
cheltuieli curente	4 572,4	5 181,8	5 694,3	512,5	109,9
cheltuieli capitale	3 259,3	2 729,3	3 310,4	581,1	121,3
Resurse total,	7 831,7	7 911,1	9 004,7	1 093,6	113,8
<i>inclusiv:</i>					
resurse generale	5 920,3	5 293,7	6 165,7	872,0	116,5
venituri colectate	296,7	257,5	259,9	2,4	100,9
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	1 614,7	2 359,9	2 579,1	219,2	109,3

Comparativ cu alocațiile aprobate (modificate) pentru anul 2021, în anul 2022 se prevede o micșorare de 1 093,6 mil. lei sau circa 13,8%, iar față de executat în anul 2020 se prevede o majorare de 1 173,0 mil. lei sau circa 15,0%.

Cheltuielile pentru anul 2022 au fost estimate reieșind din *prioritățile strategice ale sectorului, precum:*

- dezvoltarea și menținerea infrastructurii drumurilor publice în condiții de siguranță;
- crearea unui sistem de transport eficient și sigur, conform standardelor europene de calitate și siguranță.
- asigurarea securității aprovizionării cu energie electrică și consolidarea rolului Republicii Moldova de culoar de tranzit al energiei electrice;
- reducerea intensității energetice și a consumului specific de energie în toate sectoarele economiei naționale. creșterea veniturilor producătorilor agricoli și a populației din localitățile rurale;
- asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale în agricultură;

- ameliorarea climatului investițional și promovarea imaginii Republicii Moldova ca destinație pentru investițiile străine directe;
- facilitarea dezvoltării sectorului întreprinderilor mici și mijlocii (ÎMM);
- revitalizarea companiilor autohtone care se află în criză financiară în urma impactului COVID-19;
- creșterea competitivității, productivității și ocupării forței de muncă a sectorului industrial
- îmbunătățirea nivelului de muncă și de trai în mediul rural;
- dezvoltarea și perfecționarea cadrului de politici în domeniile cercetării și inovării, axat pe prioritățile și obiectivele de dezvoltare ale țării;
- dezvoltarea infrastructurii naționale de cercetare;
- intensificarea cooperării la nivel european și internațional în domeniile cercetării și inovării.

Factorii principali care au influențat modificarea alocațiilor comparativ cu aprobat (rectificat) 2021 sunt:

- *majorări de alocații în sumă de 1 732,1 mil. lei pentru:*
 - fondul rutier - 409,7 mil. lei, care în anul 2022 va constitui 2900,0 mil. lei, dintre care 1485,3 mil. lei pentru reparația și întreținerea drumurilor naționale și 1414,7 mil. lei pentru întreținerea drumurilor locale alocate autorităților publice locale de nivelul I și II;
 - fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural - 420,9 mil. lei;
 - programul pentru companiile în criză „A DOUA ȘANSĂ” - 15,0 mil. lei.
 - programul „Start-up turism rural” - 3,0 mil. lei;
 - facilitarea grupării IMM-ilor în clustere - 5,5 mil. lei;
 - fondul de garantare a creditelor pentru ÎMM – 10,0 mil. lei
 - programul de susținere a afacerilor cu potențial înalt de creștere și internaționalizare a acestora - 5,0 mil. lei;
 - restituirea unor bunuri imobile în proprietatea statului - 22,0 mil. lei;
 - amenajarea teritoriilor - 5,0 mil. lei;
 - elaborarea sistemului de documente normative în construcții - 5,0 mil. lei;
 - proiecte finanțate din surse externe - 705,7 mil. lei;
 - contribuția guvernului la proiectele finanțate din surse externe - 1,2 mil. lei;
 - asigurarea siguranței rutiere - 5,0 mil. lei;
 - crearea Autorității Feroviare - 5,0 mil. lei;
 - asigurarea siguranței rutiere - 5,0 mil. lei;
 - susținerea de stat a activității Bacului Molovata - 2,0 mil. lei;
 - susținerea/subvenționarea instituțiilor publice la autogestiune - 12,5 mil. lei;

- dotarea familiilor defavorizate cu convertoarea de semnal pentru recepționarea TV digitale terestre - 4,5 mil lei;
- cheltuielile cu caracter instituțional (inclusiv cheltuieli de personal) - 50,8 mil. lei.

- *reduceri de alocații în sumă de 638,5 mil. lei:*

- fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural - 72,9 mil. lei;
- proiecte finanțate din surse externe - 473,8 mil. lei;
- susținerea întreprinderilor mici și mijlocii - 31,0 mil. lei;
- programul de subvenționare a locurilor de muncă - 10,0 mil. lei;
- dezvoltarea bazei normative în construcții - 10,0 mil. lei;
- cheltuielile cu caracter instituțional - 34,7 mil. lei.

Din alocațiile prevăzute pentru grupa dată, cheltuielile cu caracter instituțional (întreținerea curentă a instituțiilor bugetare) constituie 1 031,7mil. lei sau 11,5%, dintre care cheltuieli de personal 563,5 mil. lei, iar 7 958,4 mil. lei sau 88,5% sunt destinate pentru *programe de dezvoltare a ramurii, principalele fiind:*

- dezvoltarea drumurilor - 1485,3 mil. lei;
- dezvoltarea regională - 480,0 mil lei;
- sistem de evaluare și reevaluare a bunurilor imobiliare -163,3 mil. lei;
- susținerea de către stat a întreprinderilor mici și mijlocii - 176,1 mil. lei;
- promovarea exporturilor - 40,7 mil. lei;
- dezvoltarea transportului naval - 7,1 mil. lei;
- contribuția Guvernului pentru implementarea proiectelor finanțate de către donatorii externi - 33,5 mil. lei;
- fondul pentru eficiență energetică - 30,0 mil. lei;
- subvenționarea producătorilor agricoli - 1 501,5 mil. lei, din care 21,2 mil. lei reprezintă alocațiile pentru examinarea și autorizarea subvențiilor;

- dezvoltarea durabilă a sectoarelor fitotehnie și horticultură - 481,9 mil. lei, dintre care, cele mai importante sunt:

- proiecte finanțate din surse externe - 5279,1 mil. lei;
- contribuția Guvernului pentru implementarea proiectelor finanțate de către donatorii externi - 33,5 mil. lei;
- crearea și întreținerea punctelor rachetare noi - 136,7 mil. lei;
- servicii de extensiune rurală - 3,0 mil. lei.
- creșterea și sănătatea animalelor - 50,4 mil. lei;
- dezvoltarea viticulturii și vinificației - 42,6 mil. lei, dintre care 19,7 mil. lei din *Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural*;
- sisteme de irigare și desecare - 36,0 mil. lei, dintre care 25,5 mil. lei din surse externe;

- conservarea și sporirea fertilității solului - 10,0 mil. lei;
- dezvoltarea silviculturii - 23,5 mil. lei, dintre care asigurarea funcționalității ariilor naturale protejate de stat Rezervația biosferei „Prutul de Jos” - 6,5 mil. lei și Parcului Național ”Orhei” - 6,0 mil. lei;
- dezvoltarea turismului - 24,0 mil. lei.

Totodată, în proiectul de buget sunt incluse alocații în sumă totală de 71,9 mil. lei pentru susținerea/subvenționarea instituțiilor publice la autogestiune, inclusiv pentru:

- Instituția Publică „Centrul Republican de Diagnostic Veterinar” - 17,9 mil. lei;
- Instituția Publică „Laboratorul central fitosanitar” - 2,7 mil. lei;
- Instituția Publică „Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/Nealcoolice și a produselor conservate” - 1,3 mil. lei;
- Instituția Publică „Serviciul 112” - 50,0 mil. lei.

În grupa dată de cheltuieli în anul 2022 vor fi în derulare 23 *proiecte finanțate din surse externe, principalele fiind:*

1) *Proiectul de susținere a Programului în sectorul drumurilor* cu un volum de alocații de 1688,8 mil. lei, cu obiectivul de a reduce costurile transportului rutier pentru utilizatorii drumurilor din Moldova, prin îmbunătățirea condițiilor și calității rețelei de drumuri, precum și a modului de administrare a drumurilor.

2) *Proiectul „Reabilitarea drumurilor locale”* cu un volum de alocații de 124,1 mil. lei, care prevede reabilitarea și modernizarea a 300 km de drumuri locale care are drept obiectiv oferirea accesului rutier sigur și durabil la instituții de învățământ, instituții medicale și de comerț de-a lungul unor coridoare selectate. Proiectul își propune să susțină necesitățile țării pentru un sistem eficient de transporturi, care ar facilita mobilitatea cetățenilor, accesul sporit la servicii sociale și economice, și ar încuraja creșterea activității comerciale pe piețele internaționale și locale.

3) *Proiectul „Înregistrarea și evaluarea funciară”* cu un volum de alocații de 163,3 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- îmbunătățirea calității sistemelor de administrare funciară;
- evaluarea bunurilor imobile;
- consolidarea transparenței sistemului de impozitare a bunurilor imobile.

4) *Proiectul „Ameliorarea Competitivității II”* cu un volum de alocații de 25,3 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- îmbunătățirea competitivității companiilor exportatoare, creșterea capacității la export a companiilor care deocamdată nu desfășoară operațiuni de export și crearea legăturilor cu piețele de desfacere pentru ambele categorii;

- îmbunătățirea capacităților întreprinderilor private privind accesul la finanțare pe termen mediu și lung;
- îmbunătățirea mediului de afaceri prin reducerea costurilor de conformare și a poverii de reglementare.

5) Proiectul *„Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice și rezidențiale din Republica Moldova”* cu un volum de alocații de 110,4 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- reabilitarea clădirilor din punct de vedere a eficienței energetice;
- consolidarea capacităților asociațiilor de proprietari de locuințe;
- consolidarea capacităților pentru a garanta obținerea economiilor de resurse energetice și monetare;
- utilizarea experienței obținute pentru extinderea proiectului în toate localitățile țării.

6) Proiectul *„Program inovațional ”Tehnologii curate pentru întreprinderile mici și mijlocii și Start-ups”* cu un volum de alocații de 9,4 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- lansarea platformei naționale Cleantech Moldova pentru promovarea inovațiilor și tehnologiilor noi în proiecte de energie regenerabilă;
- dezvoltarea capacităților naționale pentru a sprijini și promova inovațiile în domeniul energiei;
- aplicarea cadrului național pentru implementarea proiectelor de energie regenerabilă.

7) Proiectul *„Piața energetică competitivă” (LEA 400 kw Vulcănești-Chișinău)* cu un volum de alocații de 11,8 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- dezvoltarea infrastructurii necesare pentru interconectarea rețelelor electrice între Republica Moldova și România;
- modernizarea și extinderea stațiilor din Chișinău și Vulcănești și construirea unei stații electrice back-to-back de 600 MW în Vulcănești;
- construcția unei noi linii electrice de înaltă tensiune de 400 KV între Vulcănești și or. Chișinău.

8) Proiectul *„Îmbunătățirea eficienței sectorului de alimentare centralizată cu energie termică II SACET II”* - 3,9 mil lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- instalarea punctelor termice individuale (PTI);
- modernizarea sistemului de distribuție a agentului din interiorul blocurilor locative pe orizontală;
- instalarea unui rezervor de acumulare a energiei termice (la nivel de SACET);

- modernizarea instalațiilor de tratare a apei;
- implementarea sistemului SCADA;
- furnizarea softului de modelare termohidraulică (GIS).

9) Proiectul „*Construcția stației Back-to-Back Vulcănești-400 kw*” - 89,2 mil lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- proiectarea stației Back-to-Back;
- amenajarea terenului stației și efectuarea lucrărilor de construcție;
- construcția clădirilor necesare pentru echipamentul instalației de curent continuu;
- instalarea echipamentului de înalta tensiune și transformatoarelor de putere;
- instalarea echipamentului de tensiune joasă și a protecției prin relee;
- punerea în acțiune a stației.

10) *Programul – cadru al UE pentru cercetare și inovare – Orizont 2020* cu un volum de alocații de 5,3 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- promovarea participării cercetătorilor, organizațiilor din sfera științei și inovării, întreprinderilor mici și mijlocii și organizațiilor din sectorul asociativ la programele de cercetare-inovare ale Uniunii Europene;

- promovarea potențialului științific și tehnologic din Republica Moldova în spațiul european de cercetare, inclusiv în relațiile cu instituțiile europene;

- dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii - o strategie viabilă de atingere a obiectivelor de dezvoltare a țării, precum creșterea economică, crearea de locuri de muncă, consolidarea bazei industriale și a structurii producției locale, dezvoltarea sectoarelor în stagnare, atingerea altor obiective sociale și politice;

- suportul pentru organizarea instruirilor, seminarelor, videoconferințelor, zilelor de informare pentru cercetători.

11) *Proiectul Operațional Comun „Bazinul Mării Negre”* cu un volum de alocații de 1,5 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- promovarea mediului de afaceri și a antreprenorialului în bazinul Mării Negre în sectoarele turismului și a celui cultural, creșterea oportunităților comerciale transfrontaliere și modernizarea în sectoarele agricole și cele conexe;

- promovarea coordonării protecției mediului și reducerea comună a deșeurilor marine în bazinul Mării Negre prin îmbunătățirea comună a monitorizării mediului;

- organizarea și desfășurarea campaniilor de sensibilizare și a acțiunilor de reducere a deșeurilor fluviale și marine.

12) Proiectul „*Suport pentru cooperarea științifică și tehnică*” cu un volum de alocații de 1,1 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- asigurarea accesului echitabil pentru toți la servicii de calitate înaltă în domeniul sănătății și educației;

- dezvoltarea cooperării în domeniul securității alimentare, ecologice, hazardurilor naturale;

- crearea unei punct de legătură între statele partenere al Programului transfrontalier, cu scopul susținerii comunităților din zonele de frontieră în găsirea unor soluții comune la problemele similare cu care acestea se confruntă;

- încurajarea autorităților locale și alte organizații din zonele de frontieră pentru colaborarea în vederea dezvoltării economiei locale, rezolvării anumitor probleme legate de mediul înconjurător și pentru întărirea pregătirii pentru situații de urgență;

- creșterea mobilității cercetătorilor prin organizarea atelierelor de lucru și seminarelor, videoconferințelor, suport pentru rețelele de instituții de cercetare.

13) *Proiectul „Livada Moldovei”* cu un volum de alocații de 52,4 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- facilitarea accesului agenților economici ce activează în ramura horticola și industria conexă la mijloace investiționale avantajoase;

- crearea condițiilor favorabile pentru restructurarea lanțului valoric al sectorului horticola din Republica Moldova.

Suma împrumutului este de 487,3 mil. lei, dintre care 434,9 mil. lei constituie recreditarea instituțiilor financiare.

14) *Proiectul „Agricultura competitivă”* cu un volum de alocații de 73,6 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- consolidarea competitivității sectorului agroalimentar al țării, prin sprijinirea procesului de modernizare a sistemului de management al siguranței alimentare;

- facilitarea accesului pe piață pentru agricultori;

- integrarea practicilor de agro-mediu și de gestionare durabilă a terenurilor;

- creșterea cu 50% a vânzărilor de produse agroalimentare cu valoare adăugată.

15) *Proiectul „Tranziția la agricultura performantă”* cu un volum de alocații de 25,5 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- acordarea suportului instituțiilor guvernamentale în gestionarea eficientă a asistenței externe și raportarea privind rezultatele monitorizării și evaluării indicatorilor programului Compact către Corporația Provocările Mileniului, asigurarea;

- asigurarea durabilității investițiilor în infrastructura de irigare și susținerea transferului managementului către Asociațiile Utilizatorilor de Apă pentru Irigare;

- facilitarea accesului la finanțare, prin gestionarea facilității de creditare de către Directoratul Liniei de Credit și implementarea în continuare a Proiectului 2KR.

16) Proiectul „Programul de reziliență rurală (IFAD VII)” cu un volum de alocații de 88,7 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- majorarea productivității și producției globale la nivel de fermă agricolă, datorită asistenței și aplicării măsurilor de diminuare a impactului negativ al schimbărilor climatice;

- reducerea costurilor de producere și resturilor vegetale prin extinderea proceselor mecanizate în agricultură și îmbunătățirea accesului la finanțare pentru micii antreprenori și tinerii antreprenori;

- sporirea accesului la infrastructură îmbunătățită (drumuri și rețele de aprovizionare cu apă) pentru întreprinderile agricole și populația rurală.

17) Proiectul „Îmbunătățirea capacităților pentru transformarea zonei rurale (IFAD VIII)” cu un volum de alocații de 9,6 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- asigurarea dezvoltării pe scară largă a economiei prin acordarea investițiilor complementare, întru îmbunătățirea nivelului de sărăcie;

- avansarea dezvoltării economice și fortificarea rezilienței în agricultură la schimbările climatice.

18) Proiectul „Modernizarea tehnicii agricole și echipamentului post-recoltare” cu un volum de alocații de 99,9 mil. lei, destinate îmbunătățirii productivității agricole prin furnizarea tehnicii agricole și a echipamentului post-recoltare destinate agricultorilor din țară.

6.4.5. Protecția mediului

Pentru grupa funcțională „Protecția mediului” în proiectul de buget pentru anul 2022 se prevăd alocații în sumă de 548,9 mil. lei sau 0,8% din cheltuielile bugetului de stat.

Cheltuielile și resursele grupei date în anii 2020-2022 se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Executat 2020	Aprobat (modificat) 2021	Proiect 2022	Proiect 2022 față de aprobat (modificat) 2021	
				(+,-)	%
Cheltuieli, total	232,3	435,0	548,9	113,9	126,2
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>0,5</i>	<i>0,8</i>	<i>0,8</i>		<i>x</i>
cheltuieli curente	186,7	245,6	246,8	1,2	100,5
cheltuieli capitale	45,6	189,4	302,1	112,7	159,5
Resurse total,	232,3	435,0	548,9	113,9	126,2
<i>inclusiv:</i>					
resurse generale	214,7	360,6	400,8	40,2	111,1
venituri colectate	10,9	13,8	14,6	0,8	105,8
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	6,7	60,6	133,5	72,9	220,3

Comparativ cu alocațiile aprobate (modificate) pentru anul 2021, în anul 2022 se prevede o majorare de 113,9 mil. lei sau circa 26,2%, iar față de executat în anul 2020 - de 316,6 mil. lei sau de 2,4 ori mai mult.

Cheltuielile pentru anul 2022 au fost estimate reieșind din *prioritățile strategice ale sectorului, precum:*

- crearea și dezvoltarea infrastructurii de mediu: de gestionare a deșeurilor menajere solide, de protecție contra inundațiilor, de monitoring al calității mediului și rețeaua națională de observații meteorologice, hidrologice și agrometeorologice;
- restabilirea, protecția și conservarea diversității biologice;
- dezvoltarea infrastructurii naționale de cercetare;
- reducerea riscurilor schimbărilor climatice și facilitarea adaptării la schimbările climatice a sectoarelor economiei naționale;
- dezvoltarea și perfecționarea cadrului de politici în domeniile cercetării și inovării, axat pe prioritățile și obiectivele de dezvoltare ale țării;
- intensificarea cooperării la nivel european și internațional în domeniile cercetării și inovării.

Factorii principali care au influențat modificarea alocațiilor comparativ cu aprobat (rectificat) 2021 sunt:

- *majorări de alocații în sumă de 116,8 mil. lei pentru:*
 - întreținerea corpurilor de apă de suprafață, a zonelor și fâșiilor de protecție - 10,0 mil. lei;
 - întreținerea și reparația barajelor lacurilor de acumulare/iazuri - 5,0 mil. lei;
 - asigurarea activității organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării - 0,2 mil. lei;
 - crearea Parcului național „Nistrul de Jos” și asigurarea managementului eficient și durabil al ariei naturale protejate de stat cu statut de zonă umedă de importanță internațională - 2,0 mil. lei;
 - cheltuielile cu caracter instituțional - 24,8 mil. lei, inclusiv cheltuieli de personal - 9,1 mil. lei;
 - proiecte finanțate din surse externe - 72,7 mil. lei;
 - contribuția Guvernului pentru implementarea proiectelor finanțate de către donatorii externi - 2,1 mil. lei.
- *reduceri de alocații în sumă de 2,9 mil. lei, în legătură cu:*
 - redistribuirea alocațiilor Fondului Ecologic Național între grupe funcționale - 2,4 mil. lei;
 - excluderea cheltuielilor de o singură dată - 0,5 mil. lei.

Din alocațiile prevăzute pentru grupa dată, cheltuielile cu caracter instituțional (întreținerea curentă a instituțiilor bugetare) constituie 213,5 mil. lei sau 38,8%, iar 335,4 mil. lei sau 61,2% sunt destinate pentru *programe de dezvoltare a ramurii, principalele fiind:*

- colectarea, conservarea și distrugerea poluanților organici persistenti, a deșeurilor menajere solide și deșeurilor chimice - 189,8 mil. lei, dintre care 69,2 mil. lei din fondul ecologic național;

- protecția și gestionarea resurselor de apă, a inundațiilor și secetelor - 105,4 mil. lei, dintre care 50,7 mil. lei din fondul ecologic național, iar 54,7 mil. lei destinate reparației și întreținerii digurilor de protecție contra inundațiilor;

- protecția și conservarea biodiversității - 17,7 mil. lei, dintre care 10,1 mil. lei din fondul ecologic național.

În grupa dată de cheltuieli în anul 2022 vor fi în derulare 8 proiecte finanțate din surse externe, inclusiv:

1) Proiectul „*Pregătirea celei de-a cincea comunicări naționale în cadrul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice*” cu un volum de alocații de 2,8 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- identificarea lacunelor și propunerea activităților relevante pentru pregătirea CN5 în cadrul CONUSC prin consultarea părților interesate în primul an de implementare;

- pregătirea CN5 a Republicii Moldova în cadrul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice;

- mobilizarea angajamentului părților interesate naționale și aranjamentele instituționale pentru pregătirea comunicării naționale următoare.

2) Proiectul „*Pregătirea celui de-al treilea raport biennial actualizat în cadrul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice*” cu un volum de alocații de 3,3 mil. lei, destinate pregătirii raportului biennial III actualizat al Republicii Moldova (BUR3) în temeiul Convenției-cadru a Națiunilor Unite privind schimbările climatice (CCONUSC) până la finele anului 2021.

3) Proiectul „*Îmbunătățirea cadrului instituțional și de reglementare privind gestionarea substanțelor chimice și deșeurilor pe tot parcursul ciclului de viață în Republica Moldova*” cu un volum de alocații de 2,3 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- analiza completă a decalajelor existente și consolidarea coordonării instituționale a aplicării unei abordări comune a competențelor de autorizare a produselor chimice;

- elaborarea a 3 acte de reglementare a substanțelor chimice (Regulamentul privind procedura de consimțământ prealabil în cunoștință de cauză (PIC) și 2 regulamente privind circulația transfrontalieră a deșeurilor);

- înființarea Registrului Substanțelor/produselor Chimice în Moldova (concept tehnic și soft).

4) Proiectul „*Sistemul integrat de management pentru conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității și partajării echitabile a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor genetice ale Moldovei*” cu un volum de alocații de 5,6 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- elaborarea politicilor armonizate și a cadrului de reglementare privind accesul la resursele genetice și împărțirea corectă/echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea acestora precum și în domeniul bio-securității;

- stabilirea unor mecanisme privind gestionarea utilizării durabile a biodiversității și de repartizare echitabilă a beneficiilor rezultate din dobândă, utilizarea și exportul resurselor genetice naționale, prevenirea răspândirii, controlul și eradicarea speciilor străine și asigurarea unui nivel adecvat de protecție în domeniul transferului, manipulării și utilizării organismelor modificate genetic;

- elaborarea a unui mecanism pentru asigurarea managementului informațional, conștientizării publicului, educației și schimbului de informații.

5) „*Suport în procesul post-ratificare a Convenției Minamata în RM prin consolidarea capacităților de eliminare și reducerea riscurilor asociate cu mercurul*” cu un volum de alocații de 3,2 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- crearea capacității tehnice și operaționale de promovare a Schemei de responsabilitate extinsă a producătorului pentru gestionarea tuburilor luminescente (în etape de colectare, transport, depozitare intermediară și decontaminare, pregătire pentru eliminarea finală);

- reducerea expunerii la dispozitivele de măsurare care conțin mercur utilizate în sectorul sănătății, prin colectarea acestora în containere pentru depozitare sigură.

6) Proiectul „*Deșeuri solide*” cu un volum de alocații de 111,5 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- dezvoltarea infrastructurii de management al deșeurilor în unele localități din țară;

- instituționalizarea serviciului de colectare, transportare, prelucrare, sortare și gestionare a deșeurilor menajere solide pentru zona teritorială 5 (ZMD5), care include teritoriul raioanelor Ungheni, Nisporeni, Călărași.

7) Proiectul „*Suport pentru cooperarea științifică și tehnică*” cu un volum de alocații de 1,1 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- asigurarea accesului echitabil pentru toți la servicii de calitate înaltă în domeniul sănătății și educației;

- dezvoltarea cooperării în domeniul securității alimentare, ecologice, hazardurilor naturale;

- crearea unei punct de legătura între statele partenere al Programului transfrontalier, cu scopul susținerii comunităților din zonele de frontieră în găsirea unor soluții comune la problemele similare cu care acestea se confruntă;

- încurajarea autorităților locale și alte organizații din zonele de frontieră pentru colaborarea în vederea dezvoltării economiei locale, rezolvării anumitor probleme legate de mediul înconjurător și pentru întărirea pregătirii pentru situații de urgență;

- creșterea mobilității cercetătorilor prin organizarea atelierelor de lucru și seminarelor, videoconferințelor, suport pentru rețelele de instituții de cercetare.

8) Proiectul „Programul Operațional Comun România – Republica Moldova 2014-2020” cu un volum de alocații de 0,2 mil. lei.

6.4.6. Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale

Pentru grupa funcțională „Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale” în proiectul de buget pentru anul 2022 se prevăd alocații în sumă de 675,9 mil. lei sau 1,0% din cheltuielile bugetului de stat.

Cheltuielile și resursele grupei date în anii 2020-2022 se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Executat 2020	Aprobat (modificat) 2021	Proiect 2022	Proiect 2022 față de aprobat (modificat) 2021	
				(+,-)	%
Cheltuieli, total	346,5	313,1	675,9	362,8	215,9
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>0,7</i>	<i>0,5</i>	<i>1,0</i>	<i>0,5</i>	<i>x</i>
cheltuieli curente	242,2	159,8	0,3	-159,5	0,2
cheltuieli capitale	104,3	153,3	675,6	522,3	440,7
Resurse total,	346,5	313,1	675,9	362,8	215,9
<i>inclusiv:</i>					
resurse generale	316,4	213,3	408,1	194,8	191,3
venituri colectate					
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	30,1	99,8	267,8	168,0	268,3

Comparativ cu alocațiile aprobate (modificate) pentru anul 2021, în anul 2022 se prevede o majorare de 362,8 mil. lei sau de 2,2 ori mai mult, iar față de executat în anul 2020 - de 329,4 mil. lei sau de 95,1%.

Cheltuielile pentru anul 2022 au fost estimate reieșind din *prioritățile strategice ale sectorului, precum:*

- asigurarea graduală a accesului la apă sigură și sanitație adecvată pentru toate localitățile și populația Republicii Moldova, contribuind astfel la îmbunătățirea calității vieții și la dezvoltarea economică a țării;
- asigurarea epurării apei uzate urbane, în conformitate cu cerințele Directivei 91/271/CEE privind tratarea apelor uzate urbane;
- extinderea sistemelor centralizate de alimentare cu apă și canalizare în contextul regionalizării serviciului.

Factorii principali care au influențat modificarea alocațiilor comparativ cu aprobat (rectificat) 2021 sunt:

- *majorări de alocații în sumă de 423,5 mil. lei pentru:*
 - Fondul Național de Dezvoltare Regională - 238,0 mil. lei;
 - proiectul „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală” - 98,0 mil. lei;

- proiectul „Securitatea aprovizionării cu apă și canalizare în Moldova” - 87,2 mil. lei;

- proiectul „Industrii creative pentru noile economii urbane în regiunea Dunării (CINEMA)” - 0,3 mil. lei.

• *reduceri de alocații în sumă de 60,7 mil. lei:*

- Fondul Ecologic Național - 43,3 mil. lei;

- proiectul „Consolidarea cadrului instituțional în sectorul alimentării cu apă și sanitație în Republica Moldova” - 9,7 mil. lei;

proiectul „Construcția locuințelor sociale” - 7,7 mil. lei.

Alocațiile prevăzute pentru grupa dată sunt destinate pentru *programe de dezvoltare a ramurii, principalele fiind:*

- construcția locuințelor - 3,0 mil. lei;

- aprovizionarea cu apă și sanitație - 672,9 mil. lei.

În grupa dată de cheltuieli în anul 2022 vor fi în derulare *3 proiecte finanțate din surse externe*, inclusiv:

1) Proiectul „*Construcția locuințelor sociale*” cu un volum de alocații de 3,0 mil. lei, destinate finalizării construcției a 121 apartamente:

- or. Rezina, bloc locativ cu 72 apartamente;

- or. Cimișlia, bloc locativ cu 49 apartamente.

2) Proiectul „*Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală*” cu un volum de alocații de 168,8 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- reabilitarea și extinderea rețelelor urbane de aprovizionare cu apă la Strășeni și Călărași;

- construcția unei conducte principale noi de la Chișinău - Strășeni - Călărași cu o lungime de aproximativ 52 km și conectarea acesteia la rezervoarele existente în ambele orașe și către satele cu rețele interne existente de-a lungul traseului conductelor.

3) Proiectul „*Securitatea aprovizionării cu apă și canalizare în Moldova*” cu un volum de alocații de 95,6 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

- creșterea accesului la serviciile de aprovizionare cu apă și canalizare gestionate în condiții de siguranță în orașele mici și zonele rurale selectate;

- consolidarea capacităților instituționale la nivel național și local pentru îmbunătățirea prestării serviciilor de aprovizionare cu apă și canalizare.

6.4.7 Ocrotirea sănătății

Pentru grupa funcțională „*Ocrotirea sănătății*” în proiectul de buget pentru anul 2022 se prevăd alocații în sumă de 8 949,9 mil. lei sau 13,7% din cheltuielile bugetului de stat.

Cheltuielile și resursele grupei date în anii 2020-2022 se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Executat 2020	Aprobat (modificat) 2021	Proiect 2022	Proiect 2022 față de aprobat (modificat) 2021	
				(+,-)	%
Cheltuieli, total	4 943,3	8 043,4	8 949,9	906,5	111,3
dintre care transferuri acordate între instituțiile din cadrul bugetului de stat		1,3	1,3		100,0
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	10,0	14,0	13,7	-0,3	x
cheltuieli curente	4 561,6	7 417,1	8 470,3	1 053,2	114,2
cheltuieli capitale	381,7	626,3	479,6	-146,7	76,6
Resurse total,	4 943,3	8 043,4	8 949,9	906,5	111,3
inclusiv:					
resurse generale	4 450,4	6 927,8	7 267,8	340,0	104,9
venituri colectate	147,2	185,5	186,1	0,6	100,3
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	345,7	930,1	1 496,0	565,9	160,8

Comparativ cu alocațiile aprobate (modificate) pentru anul 2021, în anul 2022 se prevede o majorare de 906,5 mil. lei sau circa 11,3%, iar față de executat în anul 2020 - de 4 006,6 mil. lei sau de 81,1%.

Cheltuielile pentru anul 2022 au fost estimate reieșind din *prioritățile strategice ale sectorului, precum:*

- fortificarea sănătății publice pentru a asigura îmbunătățirea controlului bolilor transmisibile și netransmisibile;
- îmbunătățirea accesului la serviciile comunitare, geriatrie, paliative și de reabilitare;
- îmbunătățirea accesului populației la serviciile medicale de bază: asistență medicală primară, medicamente, investigații etc.;
- motivarea angajaților din sistemul de sănătate.

Factorii principali care au influențat modificarea alocațiilor comparativ cu aprobat (rectificat) 2021 sunt:

- *majorări de alocații în sumă de 907,0 mil. lei pentru:*
 - asigurarea transferurilor de la bugetul de stat către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală - 236,9 mil. lei;
 - cheltuieli de personal legate de ajustarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar - 48,3 mil. lei;
 - contribuția Guvernului pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe - 44,6 mil. lei;
 - continuarea proiectelor de investiții capitale - 10,7 mil. lei;
 - asigurarea activității instituțiilor din domeniul ocrotirii sănătății - 0,6 mil. lei;

- implementarea proiectelor finanțate din surse externe - 565,9 mil.lei.

• *reduceri de alocații în sumă de 0,5 mil. lei* în legătură cu excluderea cheltuielilor de o singură dată.

Din alocațiile prevăzute pentru grupa dată, cheltuielile destinate pentru *programe de dezvoltare a ramurii* constituie 1 984,6 mil. lei sau 22,2%, *principalele fiind:*

- programele naționale și speciale gestionate de Ministerul Sănătății - 317,6 mil. lei;

- programul ramural de servicii medicale pentru contingentul arondat - 35,0 mil. lei;

- consolidarea bazei tehnico-materiale a instituțiilor medico-sanitare publice pentru care Ministerul Sănătății are calitatea de fondator - 61,4 mil. lei;

- contribuția Guvernului pentru proiecte finanțate din surse externe - 44,6 mil. lei;

- proiecte de investiții capitale din surse interne - 30,0 mil. lei;

- proiecte finanțate din surse externe - 1 496,0 mil. lei.

Totodată, transferurile de la bugetul de stat către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2022 constituie 6 071,9 mil. lei sau 4,1% din alocațiile prevăzute la grupa dată, din care:

a) asigurarea obligatorie de asistență medicală a unor categorii de persoane neangajate pentru care Guvernul are calitatea de asigurat - 3 048,8 mil. lei;

b) realizarea programului național de ocrotire a sănătății „Controlul și profilaxia diabetului zaharat” - 150,7 mil. lei;

c) asigurarea obligatorie de asistență medicală a deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Râbnîța-Tiraspol, conform legislației - 0,2 mil. lei;

d) acoperirea insuficienței de venituri proprii ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, urmare a implementării măsurilor ce țin de majorarea salariilor personalului din instituțiilor medico-sanitare publice încadrate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală și acordarea sporului personalului antrenat în acordarea asistenței medicale persoanelor care întrunesc criteriile definiției de caz COVID-19 - 2 872,3 mil.lei.

În grupa dată de cheltuieli în anul 2022 vor fi în derulare 7 *proiecte finanțate din surse externe*, inclusiv:

1) Proiectul „*Programul de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, al infecțiilor cu transmitere sexuală și al tuberculozei*” cu un volum de alocații de 182,1 mil. lei, din contul grantului oferit de Fondul Global pentru Combaterea SIDA, Tuberculozei și Malariei, destinat implementării următoarelor măsuri:

- asigurarea accesului universal la diagnosticarea și detectarea în timp util și de calitate a tuberculozei - prin lansarea testelor rapide de diagnostic molecular,

îmbunătățirea calității prin acoperirea cu teste de sensibilitate și promovarea depistării active a cazurilor;

- îmbunătățirea rezultatelor tratamentului pacienților cu tuberculoză prin implementarea unor scheme de tratament mai scurte modificate și abordări centrate pe oameni, extinderea, sprijinul complet al pacientului și activități de urmărire;

- reducerea transmisiei tuberculozei prin extinderea tratamentului preventiv eficient și îmbunătățirea controlului infecțiilor;

- creșterea depistării precoce a HIV, extinderea tratamentului antiretroviral și îmbunătățirea calității îngrijirii HIV, prin promovarea abordărilor inovatoare de testare, asigurarea accesului la tratament antiretroviral de calitate, implementarea unor modele diferențiate de tratament și îngrijire centrate pe HIV și realizarea unor activități care vizează legăturile slabe între lanțul serviciilor de îngrijire continuă HIV.

2) *Proiectul de susținere a Consiliului Național de Coordonare TB/SIDA*, cu un volum de alocații de 1,1 mil. lei, din contul grantului oferit de Fondul Global pentru Combaterea SIDA, Tuberculozei și Malariei pentru acoperirea cheltuielilor aferente activității Consiliului Național de Coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al tuberculozei.

3) *Proiectul „Îmbunătățirea infrastructurii de operare a serviciului mobil de urgență, resuscitare și descarcerare (SMURD) și de pregătire a personalului de intervenție în situații de urgență în zona transfrontalieră dintre Republica Moldova și România”* cu un volum de alocații de 16,4 mil. lei, din contul grantului oferit de Comisia Europeană, destinat construcției Unității de primiri urgențe a Institutului de Medicină Urgentă și reconstrucției Unității de primiri urgențe a Spitalului Clinic Municipal din Bălți.

4) *Proiectul „Asigurarea cu ambulanțe”* cu un volum de alocații de 29,7 mil. lei, din contul împrumutului oferit de Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru procurarea unui lot de 122 ambulanțe.

5) *Proiectul „Răspuns de urgență la COVID-19”* cu un volum de alocații de 144,3 mil. lei din contul împrumutului oferit de Banca Mondială destinat pentru procurarea echipamentului medical, testelor, instruirea personalului medical, reparația secțiilor de terapie intensivă.

6) *Proiectul „Răspuns de urgență la COVID-19 și suport pentru întreprinderile micro, mici și mijlocii”* – componenta „Sănătate”, cu un volum de alocații de 669,0 mil. lei din contul împrumutului oferit de Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru următoarele tipuri de cheltuieli: achiziția, în cazul procedurilor de urgență, a echipamentelor medicale, și materiale consumabile,

reabilitarea și transformarea spațiilor/unităților medicale, mobilizarea de expertiză suplimentară întru asigurarea măsurilor de răspuns de urgență la COVID-19.

7) Proiectul „*Finanțare adițională pentru Proiectul „Răspuns de urgență la COVID-19”*”, cu un volum de alocații de 453,2 mil. lei din contul imprimatului oferit de Banca Mondială destinat pentru procurarea echipamentului medical, testelor.

6.4.8. Cultură, sport, tineret, culte și odihnă

Pentru grupa funcțională „*Cultură, sport, tineret, culte și odihnă*” în proiectul de buget pentru anul 2022 se prevăd alocații în sumă de 1 027,5 mil. lei sau 1,6% din cheltuielile bugetului de stat.

Cheltuielile și resursele grupei date în anii 2020-2022 se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Executat 2020	Aprobat (modificat) 2021	Proiect 2022	Proiect 2022 față de aprobat (modificat) 2021	
				(+,-)	%
Cheltuieli, total	825,7	937,5	1 027,5	90,0	109,6
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>1,7</i>	<i>1,6</i>	<i>1,6</i>		<i>x</i>
cheltuieli curente	767,7	866,6	936,1	69,5	108,0
cheltuieli capitale	58,0	70,9	91,4	20,5	128,9
Resurse total,	825,7	937,5	1 027,5	90,0	109,6
<i>inclusiv:</i>					
resurse generale	816,3	923,8	1 007,7	83,9	109,1
venituri colectate	8,6	10,2	10,0	-0,2	98,0
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	0,8	3,5	9,8	6,3	

Comparativ cu alocațiile aprobate (modificate) pentru anul 2021, în anul 2022 se prevede o majorare de 90,0 mil. lei sau circa 9,6%, iar față de executat în anul 2020 - de 201,8 mil. lei sau circa 24,4%.

Cheltuielile pentru anul 2022 au fost estimate reieșind din *prioritățile strategice ale sectorului, precum:*

- protejarea și promovarea patrimoniului cultural național;
- creșterea nivelului de implicare a tinerilor la procesul de consolidare a democrației participative;
- consolidarea relațiilor interetnice în Republica Moldova;
- dezvoltarea infrastructurii instituțiilor culturale, sportive și de tineret;
- susținerea dezvoltării industriilor creative în Republica Moldova.

Factorii principali care au influențat modificarea alocațiilor comparativ cu aprobat (rectificat) 2021 sunt:

- *majorări de alocații în sumă de 113,8 mil. lei pentru:*

- cheltuieli de personal legate de ajustarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar - 35,0 mil. lei, dintre care *16,2 mil. lei* pentru școlile sportive finanțate din transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale;

- implementarea obiectelor de investiții capitale - 22,0 mil. lei;

- asigurarea transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale pentru finanțarea școlilor sportive - 12,7 mil. lei, dintre care *8,9 mil. lei* pentru deschiderea secțiilor sportive noi (inclusiv *6,6 mil. lei* - cheltuieli de personal);

- asigurarea condițiilor optime pentru desfășurarea activității aparatului Ministerul Culturii - 10,6 mil. lei, dintre care *5,5 mil. lei* sunt cheltuieli de personal;

- indexarea indemnizațiilor de merit persoanelor de creație, precum și majorarea numărului de beneficiari de la 200 la 250 - 7,0 mil. lei;

- implementarea proiectelor finanțate din surse externe - 6,3 mil. lei;

- asigurarea funcționalității Filarmonicii Naționale „Serghei Lunchevici” - 6,1 mil. lei, dintre care *2,0 mil. lei* pentru dotarea cu instrumente și partituri;

- indexarea volumului subvențiilor acordate din bugetul de stat pentru furnizori publici de servicii media - 5,0 mil. lei;

- efectuarea lucrărilor de reparație curentă și capitală ale edificiilor Bibliotecii Naționale și Biblioteca Națională pentru copii „Ion Creangă” - 4,6 mil. lei;

- asigurarea majorării de la 2000 lei la 4000 lei a compensațiilor bănești anuale acordate personalului de conducere și didactic din instituțiile de învățământ general public, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.969/2018, în baza numărului de beneficiari prezentat de Ministerul Educației și Cercetării - 2,4 mil. lei;

- asigurarea sportivilor cu premii pentru performanțele deosebite obținute în competițiile sportive - 2,0 mil. lei;

- acoperirea cheltuielilor de locațiune Agenției Naționale Antidoping și achitarea cotizațiilor Republicii Moldova în organizațiile internaționale - 0,1 mil. lei.

• *reduceri de alocații în sumă de 23,8 mil. lei*, în legătură cu excluderea cheltuielilor de o singură dată.

Din alocațiile prevăzute pentru grupa dată, cheltuielile cu caracter instituțional (întreținerea curentă a instituțiilor bugetare) constituie 211,2 mil. lei sau 20,6%, iar 547,7 mil. lei sau 53,3% sunt destinate pentru *programe de dezvoltare a ramurii, principalele fiind:*

- televiziune și radiodifuziune - 140,5 mil. lei;

- susținerea cinematografiei - 10,5 mil. lei;

- susținerea culturii scrise - 7,4 mil. lei;

- sport - 93,2 mil. lei;

- activități în domeniul tineretului - 18,4 mil. lei;
- cultura și protejarea patrimoniului cultural național - 277,7 mil. lei.

Transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat către autoritățile publice locale pentru finanțarea activității școlilor sportive constituie 268,6 mil. lei sau 26,1% din total pe grupă.

Totodată, în proiectul de buget sunt incluse alocații în sumă totală de 323,0 mil. lei pentru susținerea/subvenționarea instituțiilor publice la autogestiune, inclusiv pentru:

- susținerea activității teatrelor, a circuitului și a organizațiilor concertistice - 181,9 mil. lei;
 - Instituția Publică Națională a Audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova” - 137,3 mil. lei;
 - Instituția Publică „Muzeul de istorie a evreilor din Republica Moldova” - 1,4 mil. lei;
 - Instituția Publică „Noi”, „Alunelul” și „Florile Dalbe” - 2,4 mil. lei.
- Astfel, în cadrul grupei respective se prevăd alocații pentru:
- desfășurarea Calendarului măsurilor sportive - 47,0 mil. lei;
 - acordarea burselor pentru sportivii de performanță - 11,0 mil. lei;
 - acordarea premiilor sportivilor pentru performanțele deosebite obținute în competițiile sportive - 7,0 mil. lei;
 - acordarea indemnizației de merit pentru oamenii de creație – 26,1 mil. lei, (pentru 250 persoane);
 - susținerea proiectelor/programelor culturale ale organizațiilor necomerciale - 7,4 mil. lei;
 - susținerea programului de granturi pentru inițiativele tinerilor la nivel local - 1,5 mil. lei.

În grupa dată de cheltuieli în anul 2022 vor fi în derulare 2 *proiecte finanțate din surse externe*, inclusiv:

1) Proiectul „*Programul Operațional Comun „Bazinul Mării Negre”*” cu un volum de alocații de 0,5 mil. lei, din contul grantului extern, destinate promovării turismului arheologic, istoric și cultural din regiunea Mării Negre prin prezentarea patrimoniului bogat și a moștenirii culturale într-un mod coerent, folosind tehnologiile informaționale.

2) Proiectul „*Istoria și muzica – valorile care ne unesc*” cu un volum de alocații de 9,3 mil. lei din contul grantului extern, destinate implementării următoarelor măsuri:

- promovarea patrimoniului cultural al Rezervației cultural-naturale Orheiul Vechi, prin crearea unei platforme electronice virtuale;

- restaurarea a trei imobile de arhitectură vernaculară (două case tradiționale țărănești din satul Butuceni și o casă tradițională boierească din satul Morovaia, raionul Orhei).

6.4.9. Învățământ

Pentru grupa funcțională „Învățământ” în proiectul de buget pentru anul 2021 se prevăd alocații în sumă de 13 655,4 mil. lei sau 20,9% din cheltuielile bugetului de stat.

Cheltuielile și resursele grupei date în anii 2020-2022 se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Executat 2020	Aprobat (modificat) 2021	Proiect 2022	Proiect 2022 față de aprobat (modificat) 2021	
				(+, -)	%
Cheltuieli, total	11 887,0	12 611,9	13 655,4	1 043,5	108,3
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	23,9	21,9	20,9	-1,0	x
cheltuieli curente	11 571,2	12 293,4	13 228,9	935,5	107,6
cheltuieli capitale	315,8	318,5	426,5	108,0	133,9
Resurse total,	11 887,0	12 611,9	13 655,4	1 043,5	108,3
<i>inclusiv:</i>					
resurse generale	11 710,1	12 349,0	13 215,4	866,4	107,0
venituri colectate	22,5	41,1	40,7	-0,4	99,0
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	154,4	221,8	399,3	177,5	180,0

Comparativ cu alocațiile aprobate (modificate) pentru anul 2021, în anul 2022 se prevede o majorare de 1 043,5 mil. lei sau circa 8,3%, iar față de executat în anul 2020 - de 1 768,4 mil. lei sau circa 14,9%.

Cheltuielile pentru anul 2022 au fost estimate reieșind din *prioritățile strategice ale sectorului, precum:*

- crearea condițiilor pentru educația și îngrijirea timpurie a copiilor;
- asigurarea accesului la apă și sanitație în instituțiile de învățământ general;
- continuarea reformei curriculare în vederea monitorizării implementării curriculumului disciplinare dezvoltate în învățământul general și procesul de asigurare cu manuale școlare și a calității manualelor elaborate în conformitate cu prevederile curricular dezvoltate;
- continuarea dezvoltării oportunităților de formare continuă a cadrelor didactice și de conducere în raport cu solicitările acestora și din perspectiva motivării pedagogilor să se formeze pe tot parcursul vieții;
- asigurarea funcționalității SIA „Registrul Național al Calificărilor din RM”, pentru asigurarea transparenței, credibilității sistemului național de educație și formare, asigurarea încrederii în rezultatele obținute în cadrul acestuia pe plan național și internațional, sprijinirea mobilității academice și profesionale a

absolvenților, pentru informarea publicului larg, inclusiv la nivel internațional, cu privire la programele de formare și calificările naționale asigurate de calitate;

- continuarea modernizării învățământului profesional tehnic și racordarea programelor de formare profesională tehnică la necesitățile pieței muncii;

- îmbunătățirea calității programelor de studii superioare în corespundere cu necesitățile pieței muncii prin implementarea noilor mecanisme de finanțare a învățământului superior și respectiv, dezvoltarea standardelor de calitate pentru compatibilizarea și comparabilitatea calificărilor și diplomelor de studii în plan internațional.

Factorii principali care au influențat modificarea alocațiilor comparativ cu aprobat (rectificat) 2021 sunt:

- *majorări de alocații în sumă de 1 064,9 mil. lei pentru:*

- cheltuieli de personal legate de ajustarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar pentru instituțiile de învățământ - 653,7 mil. lei;

- implementarea proiectelor finanțate din surse externe - 177,5 mil. lei, dintre care 6,9 mil. lei sunt pentru proiecte de investiții capitale;

- desfășurarea procesului educațional în cadrul instituțiilor de învățământ finanțate din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale - 84,6 mil. lei, dintre care: 39,5 mil. lei pentru deschiderea de grupe noi în cadrul instituțiilor de educație timpurie și instituțiilor de învățământ extrașcolar (inclusiv 21,3 mil. lei pentru cheltuieli de personal);

- asigurarea majorării de la 2 000 lei la 4 000 lei a compensațiilor bănești anuale acordate personalului de conducere și didactic din instituțiile de învățământ general public, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.969/2018, în baza numărului de beneficiari prezentat de Ministerul Educației și Cercetării - 81,3 mil. lei;

- asigurarea elevilor cu manuale - 20,0 mil. lei;

- implementarea proiectelor de renovare/construcției a blocurilor sanitare în instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal - 20,0 mil. lei;

- majorarea cuantumului burselor elevilor și studenților din cadrul instituțiilor de învățământ - 17,4 mil. lei;

- crearea condițiilor adecvate în cadrul instituțiilor de învățământ din subordinea autorităților publice centrale - 6,4 mil. lei;

- asigurarea evaluării externe a instituțiilor de învățământ - 2,6 mil. lei;

- contribuția Guvernului pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe - 0,9 mil. lei;

- majorarea cuantumului soldei elevilor și studenților din cadrul instituțiilor de învățământ - 0,5 mil. lei.

- *reduceri de alocații în sumă de 21,4 mil. lei:*

- implementarea suportului bugetar finanțat de Banca Mondială în cadrul Proiectului „Reforma învățământului în Moldova” - 16,7 mil. lei;
- implementarea proiectelor de investiții capitale - 4,7 mil. lei, inclusiv din contul contribuția Guvernului pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe - 1,8 mil. lei.

Din alocațiile prevăzute pentru grupa dată, cheltuielile cu caracter instituțional (întreținerea curentă a instituțiilor bugetare) constituie 474,2 mil. lei sau 3,5%, iar 2 527,9 mil. lei sau 18,5% sunt destinate pentru *programe de dezvoltare a ramurii, principalele fiind:*

- suportul bugetar finanțat de Banca Mondială în cadrul Proiectului „Reforma învățământului în Moldova” - 13,5 mil. lei;
- asigurarea elevilor cu manuale școlare - 64,8 mil. lei;
- reparația și dotarea blocurilor sanitare în școli - 25,0 mil. lei;
- asigurarea alimentării elevilor din instituțiile de învățământ liceal și profesional tehnic secundar din subordinea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării - 50,6 mil. lei;
- Planul (Comanda de Stat) pentru pregătirea cadrelor de specialitate - 1 610,0 mil. lei;
- asigurarea cu burse a elevilor din instituțiile de învățământ - 308,0 mil. lei;
- organizarea odihnei de vară pentru copii - 1,3 mil. lei;
- susținerea elevilor dotați - 8,7 mil. lei;
- curriculum școlar - 10,3 mil. lei;
- cotizațiile la organisme internaționale - 3,6 mil. lei;
- asigurarea funcționării limbilor - 1,6 mil. lei;
- contribuția Guvernului pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe - 4,0 mil. lei;
- implementarea proiectelor finanțate din surse externe - 399,3 mil. lei;
- realizarea proiectelor de investiții capitale - 26,0 mil. lei;
- asigurarea compensațiilor bănești pentru cadrele didactice din învățământul general - 1,2 mil. lei.

Totodată, în proiectul de buget sunt incluse alocații pentru transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat către autoritățile publice locale pentru finanțarea instituțiilor de învățământ în volum de 10 653,3 mil. lei sau 78,0% din totalul alocațiilor prevăzute pentru grupa dată.

În grupa dată de cheltuieli în anul 2022 vor fi în derulare 5 *proiecte finanțate din surse externe*, inclusiv:

1) Proiectul „*Programul de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova*” cu un

volum de alocații de 34,8 mil. lei din contul grantului extern, contribuției autorităților publice locale la proiect și soldului de mijloace la începutul anului, destinate implementării următoarelor măsuri:

- dezvoltarea și modernizarea rețelei de instituții din localitățile rurale prin continuarea renovării instituțiilor preșcolare;
- construcția unui bloc de studii la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din mun. Comrat.

2) Proiectul „*Reforma învățământului în Moldova*” cu un volum de alocații de 99,5 mil. lei din contul contribuției din împrumuturi externe, destinate implementării următoarelor măsuri:

- consolidarea calității educației prin lucrări de renovare a școlilor;
- implementarea standardelor minime educaționale;
- managementul proiectului.

Implementarea măsurilor respective va fi realizată de către Ministerul Educației și Cercetării și Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

3) Proiectul „*Susținerea învățământului superior*” cu un volum de alocații de 253,9 mil. lei, din contul contribuției din împrumuturi externe destinate implementării următoarelor măsuri:

- elaborarea și revizuirea Standardelor de Calificare;
- gestionarea Registrului Național al Calificărilor;
- acreditarea programelor și instituțiilor de învățământ superior, care oferă programe de studii superioare de master și doctorat;
- elaborarea unui sistem electronic unificat de admitere în învățământul superior (e-admitere);
- elaborarea Sistemului Informațional de Management în Învățământul Superior;
- elaborarea Sistemului Informațional al Pieței Muncii.

4) Proiectul „*Programul cadru al UE Erasmus +*” cu un volum de alocații de 0,7 mil. lei din contul grantului extern și soldului de mijloace la începutul anului, destinate pentru analizarea nevoilor de dezvoltare și elaborarea planului de implementare a strategiei de implicare a părților interesate în activitățile de asigurare externă a calității ale Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare.

5) Proiectul „*Livada Moldove*” cu un volum de alocații de 10,4 mil. lei, din contul soldului de mijloace la începutul anului, destinate construcției laboratoarelor și centrelor tehnico - didactice pentru îmbunătățirea calității de instruire în instituțiile de învățământ profesional tehnic din domeniul agricol.

6.4.10. Protecție socială

Pentru grupa funcțională „Protecție socială” în proiectul de buget pentru anul 2022 se prevăd alocații în sumă de 14 784,7 mil. lei sau 22,7% din cheltuielile bugetului de stat.

Cheltuielile și resursele grupei date în anii 2020-2022 se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Executat 2020	Aprobat (modificat) 2021	Proiect 2022	Proiect 2022 față de aprobat (modificat) 2021	
				(+,-)	%
Cheltuieli, total	10 558,6	12 398,0	14 784,7	2 386,7	119,3
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>21,3</i>	<i>21,5</i>	<i>22,7</i>	<i>1,2</i>	<i>x</i>
cheltuieli curente	10 536,2	12 372,0	14 752,7	2 380,7	119,2
cheltuieli capitale	22,4	26,0	32,0	6,0	123,1
Resurse total,	10 558,6	12 398,0	14 784,7	2 386,7	119,3
<i>inclusiv:</i>					
resurse generale	10 441,4	12 217,0	14 628,2	2 411,2	119,7
venituri colectate	115,5	178,9	156,5	-22,4	87,5
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	1,7	2,1		-2,1	0,0

Comparativ cu alocațiile aprobate (modificate) pentru anul 2021, în anul 2022 se prevede o majorare de 2 386,7 mil. lei sau circa 19,3%, iar față de executat în anul 2020 - de 4 226,1 mil. lei sau circa 40,0%.

Cheltuielile pentru anul 2022 au fost estimate reieșind din *prioritățile strategice ale sectorului, precum:*

- asigurarea sustenabilității sistemului public de asigurări sociale;
- consolidarea sistemului de asistență socială care să răspundă nevoilor persoanelor vulnerabile;
- protecția socială a familiei și copilului;
- asigurarea măsurilor de prevenire a fenomenului violenței și dezvoltarea serviciilor de protecție a victimelor violenței;
- creșterea responsabilității sociale a angajatorilor (stimularea angajatorilor pentru investiții în condiții de muncă, prevenirea discriminării, servicii sociale la nivel local, lupta împotriva muncii forțate).

Factorii principali care au influențat modificarea alocațiilor comparativ cu aprobat (rectificat) 2021 sunt:

- *majorări de alocații în sumă de 2 637,3 mil. lei mil. lei pentru:*
 - asigurarea transferurilor de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat, pentru plata prestațiilor sociale și acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat - 1 482,0 mil. lei;

- asigurarea transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale - 62,8 mil. lei;

- cheltuieli de personal legate de implementarea Legii 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar - 18,2 mil. lei;

- indexarea unor cheltuieli ale instituțiilor din subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale conform legislației în vigoare - 8,3 mil. lei;

- compensarea diferenței de tarife, conform facturilor de gaze naturale și agentului termic - 900,0 mil. lei;

- asigurarea indemnizației salariaților cu copii și indemnizației pentru șomaj tehnic, conform măsurilor de susținere a angajatorilor și salariaților în condițiile aplicării măsurilor de restricție pe perioada pandemiei de COVID-19 - 100,0 mil. lei;

- compensații salariaților pentru implementarea măsurilor speciale privind asigurarea securității, protecției vieții și sănătății populației - 50,0 mil. lei.

• *reduceri de alocații în sumă de 250,6 mil. lei* în legătură cu reducerea cheltuielilor direcționate pentru susținerea financiară suplimentară a beneficiarilor, în legătură cu majorarea pensiei minime.

Din alocațiile prevăzute pentru grupa dată, cheltuielile destinate pentru *programe de dezvoltare a ramurii* constituie 426,0 mil. lei sau 2,9%, *principalele fiind:*

- susținerea tinerilor specialiști cu studii medicale și farmaceutice plasați în câmpul muncii în mediu rural - 28,7 mil. lei;

- realizarea programelor cu destinație specială în domeniul asistenței sociale și finanțarea pachetului minim de servicii sociale din mijloacele Fondului de susținere a populației - 135,5 mil. lei;

- indexarea depunerilor bănești ale cetățenilor în Banca de Economii - 86,0 mil. lei;

- realizarea Programului de stat „Prima casă” - 79,7 mil. lei;

- măsuri de protecție socială a șomerilor - 41,6 mil. lei;

- acordarea subvențiilor pentru susținerea parțială a activității Asociațiilor Obștești (Asociația Nevăzătorilor, Asociația Surzilor și Societatea Invalizilor) - 2,3 mil. lei.

Totodată, în proiectul de buget sunt incluse alocații în sumă totală de 54,2 mil. lei pentru susținerea/subvenționarea Instituției publice la autogestiune „Centrul Republican Experimental Protezare, Ortopedie și Reabilitare”.

Ponderea cea mai semnificativă sau 84,9% în totalul grupei constituie transferurile de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2022 în sumă totală de 12 550,0 mil. lei. Din transferurile de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat 23,4% sau 2 931,1 mil. lei sunt direcționate

pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat, cu 91,1 mil. lei mai mult față de aprobat (rectificat) 2021 și 9 618,9 mil. lei sau 76,6% pentru plata prestațiilor sociale, cu 1 391,0 mil. lei mai mult. Modificarea volumului alocațiilor pentru plata prestațiilor sociale este condiționată de următorii factori:

- ✓ majorarea cuantumului indemnizației unice la nașterea copilului în corelare cu valoarea monetară a coșului minim de bunuri necesare la nașterea copilului, calculată pentru anul precedent de la 9 459,0 lei până la 10 078,0 lei - 13,0 mil. lei;

- ✓ majorarea pensiei minime până la 2 000,0 lei - 1 074,7 mil. lei;

- ✓ majorarea cuantumului ajutorului pentru perioada rece a anului cu 200 de lei - 268,4 mil. lei;

- ✓ majorarea alocației lunare de stat din rândul participanților la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței RM, la acțiunile de luptă din Afganistan și pe teritoriile altor state de la 500 lei până la 750 lei - 12,3 mil. lei;

- ✓ reexaminarea eșalonată, începând cu 1 ianuarie 2022 a pensiilor de dizabilitate pentru persoanele care activează sau au activat în câmpul muncii după realizarea dreptului la pensie de dizabilitate - 22,6 mil. lei.

Transferurile cu destinație specială către bugetele locale pentru asistența socială au fost estimate în sumă de 363,9 mil. lei, ceea ce constituie cu 62,8 mil. lei sau 120,9% mai mult față de aprobat (rectificat) 2021, factorii principali care au condiționat această majorare sunt:

- ✓ majorarea compensațiilor pentru serviciile de transport pentru persoanele cu dizabilități accentuate din APL de la 69 lei/trimestru până la 124,5 lei/trimestru și pentru municipiul Bălți de la 135 lei/trimestru până la 157,5/trimestru (Hotărârea Guvernului nr.1413/2016) în sumă de 20,0 mil. lei;

- ✓ creșterea cheltuielilor în legătură cu majorarea salariului minim/ valorii de referință/ claselor pentru cadrelor didactice, șoferi (Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018) în sumă de 0,9 mil.lei;

- ✓ creșterea cheltuielilor în legătură cu majorarea numărului de localități beneficiare de compensarea diferenței de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari, Căușeni și Anenii Noi, cât și a mărimii compensațiilor respective (Legea nr.1435/2002) în sumă de 50,8 mil. lei;

- ✓ reducerea cheltuielilor în legătură cu micșorarea contingentului de beneficiari în sumă de 11,2 mil. lei;

- ✓ creșterea cheltuielilor reieșind din majorările cu indicele prețurilor de consum pentru mărfuri și servicii în sumă de 2,3 mil. lei.

6.5. Raporturile dintre bugetul de stat și componentele bugetului public național

6.5.1. Transferurile către bugetele locale

Pentru anul 2022 raporturile între bugetul de stat cu bugetele locale sunt stabilite în baza Legii nr.397/2003 privind finanțele publice locale, Codul fiscal nr.1163/1997, Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018, precum și alte acte normative.

Astfel, raporturile dintre bugetul de stat și bugetele locale se rezumă la:

- 1) transferuri cu destinație generală;
- 2) transferuri cu destinație specială;
- 3) transferuri de compensare.

Conform calculelor, pentru anul 2022 volumul total al transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale se cifrează la 14 913,9 mil.lei, dintre care:

- transferuri cu destinație generală - 1 869,1 mil. lei;
- transferurile cu destinație specială - 12 820,1 mil. lei, inclusiv 119,0 mil. lei din Fondul de susținere a populației pentru finanțarea pachetului minim de servicii sociale de către autoritățile publice locale de nivelul al doilea;
- transferuri de compensare - 224,7 mil.lei.

Transferuri cu destinație generală

Suma *transferurilor cu destinație generală* de la bugetul de stat către bugetele locale de ambele nivele din Fondul de susținere financiară a unităților administrativ-teritoriale sunt calculate, conform legii, pe bază de formulă distinctă pentru fiecare UAT de nivelul întâi și nivelul al doilea, pe baza datelor conform execuției bugetare din anul 2020 și constituie 1 869,1 mil. lei, cu 169,1 mil.lei mai puțin comparativ cu suma transferurilor aprobate pentru anul 2021.

Această diminuare rezultă din micșorarea volumului Fondului de susținere financiară a UAT (FSF) din care sunt calculate TDG pentru bugetele locale, în urma majorării cu începere de la 01.01.2020 a cotelor defalcărilor de la IVPF în bugetele locale (sate/comune/orașe de la 75% la 100%, orașe reședință de raion de la 20% la 50%, municipii reședință de raion de la 35% la 50% și municipiul Bălți de la 45% la 50%).

Fondul de susținere financiară a UAT se formează din impozitul pe venitul persoanelor fizice nealocat sub formă de defalcări la bugetele locale, care pentru anul 2022, conform execuției bugetare din anul 2020, constituie 1 521,6 mil. lei. Totodată, fondul de susținere financiară a fost suplimentat cu 347,5 mil. lei sub formă de cotă-parte de 10% din impozitul pe venitul obținut din activitatea de întreprinzător încasat în anul 2020.

Transferuri cu destinație specială

Conform prevederilor Legii privind finanțele publice locale, *transferurile cu destinație specială* de la bugetul de stat către bugetele locale se alocă pentru finanțarea:

- a) învățământului preșcolar, primar, secundar-general, special și complementar (extrașcolar);
- b) competențelor delegate autorităților administrațiilor publice locale (în continuare – APL);
- c) infrastructurii drumurilor
- d) altor măsuri speciale.

Totodată, ținând cont că școlile sportive sunt instituții de învățământ extrașcolar, finanțarea acestora, la fel, se efectuează din contul transferurilor cu destinație specială.

Transferuri cu destinație specială pentru învățământ

Suma transferurilor cu destinație specială pentru instituțiile de învățământ constituie 10 653,3 mil. lei, cu 789,7 mil. lei mai mult comparativ cu suma transferurilor aprobate (modificate) pentru anul 2021.

Calculul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale pentru acoperirea cheltuielilor din *învățământ* pentru anul 2022 a fost efectuat după cum urmează:

1. Transferurile cu destinație specială pentru *învățământul preșcolar* pentru fiecare unitate administrativ-teritorială au fost calculate în baza transferurilor stabilite pentru anul 2021 pentru nivelul de învățământ respectiv. Totodată, transferurile cu destinație specială pentru învățământul preșcolar au fost:

- majorate cu costul măsurilor de politici salariale noi - 203,2 mil. lei;
- majorate cu mijloace financiare suplimentare alocate pentru buna funcționare a instituțiilor de educație timpurie 73,9 mil. lei, inclusiv pentru deschiderea grupelor noi - 35,7 mil. lei;
- suplimentate cu costul majorării de la 2000 lei la 4000 lei a compensațiilor bănești anuale acordate personalului de conducere și didactic din instituțiile de învățământ general public, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.969/2018, în baza numărului de beneficiari prezentat de Ministerul Educației și Cercetării - 25,1 mil. lei.

De asemenea, transferurile cu destinație specială pentru învățământul preșcolar au fost ajustate cu propunerile de redistribuire a transferurilor cu destinație specială între bugetele locale, înaintate în baza deciziilor autorităților reprezentative și deliberative, ca urmare a reorganizărilor instituțiilor de învățământ (UAT Călărași, Căușeni, Edineț, Fălești, Florești, Nisporeni, Ocnița, Orhei, Soroca și Șoldănești).

2. Transferurile cu destinație specială pentru *învățământul primar și secundar* includ transferuri categoriale pentru școli primare, gimnazii și licee, calculate după Metodologia de finanțare în bază de cost standard per elev, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.868/2018.

Totodată, transferurile cu destinație specială pentru învățământul primar și secundar au fost:

- majorate cu costul măsurilor de politici salariale noi - 379,1 mil. lei;
- ajustate cu cheltuielile medii precedente per beneficiar, în baza numărului de elevi prezentat de Ministerul Educației și Cercetării - 7,8 mil. lei;
- suplimentate cu costul majorării de la 2000 lei la 4000 lei a compensațiilor bănești anuale acordate personalului de conducere și didactic din instituțiile de învățământ general public, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.969/2018, în baza numărului de beneficiari prezentat de Ministerul Educației și Cercetării - 52,0 mil. lei.

Cuantumul normativului valoric pentru un „elev ponderat” și a normativului valoric pentru o instituție, luat în calcul la stabilirea transferurilor categoriale constituie *14 916,0 lei* și, respectiv, *804 151,0 lei*.

De asemenea, pentru acordarea dejunurilor calde elevilor, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.234/2005 „Cu privire la alimentarea elevilor”, s-a luat în calcul numărul elevilor claselor I-IV, la situația din 1 octombrie 2020 (disponibil de facto la sfârșitul perioadei de gestiune) și norma de alimentație de 10,8 lei/zi pentru un elev calculată pentru 171 zile de alimentație, sunt alocate transferuri cu destinație specială în mărime de 245,9 mil. lei.

Pentru unele instituții de învățământ secundar din unele localități ale raioanelor Anenii Noi, Căușeni și Dubăsari, amplasate în zona de securitate, au fost luați în calcul și elevii din clasele V-XII, la situația din 1 octombrie 2020 (disponibil de facto la sfârșitul perioadei de gestiune), sunt alocate transferuri cu destinație specială în mărime de 2,5 mil.lei.

În legătură cu particularitățile specifice din planurile de învățământ privind *studierea limbilor minorităților naționale* și pentru studierea istoriei, culturii și tradițiilor poporului sunt luate în calcul mijloace financiare pentru acest scop în volum de 28,5 mil.lei.

Referitor la organizarea învățământului gimnazial și liceal pentru deținuții minori din penitenciare (municipiile Chișinău și Bălți și raioanele Cahul, Hâncești și Rezina), transferurile cu destinație specială includ mijloace pentru achitarea salariilor profesorilor, care activează în clasele din penitenciarele respective în mărime de 1,5 mil.lei.

Transferurile cu destinație specială pentru învățământul primar și secundar includ și mijloace financiare pentru *organizarea și desfășurarea examenelor de*

absolvire, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.391/2014 „Cu privire la acțiunile de organizare și desfășurare a examenelor de absolvire a nivelurilor de învățământ” în mărime de 5,8 mil.lei.

Suplimentar, au fost prevăzute mijloace financiare pentru personalul școlilor primare, gimnaziilor și liceelor din partea stângă a Nistrului din raionul Dubăsari, satul Varnița din raionul Anenii Noi și din satele Copanca și Hagimus raionul Căușeni, care beneficiază de salariul de bază majorat cu 4 clase de salarizare succesive, determinat în condițiile Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018 în mărime de 2,8 mil. lei.

Pentru *liceele-internat cu profil sportiv* s-a luat în calcul numărul elevilor claselor V-XII, la sfârșitul perioadei de gestiune potrivit Raportului privind îndeplinirea planului de rețea, state și contingente în instituțiile de învățământ primar și secundar general pe anul 2021 norma de alimentație de 53,7 lei / zi pentru anul 2021, calculată pentru 273 zile de alimentație.

3. Transferurile cu destinație specială pentru *învățământul special* au fost calculate în baza transferurilor stabilite pentru anul 2021 pentru respectivele instituții. Totodată, transferurile pentru învățământul special au fost:

- majorate cu costul măsurilor de politici salariale noi - 4,3 mil. lei;
- suplimentate cu costul majorării de la 2000 lei la 4000 lei a compensațiilor bănești anuale acordate personalului de conducere și didactic din instituțiile de învățământ general public, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.969/2018, în baza numărului de beneficiari prezentat de Ministerul Educației și Cercetării - 0,5 mil. lei.

4. Transferurile cu destinație specială pentru *învățământul extrașcolar și odihna de vară* au fost calculate în baza transferurilor stabilite pentru anul 2021 pentru instituțiile/măsurile respective. Totodată, transferurile cu destinație specială pentru învățământul extrașcolar au fost:

- majorate cu costul măsurilor de politici salariale noi – 37,9 mil. lei;
- majorate cu mijloace financiare suplimentare pentru buna funcționare a instituțiilor de învățământ extrașcolar - 5,1 mil. lei, inclusiv pentru deschiderea grupelor noi - 3,9 mil. lei;
- suplimentate cu costul majorării de la 2000 lei la 4000 lei a compensațiilor bănești anuale acordate personalului de conducere și didactic din instituțiile de învățământ general public, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.969/2018, în baza numărului de beneficiari prezentat de Ministerul Educației și Cercetării - 3,2 mil. lei;
- diminuate în urma reorganizării unei instituții de învățământ extrașcolar - 2,4 mil. lei.

Transferuri cu destinație specială pentru școlile sportive

Suma transferurilor cu destinație specială pentru *școlile sportive* constituie 268,6 mil. lei, cu 31,0 mil.lei mai mult comparativ cu suma transferurilor aprobate (rectificate) pentru anul 2021.

Totodată, transferurile cu destinație specială pentru *școlile sportive* au fost:

- majorate cu costul măsurilor de politici salariale noi - 16,2 mil.lei;
- suplimentate cu costul majorării de la 2000 lei la 4000 lei a compensațiilor bănești anuale acordate personalului de conducere și didactic din instituțiile de învățământ general public, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.969/2018, în baza numărului de beneficiari prezentat de Ministerul Educației și Cercetării - 2,1 mil.lei;
- majorate cu mijloace financiare alocate pentru buna funcționare a școlilor sportive, în urma examinării solicitărilor înaintate de autoritățile APL - 10,4 mil.lei, inclusiv pentru deschiderea de secții sportive - 6,6 mil. lei;
- majorate cu mijloace financiare în urma reorganizării unei instituții de învățământ extrașcolar - 2,3 mil. lei.

Transferuri pentru unele plăți sociale, indemnizații și servicii sociale

Suma transferurilor cu destinație specială pentru plățile sociale efectuate din bugetul de stat către bugetele locale pentru anul 2022 a fost estimată reieșind din prioritățile strategice ale sectorului, precum și angajamentele de cheltuieli asumate în anii precedenți cu impact financiar asupra anilor următori și constituie 363,9 mil. lei, cu 62,8 mil.lei mai mult comparativ cu planul precizat în anul 2021.

Alocarea de mijloace financiare suplimentare este condiționată de următorii factori:

- ✓ majorarea compensațiilor pentru serviciile de transport pentru persoanele cu dizabilități accentuate din APL de la 69 lei/trimestru până la 124,5 lei/trimestru și pentru municipiul Bălți de la 135 lei/trimestru până la 157,5 lei/trimestru (Hotărârea Guvernului nr.1413/2016) în sumă de 20,0 mil.lei;
- ✓ creșterea cheltuielilor în legătură cu majorarea salariului minim/ valorii de referință/ claselor pentru cadrele didactice, șoferi (Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018) în sumă de 0,9 mil.lei;
- ✓ creșterea cheltuielilor în legătură cu majorarea numărului de localități beneficiare de compensarea diferenței de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari, Căușeni și Anenii Noi, cât și a mărimii compensațiilor respective (Legea nr.1435/2002) în sumă de 50,8 mil.lei;
- ✓ reducerea cheltuielilor în legătură cu micșorarea contingentului de beneficiari în sumă de 11,2 mil.lei;
- ✓ creșterea cheltuielilor reieșind din majorările cu indicele prețului de consum pentru mărfuri și servicii în sumă de 2,3 mil.lei.

Ca transferuri cu destinație specială pentru finanțarea competențelor delegate autorităților administrației publice locale sunt prevăzute:

A. Plăți sociale, care includ:

1. *Compensația pentru serviciile de transport*, care prevede compensația cheltuielilor pentru călătoria în transportul comun urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor) și compensația anuală pentru cheltuielile legate de serviciile de transport, care se acordă persoanelor cu dizabilități locomotorii, persoanelor cu dizabilități severe și accentuate, copiilor cu dizabilități, precum și persoanelor care însoțesc persoane cu dizabilități severe sau copii cu dizabilități – prevăzute în articolul 49 al Legii privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr.60 din 30 martie 1992. Pentru anul 2022 se prevede acordarea compensației în volum de 114,3 mil. lei.

Prin urmare, cuantumul anual al compensației respective va constitui:

▪ pentru beneficiarii din UAT:

- pentru persoane cu dizabilități severe și copiilor cu dizabilități în vârstă de până la 18 ani (s-au estimat în mărime de 360 lei/trimestrial);

- pentru persoane cu dizabilități accentuate (s-au estimat în mărime de 124,5 lei/trimestrial).

▪ pentru beneficiarii din municipiul Chișinău:

- pentru persoane cu dizabilități severe și copiilor cu dizabilități în vârstă de până la 18 ani (s-au estimat în mărime de 360 lei/trimestrial);

- pentru persoane cu dizabilități accentuate (s-au estimat în mărime de 180 lei/trimestrial).

▪ pentru beneficiarii din municipiul Bălți:

- pentru persoane cu dizabilități severe și copiilor cu dizabilități în vârstă de până la 18 ani (s-au estimat în mărime de 360 lei/trimestrial);

- pentru persoane cu dizabilități accentuate (s-au estimat în mărime de 157,5 lei/trimestrial).

Suplimentar la aceste compensații, persoanele cu dizabilități locomotorii (inclusiv copiii cu dizabilități locomotorii în vârstă de până la 18 ani) beneficiază de un supliment în mărime de 200 lei/trimestrial.

Condițiile de stabilire și plată a compensației pentru serviciile de transport sunt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1413/2016.

2. *Indemnizație pentru copiii rămași fără ocrotire părintească și a celor rămași temporar fără ocrotire părintească:*

a) *Indemnizația pentru copiii adoptați și cei aflați sub tutelă/curatelă*, care prevede plata indemnizației pentru copii rămași fără ocrotire părintească și a celor rămași temporar fără ocrotire părintească, conform prevederilor art.14 și art.15 din

Legea nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.

Condițiile de stabilire și plată a indemnizațiilor pentru copii adoptați sau cei aflați sub tutelă/curatelă sunt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.581/2006 și Regulamentul cu privire la tipurile, cuantumurile și condițiile specifice de acordare a indemnizațiilor pentru creșterea și îngrijirea copiilor plasați în serviciile de tutelă/curatelă, asistență parentală profesionistă și casă de copii de tip familial, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1278/2018.

b)Indemnizația pentru copiii cu vârsta de 7-17 ani, în cazul elevilor/studentilor cu vârsta de până la 18 ani, persoane apte de muncă, în cazul elevilor/studentilor cu vârstă mai mare de 18 ani, conform Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor pentru unele categorii de copii și tineri, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.132/2020.

Pentru anul 2022, pentru ambele categorii de beneficiari au fost prevăzute mijloace financiare în mărime de 90,5 mil. lei.

3. Indemnizații și compensații pentru absolvenții instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic postsecundar, încadrați în instituțiile de învățământ în primii 3 ani după absolvirea acestora pentru plata indemnizației unice și pentru compensarea lunară a cheltuielilor pentru închirierea spațiului locativ, consumul de energie termică și electrică personalului didactic angajat în instituțiile de învățământ publice din mediul rural și centrele raionale, încadrați în instituțiile de învățământ, prin repartizare de către Ministerul Educației, potrivit art.134(5) și (6) din Codul Educației nr.152/2014. Modalitatea de calculare, repartizare, utilizare și evidență a transferurilor cu destinație specială pentru susținerea cadrelor didactice tinere sunt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.802/2015 (modificat prin H.G nr.217/2019). Pentru anul 2022 au fost prevăzute mijloace financiare în mărime de 49,5 mil. lei.

4. Compensarea cheltuielilor pentru diferența de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari, Căușeni și raionul Anenii Noi, potrivit Legii nr.1435/2002 pentru compensarea diferenței de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari, Căușeni și raionul Anenii Noi (modificată prin Legea nr.61/2021). Pentru anul 2022, în acest scop sunt prevăzute mijloace financiare în mărime de 77,4 mil. lei.

5. Prestațiile sociale pentru copiii plasați în serviciile sociale - condițiile de stabilire și plată a indemnizațiilor zilnice pentru copii sunt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.378/2018. Pentru anul 2022 sunt prevăzute mijloace financiare în mărime de 12,9 mil. lei pentru asigurarea cu

bani de buzunar a copiilor plasați în serviciile asistență parentală profesionistă, case de copii de tip familial, centre de plasament temporar și copii aflați sub tutelă/curatelă, începând cu clasa a V-a și până la împlinirea vârstei de 18 ani sau, după caz, finalizarea anului de studii.

B. Servicii sociale, care includ:

1. Centrele de reabilitare a victimelor violenței în familie, prezente în municipiul Bălți, raioanele Anenii Noi, Căușeni, Drochia, Hâncești și UTA Găgăuzia, potrivit Legii nr.45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, costul cărora constituie 9,1 mil. lei.

2. Centrul de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane, prezent în raionul Cahul, potrivit Legii privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane nr.241/2005, costul căruia constituie 1,2 mil. lei.

3. Centrele regionale HIV/SIDA, prezente în municipiile Chișinău, Bălți și Comrat (UTA Găgăuzia), potrivit Hotărârii Guvernului nr.1010/2016 „Cu privire la aprobarea Regulamentului – cadru privind organizarea și funcționarea Centrului social regional pentru asistența persoanelor infectate HIV/SIDA și a membrilor familiilor acestora și a standardelor minime de calitate”, costul cărora constituie 5,3 mil. lei.

4. Întreținerea activității mediatorului comunitar, potrivit Hotărârii Guvernului nr.557/2013 „Pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea activității mediatorului comunitar”, costul căruia constituie 3,6 mil. lei.

5. Cheltuieli pentru procurarea serviciilor de consiliere psihologică a victimelor infracțiunii în municipiile Bălți, Chișinău și raionul Leova, costul căruia constituie 0,1 mil. lei.

Suma transferurilor cu destinație specială pentru compensarea scutirilor de la plata impozitului funciar (venituri ratate) ale deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Râbnița-Tiraspol, în conformitate cu prevederile Legii nr.39/2006 privind instituirea unor măsuri suplimentare de susținere a activității de întreprinzător desfășurate în localitățile din stânga Nistrului ale raionului Dubăsari, precum și a Regulamentului privind modul de compensare a veniturilor bugetelor locale, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, ratate în legătură cu scutirea deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Râbnița-Tiraspol de la plata impozitului funciar, plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și plata primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.567/2007 va constitui 0,6 mil.lei.

Transferuri cu destinație specială pentru infrastructura drumurilor

Suma transferurilor cu destinație specială pentru *infrastructura drumurilor* în anul 2022 va constitui 1 414,7 mil.lei, cu 456,4 mil.lei mai mult comparativ cu anul 2021.

Transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale de nivelul întâi (inclusiv pentru bugetele municipale Bălți și Chișinău) pentru infrastructura drumurilor publice locale au fost calculate și distribuite proporțional numărului populației prezente din teritoriul unității administrativ-teritoriale respective la data de 1 ianuarie 2021, în cuantum de 100% din volumul încasărilor din taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova, care se estimează la 868,0 mil.lei.. În acest sens, Ministerul Finanțelor, în procesul de elaborare a politicii bugetar-fiscale pentru anul 2022, a înaintat propuneri de modificare a art.12 alin. (2) din Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, prin care se prevede majorarea cuantumului de la 50% la 100% a distribuției taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova către autoritățile publice locale de nivelul I.

Totodată, calculul *transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale de nivelul al doilea pentru infrastructura drumurilor publice locale* a fost efectuat în funcție de numărul de kilometri echivalenți administrați de către autoritățile administrației publice locale în baza Legii fondului rutier nr.720/1996, cu modificările și completările ulterioare.

Transferuri din Fondul de susținere a populației

De rând cu aceasta, în relațiile între instituțiile bugetului de stat și instituțiile bugetelor locale de nivelul al doilea pentru anul 2022 sunt stabilite *transferuri din Fondul de susținere a populației* pentru finanțarea pachetului minim de servicii sociale în volum de 119,0 mil. lei.

Transferuri de compensare

Suma transferurilor de compensare de la bugetul de stat la bugetele locale pentru anul 2022 a fost estimată în baza unei abordări echitabile, care să elimine o diminuare a mijloacelor primite de la bugetul de stat comparativ cu anul 2021, prin transferuri cu destinație generală.

APL au fost informate despre mecanismul aplicat calculului transferurilor de compensare, precum și volumele acestora pentru anul 2022, care constituie 224,7 mil. lei.

Transferurile de la bugetul de stat la bugetele locale pentru anul 2022 se prezintă în anexa nr.7 la proiectul de lege.

6.5.2. Transferurile către bugetul asigurărilor sociale de stat

Transferurile de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2022 au fost estimate în sumă de 12 550,0 mil. lei, ceea ce este cu 1482,0 mil. lei mai mult față de aprobat (modificat) 2021.

Relațiile între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat se realizează prin:

- transferuri cu destinație specială pentru acordarea prestațiilor sociale și pentru alte cheltuieli care, potrivit legislației în vigoare, se suportă de la bugetul de stat prin intermediul bugetului asigurărilor sociale de stat. Pentru anul 2022 acestea au fost estimate în volum de 9 618,9 mil. lei, sau cu 1 391,0 mil. lei mai mult față de aprobat (modificat) 2021.

- transferuri de la bugetul de stat pentru acoperirea insuficienței veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat, în cazul în care resursele bugetului asigurărilor sociale de stat nu acoperă cheltuielile acestuia, care se estimează în sumă de 2 931,1 mil. lei, cu 91,1 mil. lei mai mult față de aprobat (modificat) 2021.

6.5.3. Transferurile către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală

Pentru anul 2022, relațiile între bugetul de stat și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală se realizează prin transferuri de la bugetul de stat în sumă de 6 071,9 mil. lei pentru:

- asigurarea obligatorie de asistență medicală a unor categorii de persoane neangajate prevăzute la articolul 4, alineatul 4 din Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, pentru care Guvernul are calitatea de asigurat - 3 048,8 mil. lei;

- compensarea veniturilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală a scutirilor de la plata primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (venituri ratate) a deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Râbnița-Tiraspol, în conformitate cu prevederile Legii nr.39/2006 privind instituirea unor măsuri suplimentare de susținere a activității de întreprinzător desfășurate în localitățile din stânga Nistrului ale raionului Dubăsari și Regulamentul privind modul de compensare a veniturilor bugetelor locale, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, ratate în legătură cu scutirea deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Râbnița-Tiraspol de la plata impozitului funciar, plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și plata primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.567/2007 - 0,2 mil. lei;

- implementarea programului cu destinație specială „Controlul și profilaxia diabetului zaharat” - 150,6 mil. lei;
- acoperirea insuficienței de venituri proprii ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, urmare a implementării măsurilor ce țin de majorarea salariilor personalului din instituțiilor medico-sanitare publice încadrate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală și acordarea sporului personalului antrenat în acordarea asistenței medicale persoanelor care întrunesc criteriile definiției de caz COVID-19 - 2 872,3 mil.lei.

Tabele la Nota informativă:

Tabelul nr.1 *„Indicatorii macroeconomici pe anii 2018-2024”*

Tabelul nr.2 *„Principalele priorități/măsuri și limitele de cheltuieli sectoriale pe anii 2022-2024”*

Tabelul nr.3 *„Evoluția bugetului public național conform clasificăției economice pe anii 2019-2024”*

Tabelul nr.4 *„Evoluția bugetului public național conform clasificăției funcționale pe anii 2019-2024”*

Tabelul nr.5 *„Structura bugetului de stat conform clasificăției economice pe anii 2019-2024”*

Tabelul nr.6 *„Structura veniturilor bugetului de stat conform clasificăției economice pe anii 2019-2024”*

Tabelul nr.7 *„Structura cheltuielilor bugetului de stat conform clasificăției funcționale pe anii 2019-2024”*

Tabelul nr.8 *„Structura cheltuielilor bugetului de stat conform clasificăției economice pe anii 2019-2024”*

Tabelul nr.9 *„Sinteza programelor autorităților bugetare incluse în bugetul de stat pe anii 2019-2024”*

Tabelul nr.10 *„Informație privind efectivul de personal pe autorități bugetare pe anii 2021-2022”*

Tabelul nr.11 *„Sinteza proiectelor finanțate din surse externe, incluse în bugetul de stat pe anii 2019-2024”*

Tabelul nr.12 *„Investiții capitale finanțate din bugetul de stat pe autorități bugetare și proiecte pe anii 2019-2024”*

Tabelul nr.13 *„Sinteza măsurilor/proiectelor finanțate din fondul rutier pe anii 2020-2022”*

Tabelul nr.14 *„Sinteza măsurilor/proiectelor finanțate din Fondul național pentru dezvoltare regională pe anii 2020-2022”*

Tabelul nr.15 *„Sinteza măsurilor/proiectelor finanțate din Fondul ecologic național pe anii 2020-2022”*

Tabelul nr.16 „Sinteza măsurilor/proiectelor finanțate din Fondul pentru eficiență energetică pe anii 2020-2022”

Tabelul nr.17 „Propunerile de buget pentru anul 2022 ale autorităților bugetare independente/autonome”

Tabelul nr.18 „Programul anual al împrumuturilor de stat interne”

Tabelul nr.19 „Programul anual al împrumuturilor de stat externe”

Notă privind riscurile bugetar-fiscale

Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare în anul 2020 și semestrul I, 2021 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat.

Ministrul finanțelor

Dumitru BUDIANACHI